

בעזהש"ת | גליון ס"א | מנחם-אב תשפ"ד

מנחם הנחל

בטאון
חסידי
ברסקלב
שעי"י
מורשת
הנחל

הרבי קורא לך!

השליחות, המסירות, המניעים והפירות
הנפלאים // רגשות מעצימים ב"יום גיבוש"
למשגיחי חבורות הנערים בששת הסניפים //
ער"ח תמוז תשפ"ד

// "אין פאבריק" בעמודים הפנימיים

א דיבור

דבר מורשת הנחל

תוך הנחל

תוכן הגליון

זה ינחמינו

ימי בין המצרים הם זמן מתאים לפשפש במעשינו ולראות איך כל אחד ואחד מאיתנו יכול להחיש את הגאולה. "והנה מה שעבר אין, כי כבר נשרף בית-מקדשנו אך כעת, שהשם יתברך מצפה לשוב אלינו ולחזור ולבנות בית-מקדשנו, ראוי לנו שלא לעכב, חס ושלום, בנין בית-המקדש, רק להשתדל בבניינו" (ליקו"מ תנינא, ס"ז). אבל איך זוכים לכך באמת? אנו מאמינים שכאשר אורו של רבינו יתפשט בעולם, עי"ז נזכה לראות בגאולת עולמים, וממילא, בכך שאנו זוכים להשקות צאן עדרים מימי הנחל נובע, אנו מחישים את הגאולה!

"פעם אחת אמר בפירוש: גם לבניכם תודיעו את כל התורות והשיחות הנפלאות והנוראות והמעשיות וכיוצא בהם אשר גילה לנו, ואמר אז זה הפסוק בהתלהבות גדול כנחלי אש: "והודעתם לבניך ולבני בניך" (דברים ד-ט), ואמר בזו הלשון: אייערע קינדער זאלט איר מודיע זיין וואס דא האט זיך גיטאן. ואמר ברתת וזיע בהתלהבות נורא: "והודעתם לבניך ולבני בניך". (שיח"ה ר"ט)

בביטאון זה הטעמנו אתכם מעט מן ההווי של 'חבורות הנערים', שם זוכים להאיר למאות הילדים את מתיקותה של יראת שמים טהורה, את נעימות התורה, את ההתקשרות לרבינו הק' בתמימות ופשיטות - מידי ערב, בששת הסניפים של "מורשת הנחל".

משיח יוכל להצביע על כל התומכים בפעילות "מורשת הנחל", שהם אלו שהחישו את הגאולה. אתם, שבזכותכם מתאפשרת הפעילות הזו! אשריכם!

ג חודש נחדשו

ג

ד המנין שלכם

ד

ה טעם זקנים

ה

ה הספר שלי

ה

י לתרופה עלים

י

יא הכבשן

יא

יג נקודת החבר

יג

יד לקדושים אשר בארץ

יד

יט מבית הגגזים

יט

כא מדור "ייאספו"

כא

בזכותכם!

התנופה והפעילות העניפה הולכת וגוברת

שותפים יקרים

אני הגבר ראה עני

כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רִשְׁי שָׁם וְכוּ. (ליקוה"ל, נט"ו לסעודה ו, פ)

■

אנחנו חיים בתקופה מזוהה משהו. השנים האחרונות כמו קיפלו בתוכן מאות שנות היסטוריה: מגיפה עולמית, מלחמה באוקראינה, ועולה על הכל: האסון הנורא שאירע בתחילת השנה, המלחמה הניטשת מאז - וצחצוחי החרבות ההולכים ומתרבים.

להתאבל, לקונן, להצטער - לא כל כך קשה, ואי אפשר לברוח מהצער ומהאבל, הן מחובתו של כל יהודי באשר הוא שם לחוש בצער אחיו. ואיזה צער הוא זה! ועל כך חובה עלינו להתאבל, לקונן - ולהתפלל. על העבר, על ההווה, ועל העתיד.

אבל הצער אינו הכל ואינו העיקר. ועל מנת לסלק את החושך, עלינו להרבות את האור, להאיר אור רביה"ק, צדיק האמת, בעולם; להוסיף אהבה בינינו ולהאיר הדעת בעולם, להודיע "לְכֻלָּם כִּי עַדְיָן ה' אִתָּם, עַד שְׁיִשׁוּבוּ וְיִתְקַבְּצוּ בִּי כְּנִישָׁתָא וּמְתָא חָדָא עַד שְׁיָבֹאוּ הַגּוֹאֵל צִדְקָא ... וְאִזְ יִשׁוּבוּ כְּלָם לְהַשִּׁיב יְהוָה עַל יְדֵי הָאֲרֵת הַדְּעַת הַנְּל וְיִקְיָם (יְשַׁעְיָה נט, כ-כא): וְכָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשִׁבְי פִּשְׁעָ בְּיַעֲקֹב וְכוּ, עַל יְדֵי וְאִנִּי זֹאת בְּרִיתִי אִתָּם אָמַר ה' רִחֲמֵי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבַרֵי אֲשֶׁר שְׁמַתִּי בְּפִיךָ לֹא מְוֹשֵׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זָרַע זָרַעְךָ אָמַר ה' מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם - שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֲרֵת הַדְּעַת הַנְּל שְׁמַאִיר הַצִּדִּיק בְּבָנִים וְחֲלָמִידִים, שְׁנִקְרָאִים גַּם כֵּן בְּנִים, שְׁמַאִיר בָּהֶם דַּעַת אֲמַתִּי וְנִפְלֵא וְנוֹרָא כְּזֶה, שְׁאִיר בָּהֶם מִדּוֹר לְדוֹר לְעוֹלָם שְׁעַל יְדֵי זֶה תְּבֹא הַגְּאֻלָּה שְׁלָמָה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן, כֵּן יְהִי רַצוֹן, אָמֵן וְאָמֵן."

הנפש? זוהי אבילות? התפרקות הלב הכותב בדמו את צערו במילים ודמעות?

ואולי, לולי דמסתפינא, נאמר כי אכן אין כ"אני הגבר" על מנת ללמדינו משהו על אבילות ועל צער; ואולי, אם נביט במורינו רבי נתן זיע"א, נבין מהי אבילות אמיתית.

שכן רבי נתן לא פתר עצמו בבכי מר ובדמעות שליש. לאחר ששפך את מר ליבו ואת תמצית דם נפשו באמירת הקינות או תיקון חצות, קם רבי נתן, התנער, והאיר את האור - אורו של רביה"ק. קירב עוד נפשו, הדפיס עוד ספר, כתב עוד הלכה - וקבע את האור לדורי דורות.

■

וְיִרְמִיָּהוּ הַנְּבִיא אָמַר (אִיכָה ג): אֲנִי הַגְּבֵר - שְׁשָׁם כְּלוּלִים כָּל הַשְּׁלֵשׁ אֲלֶפָא בֵּיתוֹת, כָּל הַשְּׁלֵשׁ אִיכָה אָמַר כָּלֵם עַל עֲצָמוֹ, כִּי תוֹלָה כָּל הַחֲסָרוֹן בּוֹ. וְעַל פֶּן אָמַר: אֲנִי הַגְּבֵר רָאָה עָנִי - אֲנִי דִּיקָא, אוֹתִי נִהַג וְיִלְךְ - אוֹתִי דִּיקָא וְכוּ. וְכֵן אֵךְ בִּי יִשְׁבֵי יְהִפֶּךָ יָדוֹ כָּל הַיּוֹם וְכוּ. עַד שְׁאָמַר: וְאָמַר אָבֵד נִצְחֵי וְכוּ. אָבֵל מְחֻזָּק עֲצָמוֹ הַרְבֵּה וְאוֹמַר "זֹאת אֲשִׁיב אֵל לְבִי עַל-כֵּן אוֹחִיל חֲסָדִי ה' כִּי לֹא תִמְנֹו" וְכוּ.

ומזה יכול כל אדם ללמוד אלפים ורבות קל וחקר על עצמו, איך הוא צריך לומר כל זה על עצמו, אבל חלילה חלילה שיפיל על ידי זה, חס ושלום, רק יחזק עצמו בכח הצדיק האמת הענו מאד מאד... עד שכל אחד יוכל לעורר עצמו ולחזק עצמו בכחו הגדול, בכל מה שעובר עליו, שיאמר בכל פעם: אף-על-פי-כן חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו, כי חֲדָשִׁים לְבָבָרִים מִתְחַדָּשִׁים הַחֲסָדִים,

ימי בין המצרים, ימי החורבן והאבל, דומים עלינו כשער אל החושך, אל האפילה, אל קינת הנפש ובכי הנשמה.

קינות, בכי, אבל, תיקון חצות, אפר, צום ובכי ומספד. בין המצרים.

דומה כי בחודשים האחרונים אין איתנו צריך עוד הסבר על אבל מהו, ועל צער מהו ועל פחד וחשש. מגיפה? חווינו. מלחמה? אנחנו בעיצומה ה". למעלה מאלף הרוגים מאחב", 125 עודם חטופים ושבויים בידי צר ואויב. הקינות יאמרו כמעצמן; אני הגבר ראה עני - אני ממש, עני ממש...

אבל מה התוחלת? ומה המטרה? ומה העניין?

■

לא היה מי שידע אבל מהו וצער מהו כרבי נתן לאחר הסתלקות רביה"ק. הוא, התלמיד הגדול, "הרבי שלנו באיך צריך להיות תלמיד", לא ידע את נפשו ולא הצליח לקרר את נפשו מאבלו. "איך קען זיך נישט קילן דאס הארץ נאר מיט חצות, און תשעה באב ביי די קינות, און מיט די קאפיטל אני הגבר" (- "איני יכול להשיב את ליבי כי אם באמירת תיקון חצות, ובתשעה באב באמירת הקינות, ובפרק 'אני הגבר'. כוכבי אור, שו"ס כ"ו; טע"ז כ"ג).

איננו יכולים לתאר לעצמינו עד כמה התאבל מוהר"ת על רביה"ק. כמה היה זה עבורו חורבן בית המקדש ממש, כמה היה זה עבורו כמו חשכה השמש בצהריים. ואת אבלו ניתן היה להבין בעת אמירת הקינות, כפי שאמר רבי שמואל יצחק אב"ד טשערין כאשר שמע את אמירת הקינות של רבי נתן "הוא מקונן על רביה"ק. אם כך הוא אומר קינות - יש לו השגה אחרת לגמרי ברבי" (וכמובא בליקוה"ל כמה פעמים, שבתשעה באב ובאמירת הקינות אנו מתאבלים על גלות ישראל ועל חורבן ירושלים ובית המקדש ועל הסתלקות הצדיק).

■

אבל מהי אבילות? בכי? מספד? קריעת בגדים? ומהם קינות? שפיכת הלב וצעקת

לאחר ששפך את מר ליבו ואת תמצית דם נפשו באמירת הקינות או תיקון חצות, קם רבי נתן, התנער, והאיר את האור - אורו של רביה"ק. קירב עוד נפשו, הדפיס עוד ספר, כתב עוד הלכה - וקבע את האור לדורי דורות.

וְיִרְמִיָּהוּ הַנְּבִיא אָמַר (אִיכָה ג): אֲנִי הַגְּבֵר - שְׁשָׁם כְּלוּלִים כָּל הַשְּׁלֵשׁ אֲלֶפָא בֵּיתוֹת, כָּל הַשְּׁלֵשׁ אִיכָה אָמַר כָּלֵם עַל עֲצָמוֹ, כִּי תוֹלָה כָּל הַחֲסָרוֹן בּוֹ. וְעַל פֶּן אָמַר: אֲנִי הַגְּבֵר רָאָה עָנִי - אֲנִי דִּיקָא, אוֹתִי נִהַג וְיִלְךְ - אוֹתִי דִּיקָא וְכוּ. וְכֵן אֵךְ בִּי יִשְׁבֵי יְהִפֶּךָ יָדוֹ כָּל הַיּוֹם וְכוּ. עַד שְׁאָמַר: וְאָמַר אָבֵד נִצְחֵי וְכוּ. אָבֵל מְחֻזָּק עֲצָמוֹ הַרְבֵּה וְאוֹמַר "זֹאת אֲשִׁיב אֵל לְבִי עַל-כֵּן אוֹחִיל חֲסָדִי ה' כִּי לֹא תִמְנֹו" וְכוּ.

המונין שלכם - פרק ט"ז (2) כולל ברסלב - בני ברק (ב)

סדרי הכולל והמוגשים

עם פתיחת "כולל ברסלב", החל קול התורה להשמע ברמה.

בשנים הראשונות, כאשר כלל אברכי הכולל למדו סדר לימוד זהה, היה זה ר' נתן צבי עצמו שכיוון את דרך הלימוד, ומסר שיעור שבועי בסוגיה הנלמדת. שיעוריו היו עמוקים ורחבים, כפי שמעידים שומעי לקחו.

לאחר התפילה ולפני תחילת הסדר, היה ר' נתן צבי מוסר שיעור בספר מוסר בהם היה משלב ענייני עבודה והשקפה כדרכו.

ומגידי שיעורים נוספים היו שם מלבדו, אחד מהם היה הרה"ח ר' יעקב מנדל דייטש, שמשך תקופה שימש כראש הכולל לצד ר' נתן צבי, ואף נסע לחו"ל לסייע בגיוס הכספים לטובת הכולל. ואם כי ידע ר' יעקב מנדל את רביה"ק ואת דרכו, הרי שהשנים בהן עשה בכולל הביאו אותו להתקשר בקשר אמיץ וחזק עם רביה"ק ואנשיו.

בשנים בהן התגורר בבני ברק, היה הרה"ח ר' אלעזר מרדכי קניג מוסר שיעורים בליקוטי מוהר"ן,

בהם השתתפו גם כאלה שלא נמנו על קהל אנ"ש.

במשך שנים, היה גם הרה"ח ר' בנימין זאב חשין מוסר מדי שבוע, ביום שלישי, שיעור לבעלי תשובה בהיכל הכולל. אירע פעם ובמהלך השיעור נכנס לפתע יהודי וסטר לו לר' וועלוול בפניו. שומעי השיעור ביקשו להעמידו על מקומו, אולם ר' וועלוול הושיבו לידו בחביבות שהדהימה את משתתפי השיעור. בהמשך, הביאה תגובתו של ר' וועלוול את אותו יהודי לשוב בתשובה שלמה (אגב, מעשה זה היה גם אחד הגורמים להתקרבותו של הרה"ח רא"י כרמל לרביה"ק).

גם הרה"ח ר' בנימין אפטר היה מהפוקדים בקביעות את היכל הכולל, וכאשר היה פותח את פיו לספר על אנ"ש, נקבצו סביבו עשרות

אברכים לשמוע את מתק שיחותיו. באחד הימים, בסוף ימיו, נכנס ר' בנימין להיכל הכולל ומיד לאחר תפילת ערבית קרס על הספסל ונראה היה כמי שהתעלף. ר' נתן צבי נזעק מיד והביא כוס תה להשיב את נפשו, אולם ר' בנימין נותר על הספסל... אולם, ברגע בו החלה 'ספירת העומר', קפץ ר' בנימין ממקומו בהתלהבות אש קודש לספירת העומר, ולאחר התפילה התיישב עם כוס התה מול גמרא בהתלהבות שכזו, עד כי כוס התה התהפכה ונשפכה...

מאשגל, הרה"ח ר' צבי שיינקר ועוד, ואילו בין הלומדים אנו מוצאים אברכים חשובים משכמם ומעלה כר' ברוך זילבר, ר' שמחה גולשביסקי, ר' אברהם מרדכי פלברבוים, ר' זכריה שטרן, ר' אלתר בידרמן (בן ר' משה מרדכי מלעלוב) ועוד רבים אחרים.

מסירות נפש למען התורה הק'

ר' נתן צבי ניהל את הכולל ביד רמה. הוא נשא

את כל העול הכספי על כתפיו, מוסר נפשו על מנת להשיג את המימון הדרוש להחזקת הכולל, ואף שולח לשם כך משולחים נוספים לתפוצות ישראל למען ביסוס הכולל. הוא מסר נפשו ממש למען הרבות בקול תורה, במסירות נפש עצומה הראויה לפרק נפרד.

כאשר התלונן בפניו פעם אחד האברכים על כי המלגה אינה מספיקה לכדי חיות משפחתו, הראה לו ר' נתן צבי צ'קים שחזרו בשל חוסר כיסוי, ואמר לו כי

למרות כל הקשיים, אם האברכים מקבלים על עצמם להתחזק בסדרי הלימוד, הוא יעלה את המלגה...

כך זכה ר' נתן צבי לראות את חזונו קורם עור וגידים, ואת בית ה' שהקים גדל לשם ולתפארת ולתהילה. אולם למגינת כל לב, הסתלק ר' נתן צבי בחטף ביום כ"ז תשרי תשנ"ח, בשנת ה"ח לחייו.

בפטירתו, המליצו עליו אנ"ש כי הוא הביא לאור עולם נ"ח ספרים, ונפטר בשנת נ"ח, בפרשת נ"ח, ומצא ח"ן בעיני כל רואיו.

חזונו של ר' נתן צבי ממשיך לעשות פירות עד עצם היום הזה, כאשר כ-300 אברכים נמנים על תלמידי הכולל, שבראשו עומד היום בנו הרה"ג ר' יעקב שליט"א, (לצד יתור בניו, הממשיכים מורשתו בערי מגוריהם).

בניין הכולל ברח' אלשיך

כיתות כיתות על דברי תורה

בשנת תשנ"ב, כאשר את ספסלי בית המדרש כבר חבשו כמה מאות אברכים, חילקם ר' נתן צבי לכמה קבוצות. בראש "קבוצת עיון" הועמד הרה"ג ר' ישראל מרמרוש, ולצידו, לסייע בידי הלומדים, הגאון ר' יצחק לייבוויץ ז"ל בעל "שיח אפרים"; הרה"ג ר' יצחק מאיר ברטלר הועמד בראש "קבוצת שו"ע", בראש חבורה נוספת הועמד הרה"ג ר' פנחס שקד ואילו בראש קבוצת ש"ס על הסדר הועמד בנו של רנ"צ, הרה"ג ר' יעקב קעניג (העומד כיום בראש הכולל).

במהלך השנים, שימשו בכולל גם כ"ק האדמו"ר

צורת התפילה של ברסלב'ר חסיד

אחר

שהזכרנו את המקום הראוי לתפילה של ברסלב'ר חסיד, כאן המקום לנגוע על קצה המזלג - בצורת התפילה הראויה לברסלב'ר חסיד.

הנקודה המרכזית בצורת התפילה היא כמובן התפילה בכח, וכמובן להלן שרבינו התלוצץ מאלו האומרים שאין צריך להשקיע כוחות בהתפילה, וכידוע מה שאמר 'אאר מיין זאך איז תפילה'. כפי שרואים בשיחות המובאות בזה, מובן שאנשי שלומינו הבינו את דברי רבינו שאמר להכניס כוחות בהתפילה, שהכוונה היא גם להתפלל בקול רם, וכן היו משקיעים בזה אנשי שלומינו בכל הדורות.

כמובן שגם מי שאין זה לפי כוחו להתפלל בקול רם, יוכל לפי עניינו להתפלל בכח, ע"י שישקיע להכניס מחשבתו וכוונתו באותיות התפילה - שזהו עיקר התפילה בכח.

למותר לציין שמפאת הזהירות בענין בין אדם לחבירו, צריך להיזהר כמה שאפשר שלא יפריע תפילתו לאחרים, וכמו שהיה מציע ר' לוי יצחק ז"ל לאלו שרצו לצעוק באופן יוצא דופן - לילך לצעוק בחדרים אחרים בבית המדרש, כגון בעזרת הנשים, אך באופן כללי התפילה בקול רם לא אמורה להפריע, בפרט כאשר היא באה בניעימות ומעומק הלב.

גדול אף-על-פי שאינו מכריח עצמו לזה, כי הפחות נמשכין ממילא לתוף דבורי התפילה כשמתפלל בכונה: (שיחות הר"ן ס"ז).

והיה מתלוצץ מאד מאד מאותן האומרים שאין צריכין להכריח עצמו לתפילה, והיה

עקר החיות מקבלין מהתפילה, כמו שכתוב (תהלים מ"ב): "תפילה לאל חיי". ובשביל זה צריך להתפלל בכל כחו, כי כשמתפלל בכל כחו ומכניס כחו באותיות התפילה, אזי נתחדש כחו שם. (ליקו"מ ט').

הזהיר מאד כמה פעמים להתפלל בכח גדול להכניס כל כחו בדבורי התפילה, וכמבאר מזה בספריו הקדושים בכמה מקומות. ואמר כמה פעמים שהאדם צריך להכריח עצמו מאד לתפילה, לא כמו שאומרים קצת שאין להכריח עצמו לתפילה, רק אדרבא צריכין להכריח עצמו מאד מאד בכל הכחות לתפילה. שוב אמר, כשאדם מתפלל בכונה, דהינו שמקשר המחשבה אל הדבור, ומטה אגנו ושומע מה שהוא מדבר, אזי הכחות נמשכין ממילא לתוף דבורי התפילה. כי כל הכחות מצפין ומסתכלין תמיד על זה, שישמכו ויכנסו בתוף דבורים קדושים. על-כן כשמתפלל בכונה, נמשכין ונכנסין כל הכחות שלו ממילא לתוף התפילה, וזוהי להתפלל בכח

מזהיר מאד להתפלל בכחות להכניס כל כחו באותיות התפילה... ואפלו אם לפעמים הוא מיגע עצמו ואינו יכול להתפלל כלל, אף-על-פי-כן אל יפל בדעתו מזה כלל, כי זה כלל גדול שאסור לפל בדעתו בשום אופן, אפלו אם יעבר עליו מה. ואפלו אם אינו יכול להתפלל כלל, רק יכריח את עצמו על-כל-פנים לדבר דבורי התפילה בפשיטות גמור כמו תינוק בבית הספר ממש. ויאמר כף כמה וכמה דבורים בפשיטות גמור, ועל-פי הרב יזכה ברחמי יתברך להתעורר מזה עד שיחזור ויתלהב לבו מאד ויתחיל פתאם להתפלל בהתעוררות... הכלל שהאדם צריך להכריח עצמו בכל הכחות לכל הדברים שבקדשה מאד בפרט לתפילה, ואם אף-על-פי-כן אינו זוכה אסור לו לפל בדעתו כלל. ויחזק את עצמו ויחיה את עצמו בכל מה דאפשר. וכבר מבאר מזה הרבה בספרים הנדפסים... (שיחות הר"ן ע"ה).

שיחה נפלאה

לכבוד היארצייט של ר' לוי יצחק ז"ל אנו מביאים לפני הקוראים כהשלמה למדור זה - שיחה בה הוא מדבר ברשפי אש על התפילה בכוח אצל אנשי שלומינו באומן, ועל ההתעוררות שצריכים לעשות בעניין זה. (השיחה נאמרה אחר פטירת גיסו העובד ה' ר' הירש לייב ליפל ז"ל)

הענין של רבינו האיר אצל ר' הירש לייב - באומן וכאן - ועי"ז הגיע רחוק. הכח שלו בתפילה - הוא ממש מסר את כל הכוחות! כל הכוחות! "כל כוחו בעת התפילה". תמהתי - כוחות כאלו?! הוא התפלל - קולות קולות קולות! ובשדה, קולות. הוא צעק קולי קולות. אנו צריכים לקחת זאת על עצמינו. הענין של רבינו הוא הרי נצחי, ר' הירש לייב הרי כבר לא נמצא, המשך בעמ' ז' <<<

פעם אחד הוכיח אותנו להתפלל בכונה ובכחות, כמבאר בספריו הרבה שצריכין להתרחק עצמו מאד לתפלה ולהתפלל בכל הכחות (לקוטי מוהר"ן ה' ט' ועוד). ואמר שתפלה שלכם בכח הוא כמו שמשכתני אני את חבל עם האנקיר כשהייתי על הספינה הינו שבהיותו על הספינה היה פעם אחד שעת הדחק שהיו מכריחים את כל אנשי הספינה שימשכו בכל כחם את חבל הנ"ל). והייתי מושך בכל כחי החבל, אבל באמת לא הכנסתי שום כח רק היה לפנים, כי הכרחתי להראות לפנייהם כאלו אני מושך בכל כחי. כך הוא התפלה שלכם בכח ובכונה, כלומר שעדין אין אנו מכניסין כל כחנו באמת לתוף התפלה: (שיחות הר"ן קכ"א).

דבר הרבה מענין מחיאת פנים בתפלה. וספר לי שבתחלת כניסתו לפה, עמד פעם אחת על פתח בית המדרש שבביתו והוכיח את העולם על אודות התפלה שאינם מתפללים כראוי. וענה ואמר, שאין שומעין משום אחד מהמתפללין שום המחצת כפ. ומזה הבננו מיד שהוא רוצה להחזיר העטרה ליושנה, שיחזרו להתעורר להתפלל בכונה ובחיות והתלהבות ובכח גדול, כמו החסידים הראשונים שהיו בימי הבעל-שם-טוב ז"ל ותלמידיו הקדושים שהיו בדורות שלפנינו. כי בתחלת ימי רבנו ז"ל כבר התחילו החסידים להתקרב וכו', והוא ז"ל יגע וטרח הרבה לתקן כל זה להחזיר העטרה ליושנה. (חיי מוהר"ן ע"ח).

שמענו פעם אחת משיחותיו הקדושות שאמר בפיו הקדוש, שהעבודה הגדולה שבגדולות בעבודת השם קלה ביותר לעשות מעסק קטן שמטריחין עצמן בשביל פרנסה ועסקי העולם הזה. כי הלא אנו רואין כמה יגיעות יגע האדם בשביל לנסע על איזה יריד ויומא דשוקא, שתתקף במוצאי שבת צריך לטרח ולחפש אחר עגלה, ונחפז מאד לטען סחורתו על העגלה ביגיעה גדולה, ואחר-כך צריך לנסע כל הלילה ולגדוד שנה מעיניו, ומשבר כל גופו מחמת שצריך לישב על עגלה טעונה, ושאר טרחות ויגיעות כיוצא בהן כדוע

להעולם. ואחר-כך צריך לעמוד כל היום על רגליו וכו', ובפרט בימות הקור העצום וכו'. וכל אלו הטרחות והיגיעות הכבדות והקשות הוא מטריח עצמו על ספק, כי ספק אם ירויח איזה רוח קטן או אולי יאבד גם ההוצאות כמצי ברב הפעמים. נמצא שעל עסקי פרנסת העולם הזה מטריחין עצמן כל-כך ביגיעות כאלה על ספק רוח קטן. והעבודה הגדולה שבגדולות היא התפלה ואף-על-פי-כן קשעומדין להתפלל מתפללין וגומרין התפלה (הובא בלקוטי הלכות תפלת ערבית הלכה ד' אות ז'): (חיי"מ תקנ"ח).

יראי ה' האמתיים הנמצאים בכל בית המדרש חותרים ומתאגעים להתפלל בכונה עד שמכריחים להגביה קולם לעורר הפונה, ושאר העם לא די שאינם מיגיעים עצמם בזה להתפלל בכונה והם טרודים במחשבתם בשעת התפלה בכל מיני שטויות ובלבולים שלהם במשא ומתן וכו', כאשר הם יודעים בנפשם, אף גם הם חורקים שנים וגוערים על המתאגעים להתפלל בכונה ומבלבלים אותם מן הפונה, והם עוסקים בדברים בטלים ושיחות חלין בשעת התפלה ובשעת קריאת התורה וכו' ומבלבלים התפלה. ועוד הם מחזיפים פניהם ואומרים שאלו היראים המגביהים קולם בתפלה הם מבלבלים אותם מבלבול מחשבות רעות שלהם. וכל אלו וכיוצא בהם הם בכלל מחריבי הבית הנפוסת ובית המדרש, כי עקר חרבן בית המקדש היה על-ידי שנת חנם שנתרבה על-ידי רדיפת הכבוד של כל אחד וכו' ועל-ידי זה כל אריכת הגלות, אבל סתם ישראל הנשרים רבם פונתם לטובה, (לקוטי הלכות בית הכנסת ו' ט').

גם בא אלי איש כשר אחד ורוצה לסע לארץ ישראל שמו רבי אהרן יהודה והוא יושב שם באדעס מקדם ראש השנה העבר, והוא איש עני ואביון ומתפלל בקולות והתלהבות, ועל כן רחקהו אנשי בית המדרש דאדעס והוא נע ונד כי "סר מרע משתולל" (ישעיה טז) בעתים הללו וגם לפני אמרו עליו שהוא איש משגע ובאמת יש לו תנועות

משנות קצת, אבל אני היה לי אמונה בו והחזקתי אותו מיד לאיש כשר ואם לא שכבר כתבתי לרבי יהודה אליעזר שיבא לאדעס כדי שיסע עמי לארץ ישראל יכול להיות שהייתי לוקח אותו עמי לנסיעה לארץ ישראל. (ימי מוהר"ן ח"ב נ"ט).

בדרך הלוינו, [של ר' אברהם ב"ר נחמן] אמר רבי ישראל כהן זכרוננו-לברכה: שומר הברית כמו רבי אברהם אין בנמצא כיום לכל הפחות נקרה אנו את הקנה בצעקות כמו שהיה צועק רבי געציל, ששכב אז כבר חולה רתוק למטתו, "אזא שומר הברית ווי רבי אברהם איז היינט נישט דא לאמיר זיך האטש איין רייסן די קיילע און שרייען ווי רבי געציל האט געשריגן". (שי"ש ג' ת"ק).

כשגערו פעם כמה מאנ"ש ברבי [ברוך חתן רבי] געציל זכרוננו-לברכה על הרעשות בצעקותיו ובמחיצת כפיו, עד שנגאלץ מחמת זה לצאת מחוץ לבית המדרש להתפלל, יצא אליו ראב"ר זכרוננו-לברכה וחזקו, ואמר לו: "קבלה יש לנו מרבנו שאברהם צריך לצעק ולצעק". כאומר לו, שלא תחלש דעתו מאלו הגוערים בו, אלא ימשיך בעבודתו לצעק ולצעק אל ה' בכח וגבורה וכו'. (שי"ש ג' תפ"ב).

היה פעם מוהר"ן ז"ל עם כמה מאנשי-שולמונו אצל הצדיק רבי גדליה מליניץ זצ"ל, והתפללו כדרכם בכחות ובעצקות. אמרו אלו מהמתפללים כהערה לצעקותיהם: הרי אמרו רז"ל המגביה קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמונה. כששמע מוהר"ן ת הערתם זאת, נענה ואמר אחר כך: מתדמים הם לרבנו, רבנו התפלל אכן בשקט כי היה בחינת שמן בחשאי, (אגל הם) טוב יותר היה שיקרעו את גרונם בתפלתם בצעקות כמו שאני קורע אותו. "זיי גלייכן זאך צום רעבון?, דער רבי האט געדאווינט שטיל, ער איז גיווען שמן בחשאי, זאלן זיי זאך איין רייסן די קיילי ביים דאווינען ווי איך רייס זיך". (שי"ש ה' פ"ט).

[ר' נחמן בורשטיין: התפילה שלו (של ר' הירש לייב) היתה עם כזה מתיקות, נורא! הוא ור' שמואל שפירא, ור' אברהם יעקב, עם כל החבורה, הם התפללו תפילה בכח].

נראה לי שכולם מדברים על ימי הנעורים, ימי הנעורים, ימי הנעורים, אבל אתם הרי כולכם בגיל הזה - של ימי הנעורים, זה הרי הדור הצעיר, נו! אז למה ישנים?

היו להם אז שאלות: מתי לברך על התפילין. הם רצו להתפלל את כל התפילה לאט, ובלי דילוגים, אז הם התחילו להתפלל מוקדם, עוד לפני שהיה מותר להניח תפילין, ואז מתעוררות שאלות כאלה. לא כי הגיעו מאוחר ואיחרו לתפילה, להיפך! הם היו כאלה עובדי ה', וגם רצו להתפלל ותיקין, אז הם התחילו להתפלל מוקדם יותר, ואז התעוררה שאלה מתי יברכו על התפילין...

[ר' נחמן בורשטיין: כשמתחילים להתפלל בעלות השחר יוצא ככה? בוודאי. הרי בעלות השחר מתחילים להתפלל. [ר' נחמן: הרי הרבי מצווה -] (ורלו"צ משלים): להתחיל להתפלל בעלות השחר, כן. כשמתחילים בעלות השחר - הרי אפשר מיד להגיד קרבנות, מעלות השחר עד הנץ יש שעה וחצי, אז הרי אפשר כבר מיד להתפלל, וככה לא צריכים אחרי זה לעשות דילוגים בתפילה.

הרבי אומר שאת עיקר החיות מקבלים מהתפילה, ויוצא מהאר"י שמחצות כבר מתחילה ההארה של התפילין, ואם צריכים הכנה לתפילה, ההכנה היא כבר לפנות בוקר, אבל בשעה שמותר כבר להניח תפילין - תתחיל להתפלל, מה הכוונה להתפלל? להתחיל כבר ברוך שאמר!

אנשי שלומינו בעיירות אחרות גם היו "עובדים", היו הרבה עובדים גדולים, ר' חיים (קיבליטשער) היה עובד גדול וגם למדן גדול. הוא היה מתפלל בבית כנסת, הוא היה שקט, אבל הוא היה מתייגע בתפילה. באומן היה מנין של תפילה בכח, ושם לא, אבל עדיין הם היו מתייגעים בתפילה. היו אצלנו גם כאלו - שהתפללו טוב גם בשקט, מאד טוב התפללו.

[שואל: ר' ישראל טירוביצר היה צועק בתפילה?] בציון הוא היה מופלא, בציון הוא היה כמו אברך צעיר, קולי קולות, קולי קולות! הוא היה עומד עם הפנים לפינה, לקיר, והוא צעק קולות, כאלו קולות, אף פעם לא הצלחתי להאמין שעומד כאן יהודי בגיל שמונים. אברך בן שלושים צריך לצעוק כך. גם בתפילה הוא צעק אבל לא ככה, הוא היה גר בטרוביצא, ובזקנותו הוא הגיע אצלנו בקלויז. [השואל: ר' שמחה'לע היה צועק בתפילה?] כן, כן, אוהו! אוהו!!

אז צריך שיהיו אחרים, נו! תקחו את עצמכם לזה, גם בעל בית פשוט היה מתפלל שם (באומן) יותר יפה מפה, התפללו חצי שעה מכובדת - מהודו עד שמונה עשרה - אם לא שעה, אפילו בעל בית פשוט התפלל לאט, איך שהיו מתפללים פסוקי דזמרא, כל דיבור, כל מילה, ברכות קריאת שמע היה...

מי שהיה יוצא דופן היה מתפלל ארבע - חמש שעות. אבל על יוצאי דופן אני לא מדבר. אבל אפילו בעל בית פשוט היה משהו אחר. רבינו אומר "כל כוחו בעת התפילה", נו, אז איפה אני מוסר היום את הכוחות שלי...

הבעלי בתים שלנו... אומן רעשה מהבעלי בתים שלנו... אפשר להגיד שזה היה ברסלבר בעלי בתים, הם מתפללים תפילה בקולות, תפילה של בעלי בתים, המנין שלנו היה מנין של בעלי בתים, ושעה לקח מהודו עד שמונה עשרה. ופה - אין בכלל זמן, אם מתאמצים קצת יותר - כבר הפסידו את התחנה, אין זמן לזו. זה חסר! תוסיף עוד עשר דקות לתפילה. תוסיף משהו, תעשה משהו! אתם ברוך ה' אברכים - עד מאה ועשרים שנה, תעשו משהו, אתם הרי צעירים ועדיין בעלי כח - תעשו משהו! כשאנחנו מדברים שהיה אברך הירש לייב, אנחנו מדברים כבר על לפני כארבעים או חמישים שנה. נו, אתם הרי עכשיו בגיל הזה, למה אתם שותקים?

צריכים לתת ארבעים דקות. אתם צריכים להתארגן ולהגיד: אתם מתפללים מידי מהר, אנחנו רוצים שהחזן יתן עוד עשר דקות - מהודו עד שמונה עשרה, אנחנו רוצים עוד עשר דקות. ככה תגידו לכולם, [ואז] יהיה חייב להיות ככה - עוד עשר דקות. אי אפשר לרדוף ככה. העשר דקות חסרים. אנחנו מדברים מכזה יהודי כמו ר' הירש לייב, כולם יודעים איזה 'ימי הנעורים' היו לו. כולם יודעים, אתם ברוך ה' בגיל הזה, אז צריך עכשיו להתחיל.

אני חייב לדבר ככה, כי זה יוצא שזה כל הענין של הגיל הזה, של השנים האלו. להכניס כוחות בתפילה - זה ענין אחר לגמרי, מתנה אחרת, אדם יכול להיות למדן, אבל להתפלל הוא רוצה ככה - כמו בעל בית... להתפלל לאט, לא לרוץ ככה, זה משהו אחר לגמרי.

חסידים אחרים - גם צועקים, אבל זה בלי טעם, כאן הצעקה בתפילה, היא להתעמק בדיבור, זה דביקות אחרת, זו צעקה אחרת, זה ענין אחר, וזה נהיה כל פעם פחות יותר, פחות יותר, ופחות יותר.

שלא ישימו לב המתייגעים בתפלתם לגערותי והקפדותי, כי כל זה בא רק מעצת הבעל-דבר המענות דעתי, ושימשיכו להתפלל בכחות כדרכם, וכאמת רצון רבנו ז"ל. וכשראו אלו מאנשי-שלומנו הדבר פסקו מלדבר נגדם. (שיש"ק ו' ק"י).

וְדוּבְרָם, עֲלֵה רַבִּי דָּוִד צְבִי דְאִשְׁיּוּסְקָע עַל הַבֵּימָה וְדַפֵּק בִּידוֹ עַל הַבֵּימָה לְאוֹת שְׁקֵט, וְנַעֲשֶׂה שְׁקֵט, כִּי הָיָה זָקֵן שְׁבָאנְשֵׁי-שְׁלוֹמְנוּ, וְהִכְרִיז וְאָמַר: מִחֲמַת שְׁאֲנִי זָקֵן וּמִפְרִיעַ לִי הַצְּעָקוֹת וְהַשְּׂאֲגוֹת, חוֹשֵׁשׁ אֲנִי שְׂמָא מִתּוֹךְ כֶּף אוֹלֵי אֲגַעַר בְּאֵלוֹ הָעוֹבְדִים הַמִּתְפַּלְלִים כְּהֵנָּה, עַל כֵּן מִכְרִיז אֲנִי כְּאֵן וּמְגַלֶּה דְעֵתִי וְאוֹמֵר,

הָיָה פֶּעַם שֶׁכְּמָה מְאֻנְשֵׁי-שְׁלוֹמְנוּ רָצוּ לְהַפְרִיעַ לְהָעוֹבְדֵי ה' שְׁבָאנְשֵׁי-שְׁלוֹמְנוּ שְׁלֹא לְהִתְפַּלֵּל וּלְצַעֵק בְּתַפְלָתָם כְּדָרְכָם, בְּטַעֲנָם שֶׁמִּפְרִיעַ לָהֶם צְעָקוֹתֵיהֶם וּמְחִיאוֹת הַפְּפִים שְׁלָהֶם וְכוּ'. עַד כִּדֵּי כֶּף שָׂרְצוּ לְהִכְרִיז נְגַדָם בְּפִרְהֶסְיָא שִׁפְסְקוּ מִמְנַהֲגָם זֶה, וְכֶף בְּאֲמָצֵעַ וּכְחָם

ההולכים אחר עצתך ביאור העצות ע"פ ליקוטי הלכות

לרגל התעוררות הגדולה בקרב אנשי שלומינו בלימוד תורה הזמנית – תורה א' תנינא, נבאר כמה עצות עפ"י מה שמתבאר בליקוטי הלכות, ומחמת קוצר הזמן והגיליון הבאנו רק נקודות למעשה בקצרה ממש, ובוודאי שבכל עצה ועצה ניתן להרחיב יותר ויותר

מומסלה על המלאכים

ממשלה על המלאכים - כמה שזה נשמע מושג גבוה מאוד, וכמעט שאין זה שייך לכל אחד כי אם לאנשים גדולים ורמי המעלה, אבל כפי שאמר רביה"ק שכל אחד יכול למצוא את עצמו בתורה ואין שום דרגא בתורה שלא שייכת לכל אחד ואחד, ואכן בלימוד ועיון בליקוטי הלכות רואים שמבאר כל פרט ופרט בתורה באר היטיב.

והיוצא מליקוטי הלכות, שכל מה שקורה בעולם הן בגשמיות והן ברוחניות עובר על ידי המלאכים, שהם שלוחים של ה' יתברך, והסיבה שנתן ה' יתברך שכל דבר שבעולם יעבור על ידי המלאכים הוא כדי להגביר הבחירה והטבע, ויהיה בחירה לחשוב שלא ה' יתברך הוא עושה ומהווה הכל, אבל באמת גם השלוחים כל חיותם וכל מה שעושים הכל מה' יתברך, רק כדי שיהיה מקום לבחירה הסתיר ה' יתברך עצמו וזה נראה כאילו הכל מתנהל ע"י מלאכים שהם שלוחים. והיוצא מדבריו ממשלה על המלאכים, הכוונה היא שעולים למקום ששם מקבלים המלאכים חיותם ושליחותם.

"כפי באמת ה' יתברך מנהיג עולמו בעצמו בהשגחתו הפרטית בכל עת, ואפלו כששולח איזה מלאך לעשות איזה דבר, בכל מקום שהמלאך הולך לשם ה' יתברך בעצמו גם כן שם, והיה יכול לעשות הדבר בעצמו כמו שהוא לבדו ברא את כל העולם בעצמו בלא סיוע המלאכים כלל, כמו שדרשו רבותינו ז"ל על פסוק 'נוטת שמים לבדי רוקע הארץ מי אתי'". כי המלאכים לא נבראו עד יום שני, כדי שלא יאמרו: מכאל מתח בדרום וגבריאאל בצפון. וכמו שברא את כל העולם לבדו בלא

המלאכים, כן הוא יתברך יכול להנהיג עולמו לבדו בלי שליחות המלאכים אך עקר מה שמשתמש עם המלאכים ושולחם בשליחותו להנהיג העולם לפעמים, העקר הוא בשביל הבחירה כדי שיהיה קיום להעולם שנברא רק בשביל הבחירה. כי אם היה ה' יתברך בעצמו מנהיג עולמו לבדו תמיד והיה הכל רואין הנהגתו בכל עת, היה מתבטל הבחירה לגמרי והיה מתבטל מקום העולם, כי היה מתבטלים במציאות.

ובשביל זה נברא האדם כדי שיהיה לו בחירה, כדי שיבחר בטוב שימשיך את עצמו אל האמת ויאמין בה' יתברך שכל הנהגת העולם על-ידו לבד, והנהגת הטבע, שהיא בחינת מלאך, הכל על-ידו לבד, רק שהוא יתברך מעלים ומסתיר עצמו שם בשביל הבחירה ועל-כן יזכו ישראל שיהיה להם ממשלה על המלאכים מאחר שהם מאמינים בו יתברך שהוא לבדו ברא את העולם מאין ליש והוא לבדו מנהיג עולמו והמלאכים הם רק שלוחים מאתו יתברך וגם במקום שנשלחים לשם גם שם הוא יתברך בעצמו" (שלוחין ד אות ה)

"ומי שהוא ציר נאמן לשולחיו ועושה שליחותו בזה העולם בשלמות, אזי מוצק בחינת השליחות שהוא בחינת בריאת העולם כנ"ל, ואזי נתבטל אחיות הסטרא אחרא שאחיותה בבחינת שליחות דיקא, בבחינת מלאך, שמשם אחיות עץ הדעת והסטרא אחרא כידוע, ואזי זוכה על-ידי זה להכלל בשרשו ונכלל השליח בהמשלח כנ"ל, ואזי נעשה הוא בבחינת המשלח ואזי הוא מושל על כל בחינת השלוחים. וזה בחינת הממשלה על המלאכים שיהיה להצדיקים לעתיד, שזהו עקר התכלית" (ליקוטי הלכות שלוחין ב)

ולעובדה ולמעשה: כל תאוה ומידה רעה שיש לאדם הוא בעצם שליחות מאיזה מלאך שעליו מוטל השליחות להגביר הטבע לאדם ולהסית אותו לאיזה תאוה ומידה רעה, אך כשמתגבר על זה והוא מושל על התאוות והמידות רעות הוא בעצם מושל על המלאכים אלו, ואז הוא המושל על עצמו איזה דבר ימשוך את לבבו, האם תאוות ומידות רעות, [ובפרט הג' תאוות], או הדברים הטובים ימשכו אותו, וכמוכן שהתכלית הוא לא רק שאדם ימשול על התאוות ומידות שלו, אלא הסוף והתכלית שכל מה שקורה בעולם הוא ימשול ולצוות מה לעשות, וכיום המלאכים הם שולטים לכן יש הרבה גשמיות בעולם וכו', אבל לעתיד שכל נשמות ישראל ימשלו בעולם אזי הם ימשלו לומר שיהיה רק כבוד ה' יתברך בעולם ולא שום דבר המסתיר, ולכן כיום שרק הצדיק הגדול זכה למשול על המלאכים שהוא התכלית, צריך שיהיו כל נפשות ישראל להיות מקושרים אליו כדי שכולם יזכו לזה (ביאור"ל אות א), ולכן מתאספין עכ"פ בראש השנה (מובן מהמשך התורה וכן בליקוטי שלוחין ד, וביאה"ל).

"היגו שיכולים למשל על היצר הרע ועל כל התאוות ומדות רעות, פלומר, לכבש אותן ולהכניען, ושום מניעה או בלבול אינן יכולות לדחותם ולהשליכם מן האמת. ובשביל עבודה זו, היגו למשל על היצר והתאוות, לכבשן ולהכניען, בשל זה נברא כל אחד מישראל, וזה עקר התכלית והסוף. היגו שמפך היגיעות, טרחות ויסורים העוברים על כל אחד מישראל, לא נותר לו שום רוח, אלא מה שהשתדל למשל על יצרו ולכבש תאוותיו, ולא להתרחק מן האמת על ידי שום בלבול או מניעה. והאדם הזוכה למשל על יצרו ותאוותיו, הוא חשוב וגדול מן המלאכים וכן מבאר

הכל בלקוטי הלקוחות (עצות המבוארות ג' רגלים)

"נראה לפי עניות דעתי בכונתו הקדושה על אודות הממשלה (שבעקר האדם ואיש הישראלי שבעולם הזה), שהוא ממשלת בחירת הלב, שנתנה לאדם התחנות, לעשות ולהתנהג בכל דבר כרצונו, (אשר לא נמצא פח הבחירה והממשלה הזאת, בכל נברא שנוצר אפלו בעליונים פירוץ). ולפי זה נראה מברא, שגם התקשרות הלב לדעת הראש, באפן שלא תהיה ממשלת הלב כתאוותיו ורצונו העצמיים חס ושלום, רק בממשלת אלקותו וידיעתו בעצמו יתברך" (ביאור"ל ענף לז).

קנאת המלאכים

כפי שמבואר בתורה שכשאדם רוצה לעלות למקום שהוא מושל על המלאכים, והם שלוחיו ועושים רצונו, (וכפי שהבאנו לעיל שזהו גם ממשלה על הלב שירצה רק את יתברך ולא שום דבר אחר של התאוות הגשמיות) זה מעורר קנאת המלאכים לדחפו ממשלה זו, שזה נעשה על ידי שהם מתגברים בתאוות ומידות רעות.

"מגדל הקנאה קטרנו על בריאתו ואחר-כך קטרנו על משה כשרצה לקבל את התורה. וכן בכל אדם ובכל זמן הם מקטרנים ומתגרים בכל אחד, בפרט במי שרוצה לנגס בעבודת ה' להתנדב אליו יתברך, שעל-ידי זה יכול לבוא לזה התכלית שבשבילו נברא, שיהיה לו ממשלה עליהם, הם מתגרים ומתקנאים בו מאד ורוצים להפילו חס ושלום. וכל מה שחותר יותר להתקרב לה' יתברך הם מתגרים בו ביותר, ומזה באים כל הנפילות וההתרחקות של רב בני-אדם, בפרט בדרות הללו בעקבות משיחא, כי כל פח של היצר הרע וחילותיו שמתגרים על כל אדם באיזה בחינה שהוא, הכל נמשך מקטרו המלאכים" (הלכות גביית חוב ה', אות טו).

לאחוז בשרשי נשמות ישראל

העצה להנצל מקנאת המלאכים הוא לאחוז בשרשי נשמות ישראל, וכפי שעולה מליקוטי הלכות הוא שהכוונה הוא שאוהבים כל אחד ואחד מישראל שעל ידי זה אוהזים בשרשי נשמות ישראל, בפרט אלו מאנשי שלומינו המסתופפים בצילו של האוחז בכסא הכבוד, והביאור לזה כי בשורש עליון שם כולם נמצאים באחדות אחד, וכמו שאדם בעצמו ידו אינו מקנא את רגלו כי הם אדם אחד, ולכן גם

בשורש נשמת ישראל כולם באחדות אחד ואין אחד מקנא את חברו, וזה גורם שהמלאכים לא יוכלו לקנא, וכמובא בביאור הליקוטים על התורה ענף יט. [ולפי כלל א' מבואר יותר העבודה שמפסיד את התפילה - אל תהי בז לכל האדם, ובהמשך באות יא לא לדבר על חברו ולדון לכף זכות וכו']

"ולעובדא ולמעשה שמעתי באומאן מזקני אנ"ש - אהבת ישראל, שלא לדבר על שום בר ישראל, בפרט אנ"ש הנקראים על שמו ז"ל מחוייבים לקיים רצון רבינו ז"ל אנן בחביבותא תליא מילתא, אהבת אנ"ש מסוגל לתפילה בכונה ולכל מידות טובות ולקדושה יתירה, ולהתבודדות לשפוך לפניו יתברך לאחוז עצמו בכסא הכבוד שזה כל נשמות ישראל" (תמימי דרך - מרבי לוי יצחק בנדר זצ"ל).

"מובן ממילא גדל מעלת השלום בין ישראל וכמו שהפליגו רבותינו ז"ל בזה הרבה בענין מעלת השלום שעולה על הכל, כי כבר מברא שבעקר קיום האדם ותקונו הנצחי הוא על-ידי שיאחו עצמו בכסא הכבוד שהוא שרשי נשמות ישראל וכו' וכו' וכנ"ל, ועל-כן בודאי צריכין לזה שיהיה שלום גדול עם כל ישראל ושיהיה שלום בין כל אחד לחברו כדי שיתקשרו יחד באהבה ושלום כל שרשי נשמותם ולא יהיה ביניהם שום פרוץ על-ידי איזה שנגאה ומחלקת חס ושלום, כדי שיוכל להתאחו בשרשי נפשותם הנקללים יחד על-ידי האהבה והשלום" (הלכות גביית חוב ה' אות מ)

כסא הנבד - בחי מקומו של עולם

באות ב' מובא בתורה העצה להנצל מקנאת המלאכים הוא לאחוז בשרשי נשמות ישראל, שהוא בחי אחוז בכסא כבוד, ובסוף התורה מובא "ומי שאחוז בבחינת כסא הכבוד, בבחינת שרשי הנשמות, הוא גם כן בבחינת מקומו של עולם, ומי שאחוז בבחינת כסא הכבוד, בבחינת שרשי הנשמות, הוא גם כן בבחינת מקומו של עולם".

הרי לנו ג' בחינות בעצה שכל בחי הוא פתח נפלא לקיים את העצה הזאת, א. שרשי נשמות ישראל ב. כסא הכבוד. ג. מקומו של עולם, וכל אלו הם בחי אחת שכל אחד מאירה את השני. והבחי של מקומו של עולם מבואר בליקוטי הלכות בארוכה, שה' יתברך הוא מקומו של העולם, אבל אין העולם מקומו, ולכן כל השלוחים שהם המלאכים יש בכחם למשול וכן לקנאות שהוא להגביר המידות רעות ע"י שהם שלוחים, אבל אם יודעים שה' יתברך הוא מקומו של עולם, וכל השלוחים מקבלים ממנו

חיותם, והכל רק ה' יתברך, אז נתבטל קנאתם וממשלתם.

ועל-כן המלאכים מתקנאים באיש כזה שימשל עליהם ורוצים לדחפו, כי בהכרח שיתקנאו בו כדי שיהיה לו בחירה, כי עקר בחירתו נמשך מבחינת מלאך פנ"ל, ועל-כן העצה שיאחו בשרשי נשמות ישראל, שהם בבחינת כסא הכבוד, שהוא בבחינת מקומו של עולם, שעל-ידי זה מתבטל בבחינת הטעות שבא על-ידי שליחות השלוחים, שהם בבחינת מלאכים, כי כשאוחזין בבחינת מקומו של עולם ואין העולם מקומו, שם יודעים שגם בכל מקום שהשלוחים נשתלחים, שם הוא יתברך בעצמו, כפיכח... ועל-כן ומלכותו בכל משלה, כי כל מקומות העולם כלולים בו יתברך והמלאכים הם רק שלוחים לעשות רצונו בשביל הבחירה, ועל-כן גם המלאכים בעצמם צריכים לברך ולהודות את ה' שבראם ומנהיג העולם על-ידם, וזהו: "ברכו ה' מלאכיו וכו' ברכו ה' כל צבאיו וכו'". כי הם רק משרתיו עושי רצונו עושי דברו לשמע וכו'. וזהו: "ברכו ה' כל מעשיו בכל מקומות ממשלתו", 'בכל מקומות דיקא, שצריכין לידע שבכל מקומות ממשלתו, כי כל המקומות כלולים בו יתברך כי הוא יתברך מקומו של עולם והמלאכים הם רק שלוחים בשביל הבחירה (הלכות שלוחין ד' אות ב).

[עד כאן התבאר הבחי של לאחוז בשרשי נשמות ישראל, וכן הבחי של מקומו של עולם, והבחי של אחוז בכסא כבודי יתבאר במקו"א בארוכה, ובקיצור נמרץ ראה הלכות ציצית ג' בארוכה מענין הכבוד, וכן ממה שמובא בסוף ביאור הליקוטים שהוא השגה בכבודו יתברך וז"ל גם עצת האחיזה בכסא כבודו יתברך המובא שם בדברי חז"ל, ממילא מובן שהכונה הוא על האחיזה בהשגת כבודו יתברך, אשר בכסא מכסה ונעלם, למעלה מכל השגות המקטרגים שקטרגו עליו, שהוא הכבוד שעולה דווקא מעולם התחתון המגושם ששם יש יצרים רעים וכן זה מבואר ממה שאחרי שאחוז בכסא כבודו, השיב להם כלום יש יצה"ר וכו', כי תשובה זה הוא בעצמו הכבוד של ה' יתברך, וכן זה סוד המובא בתורה י"ב שדייקא כך נתגדל כבודו, עוד עיין ע"פ הכלל השישי זה לעומת זה ותבין שהוא ההיפך מהתכלית הביזוי לכל אדם, ואדרבה שם בכסא הכבוד מוצאים את הכבוד והזכות בכל אחד ואחד]

מתוך ספר "מעיינים בנחלים - מכתבים" ח"ב
 העומד לצאת לאור עולם. תשוח"ח

המניעות הם רק לעומדים מרחוק אבל כאשר מתקרבים רואים כי אין שום מניעות כלל

■ והענין, כי על-פי רוב כשהאדם העוסק בעבודת השי"ת ורואה איזה מניעה לפניו, אזי הוא תיכף נשאר עומד על מקומו ועוזב את עבודתו, אף מה שהיה יכול עדיין לעשות עד המניעה, כמו למשל כשרואה שקשה לו מאוד לזכות להעבודה הקדושה לקום בחצות לילה לעבודת השי"ת, שלפי דעת אדמו"ר ז"ל הוא עיקר עבודת איש הישראלי וכו' וכו', ויש לו מניעות גדולות לזה, אזי הוא נתרשל מאד עד שאינו קם על כל פנים השכם קודם אור היום שעה או יותר לפי כחו, אף שעל זה אין לו מניעות כל-כך, או שהיה יכול על כל פנים לקום בחצות לילה פעם אחת בשבוע או בחודש, רק שמחמת המניעות שיש לו לקום בכל לילה, הוא נתרשל לגמרי, ובאופן זה לא יזכה לעולם לקום בחצות לילה וכו'.

והוא כענין הנ"ל, כי מחמת שרואה לפניו מרחוק ערפל גדול, אף שיש לו עדיין כברת דרך ששם אין הערפל, ויכול על כל פנים ללכת כברת דרך זו, מכל-מקום הוא נשאר עומד על מקומו, ובאופן זה הערפל נשאר ערפל. אבל אם היה הולך על כל פנים כל זמן שרואה בעיניו שאין ערפל, עד שהיה מתקרב סמוך אל הערפל, אז היה רואה שאין ערפל כלל. כמו כן אם היה עושה בעבודת השי"ת מה שבידו וכוחו, אז היה זוכה אחר-כך לעבודת השי"ת בשלימות, וכמשל הנ"ל לענין חצות.

■ ובאמת כל ענין זה תלוי בענין הרצון דקדושה, אשר התחלנו בו. כי באם יש להאדם רצונות וכיסופין דקדושה, אזי הוא חזק תמיד לעשות על כל פנים מה שיכול, כי מעוצם הרצון שיש לו לעבודת השי"ת, על ידי זה נחשב אצלו כל עבודה הן גדולה הן קטנה, ואין מתרשל גם מעבודה קטנה ופשוטה, ועל ידי זה זוכה באמת שנתבטלים כל המניעות וזוכה בהמשך הזמן להכנס לעבודת השי"ת כראוי.

המשך בעמ' הבא <<<

עיקר העבודה של האדם הוא לחזק דעתו, ולידע ולהאמין בדברי הצדיקים זיע"א כי כח הרצון דקדושה גדול מאוד, ולידע ולהאמין שבאמת יש בו בפנימיות ליבו רצונות דקדושה, ועל ידי זה יתחזק להוציא הרצונות מכוח אל הפועל, היינו שיתגבר בכיסופין דקדושה ויוציאם בפיו עד שיזכה באמת למה שיזכה.

■ בשבת קודש זה דיברנו מענין התורה על פסוק (שמות כ, יח): "וירא כל העם ויעמדו מרחוק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים" (ליקו"מ סי' קטו), אשר רבינו ז"ל מבאר שם בענין המניעות המונעים את האדם מלהתקרב לעבודת השי"ת כראוי, שהם נמשכים מהקטרוגים שיש על האדם למעלה, והשי"ת אוהב משפט ומוכרח כביכול להסכים למידת הדין ולהזמין מניעות שימנעו את האדם מלהתקרב להשי"ת.

אך השי"ת אוהב ישראל והיא אהבה גדולה מאהבת המשפט, ועל-כן השי"ת מסתתר כביכול בתוך המניעה, על-כן מי שהוא בר דעת יכול להתקרב להשי"ת על-ידי המניעה דייקא. וזה פירוש הפסוק "וירא כל העם וגו'", היינו המון העם כשרואין הערפל והמניעה נשארים עומדים מרחוק ואינם מתקרבים, אבל משה שהוא הבר דעת האמיתי נגש אל הערפל והמניעה ומוצא שם את השי"ת, יעויין שם.

והעיר אחד מאנ"ש, כי באמת בענין הערפל הגשמי אנו רואים כי רק כשעומדים מרחוק נדמה שהוא חושך גמור ואין רואים שום דבר עד שחושבים שאין שום מציאות להכנס שם ולבא למחוז חפצו, אולם כשניגשים ומתקרבים ונכנסים בתוך הערפל מתעלם כל החשך והערפל ורואה הכל, כידוע בחוש. וכמו כן הוא ברוחניות גם-כן, כי באמת אין שום מניעה וערפל בעולם, וכל המניעות הם רק דמיונות שוא, ורק כשעומדים מרחוק נדמים למניעות באמת, אבל כשמתקרבים סמוך נתברר שבאמת לא היה שום מניעה בעולם.

בעזרת השי"ת כ"א שבט תשל"ד, פה עיר קדשנו ותפארתנו ירושלם תובב"א לכבוד ידיד נפשי הרה"ג החסיד המסתופף בצל אילנא קדישא רברבא אשר בענפיהו ידורון וכו' וגודל התענוג הנפלא שיש שם אין לשער (סיפורי מעשיות, מעשה בעל החטוטרט) ה"ה מו"ה ... שליט"א.

הנה בימים אלו למדנו ודברנו מגודל מעלת הרצון והכיסופין דקדושה העולה על הכל, כי ענין הרצון דקדושה אינו תופס מקום וזמן, כי איך שהוא ובאיזה מקום שהוא, בכל זאת אני חפץ ומשתוקק להיות איש כשר באמת, ואני רוצה לשבר ולהכניע כל התאוות והמידות הרעות ולזכות לכל המידות טובות, ולהוציא הרצונות והכיסופין דקדושה בפה מלא, ובכוח זה יכול לזכות באמת לכל טוב ולכל המדרגות דקדושה כראוי.

כי באמת "הכל חפצים ליראה את שמך", אך שאינם יודעים מעלת וכח הרצון דקדושה, עד שגם עצם הרצון מונח אצלם בקטנות ובתרדמה, אבל מכל מקום הוא נמצא במציאות בעומק לבם. וזהו אחד מהדברים שהודיעונו אדמו"ר ומוהרנ"ת ז"ל בספריהם הקדושים, שכוח הרצון עולה עד אין סוף, ואדרבה, אף כשזוכין לעשות מה שזוכין, עיקר המעלה והחשיבות של העבודה הוא כפי הרצונות והכיסופין שהיה לו בזה, וענין זה מבואר הרבה בדבריהם הקדושים, ויש כמה שיחות נפלאות בענין זה.

וכשנתבונן נראה, כי כמעט שכל ההתקרבות לעבודת השם ולהיפך ח"ו, הכל תלוי בענין זה. כי כבר ידוע המאמר "אין דבר העומד בפני הרצון", כי על-ידי תוקף הרצון יכול האדם לשבר חומות ברזל כידוע. נמצא שבאמת אין שום מניעה בעולם שתוכל למנוע את האדם מעבודת השי"ת באמת, וכמו שאמרו רז"ל (קידושין ל:): "אם אתה רוצה אתה מושל בו".

רק עיקר התגברות הבעל-דבר היא להחליש את הרצון, היינו שמכניס ומטעה לב האדם כאילו אין לו רצון דקדושה, או שמכניס בו חלישות הדעת וקטנות המוחין כאילו ח"ו אין הרצון פועל כלום. ונמצא שלמעשה

כשסיים לכתוב צוואתו יצא בריקוד סוחף ועליז

הבורא. שנים רבות לאחר מכן היה ר' פסח משחזר בחיות ובציוריות את הנסיעות המרוממות ברכבת העושה דרכה לובלינה, את השמחה המופלאה ואת השיחות, את המנגינות ואת הריקודים, ומי מדבר על הקיבוץ עצמו... כל אלו חרוטים היו בליבו כקנייני נצח שליוו אותו בכל תחנה מתחנות חייו.

מעט מאוד סיפר ר' פסח על שנות הזעם וממה שעבר עליו, מלבד אי אלו רמזים ואיזכורים קלושים וכלליים שהיה מבליע בליל הסדר כהודאה והלל על הניסים ועל הנפלאות. רק זאת יודעים אנו, כי ככל בני פולין כוס התרעלה לא פסחה אף עליו, אולם למרות הכל נשאר ר' פסח איתן באמונתו ומלא שמחה וחיות בעבודת ה', שמחה שקרנה ממנו תמיד והיתה אצלו לטבע שני, בקיימו בתמימות את הוראת רבינו להיות בשמחה תמיד, כפשוטו ממש.

המשך בעמ' הבא <<

מינקותו שאב ר' פסח אור זך ונח של חסידות מזוקקת וצרופה.

כשהגיע לגיל ישיבה שלחו אביו לישיבתו הנודעת של הגאון האדיר רבי אלחנן ווסרמן הי"ד בברנוביץ, שם היה קיבוץ גדול של בחורים מחסידי ברסלב, ולצד הלימודים והשיעורים הגאוניים וההתמדה בתורה במסירות ובהתעלות עוד נתעלו בחורי אנ"ש שבעתיים בהיותם דבוקים ברבינו ז"ל ובעצותיו כחבורה מיוחדת ששמעה יצאה לה כמובחרת שבמובחרים, בנו של הגאון החסיד רבי בן ציון אפטר זצ"ל ר' פנחס הי"ד שנודע היה כעליו גדול נמנה אף הוא עם בני אותה חבורה וממורי דרכה.

לר"ה נסע ר' פסח עם אביו ללובלין, שם התוודע לכלליות הקיבוץ של אנ"ש בפולין והיה חוזר משם מלא וגדוש עם הרגשים נעלים וכח וחיות מחודשים לעבודת

ארונות הספרים העמוסים ממסד ועד טפחות הועמדו בצורה כזו שהותירה מקום לקיטון צר, אליו הוכנסו אך בקושי שולחן קטן וכסא. בפניה קטנה זו בדירתו בוורשה, היה מסתגר הרה"ח ר' אהרן לייב ציגלמן הי"ד לשפוף שיח לפני קונו, ובה היה מבלה שעותיו בעצת ההתבודדות, שכן אמר רביה"ק: "טוב מאוד להאדם שיהיה לו חדר מיוחד לו לבדו לעסוק שם בעבודת ה'".

את העדות הנפלאה הזו על קיטונו של ר' אהרן לייב, הנחבא בינות לארונות הספרים, סיפר לימים החסיד הנלבב ר' פסח קורנדרקסלר, ממה שראו עיניו ושמעו אוזניו מימי ילדותו ונערותו בוורשה.

ר' פסח זה גדל בבית של חסידי ברסלב. הוא נולד לאביו ר' יוסף הכהן קורנדרקסלר, חסיד גור שהתקרב לרבינו ז"ל, כך שכבר

>>> המשך "עלה לתרופה" מעמ' הקודם

וכל זה הוא כלל גדול לכל אחד ואחד כפי מקומו ושעתו, כי איך שהוא - הן במדריגה קטנה ופחותה והן במדריגה גדולה, הוא צריך תמיד לכסוף ולהשתוקק להתקרב להשי"ת יותר, בפרט כשיודע שבכמה דברים עדיין צריך רחמים וישועה לצאת מהרע שנלכד בו ולזכות למה שצריך לזכות, צריך על כל פנים להתחיל לכסוף ולהשתוקק לזה ולהוציא הכיסופין בפה, וכל זה בתוקף האמונה בגודל כוח ומעלת הרצון דקדושה.

וכל זה הוא בחינת 'נעשה ונשמע' המבואר בסי' כ"ב מאמר חותם בתוך חותם, עיין שם שהעיקר הוא הנשמע, וכמו שאמרו רז"ל (מדרש רבה דברים ג, י): אבדתם את הנעשה שמרו את הנשמע, וכמבואר בליקו"ה הלכות מתנה (הלכה ה) יעויין שם. ועל ידי זה זוכין לשמחה ולעזות דקדושה, עד שזוכין להתקרב באמת לצדיקים אמתיים ולזכות לעבודת השי"ת באמת, יעויין שם עד היכן כח הרצון דקדושה.

מחמת הטרדה ההכרח לקצר

השי"ת יזכנו לקיים כל זה בפשיטות אמן כן יהי רצון.

ידידו דורש שלומך וטובתך כל הימים

שמואל משה קרמר

הנה מבלי לדעת מהנעשה אצלכם, עלה על לבי להזכיר ולעורר אתכם בענין לקבוע איזה 'שטיבל' אצלכם בשביל אנ"ש, להתאסף שם לתפילה ולימוד אשר הוא דבר גדול ונפלא מאד כידוע, ובפרט עתה שנתוסף לכם שכן טוב, ה"ה הרה"ח ר' משה יעקב רוזין שליט"א. ואם עדיין המניעות גדולות מאוד, על כל פנים לעשות כל טצדקי להתאסף באיזה מקום לכל הפחות פעם אחת בשבוע, ללמוד ביחד ספרי רבינו הקדוש באהבה ואחדות בהשתוקקות וכיסופין דקדושה, וענין זה הוא דבר גדול מאד כשלעצמו, וחוף מזה יכול לצמוח מזה ענינים גדולים מאד, ואכמ"ל

הנ"ל

דרישת שלום לכל אנ"ש שליט"א

לאחר המלחמה שהה במחנה הפליטים לאנדסבורג, שם אף זכה להקים את ביתו. חתונתו התקיימה בעיר מינכן והרה"ח ר' לוי יצחק בנדר זצ"ל השתתף בה. באותם ימים קיבל ר' פסח מכתב מיידור ר' בירך רובינזאהן זצ"ל ששהה כבר בארה"ב וניסה להרים ולרומם שם את עניין רבינו ז"ל. במכתב מבקשו ר' בירך כי יגיע להתגורר בארה"ב, שם חסידי ברסלב מועטים והם נצרכים בכדי לקומם ולהזריח את אור הצדיק ביבשת מרוחקת זו, שמאות אלפי יהודים התיישבו בה. ר' פסח נענה למכתב ואכן שם פעמיו לארה"ב, שם חבר ל' ר' יוסף צבי וואסילסקי זצ"ל אותו הכיר עוד מימי ברנוביץ ולר' בירך רובינזאהן זצ"ל ועוד, והם שהיו את הגרעין הראשוני של אנ"ש על אדמת ארה"ב.

החסיד הנלבב ר' הערשל וואסילסקי פתח באותם ימים משרד לענייני חסידות ברסלב בארה"ב ורצה לכתוב את שמו של ר' פסח ע"ג מכתבים ובלאנקים, ר' פסח בענוותנותו התנגד לכך נחרצות, באומרו כי "לו ידעתם מי אני, אפילו לדבר עמי לא הייתם מסכימים, וכי יעלה על הדעת לכתוב את שמי על מסמך כלשהו..."

לעומת זאת כאשר התעוררו קשיים בישיבה חסידית מפורסמת בארה"ב בשל התקרבותם של כמה מבני הנעורים לדעת רביז"ל, והיו צריכים לבוא בדברים עם מנהלי הישיבה, היו אלו ר' הערשל,

ר' פסח ור' יעקב דב שבאו כמשלחת מטעם חסידי ברסלב על מנת ליישר את ההדורים.

את מקום תפילתו קבע בבית מדרש דחסידי ברסלב בווייליאמסבורג, והיה מצויין באותם ימי בראשית כדמות

חסידית צרופה ויוקדת שמעטים כמוה בויליאמסבורג של אותם ימים.

תפילתו הזכה הייתה לשם דבר, והתלהבותו בעבודת ה' בתמימות

זצ"ל ומידי פעם היה נוסע לארץ ישראל להשתתף בקיבוץ בירושלים.

כל שנותיו לא פסק מלהתגעגע לנסוע לאומן לר"ה, ומיד כאשר התאפשר הדבר, עם קריסת מסך הברזל, לא הביט על גילו ועל קשייו ונסע כבחור צעיר עם כל הברען והחיות לאומן הרחוקה, בתנאים לא תנאים, רק כדי לזכות לר"ה העולה על הכל. בהיותו כהן, בנו עבורו מן גשר מיוחד למען יוכל להשתטח ע"ג הציון הקדוש, ואין מילים לתאר את גודל שמחתו וחיותו מכך שזכה להגשים משאת נפש בת עשרות שנים לחון את עפר ציון המצויינת ולהיות על ר"ה באומן. גם בזקנותו המופלגת כשמוחו כבר לא היה צלול וקשה היה עליו הקשר והשיחה עם אנשים, כל אימת שהזכירו לפניו את עובדת השתתפותו בקיבוץ באומן היה מתמלא שמחה ונהרה היתה משתפכת על פניו.

מתוך ערגתו התמידית והתקשורתו העמוקה לרבינו ז"ל זכה והוציא מכח אל הפועל את מאווי וקיסופיו לקחת חבל בהפצה והדפיס את הליקו"מ בכריכה מפוארת.

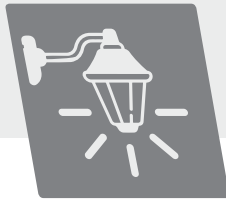
כחסיד אמיתי, זכרון התכלית לא משמנו וכל הבל העולם הזה היה ממנו והלאה,

וכשסיים לכתוב את צוואתו יצא בריקוד סוחף ועליו.

זכה בהשגחה פרטית מופלאה למניין בעת יציאת נשמתו מהאי עלמא ועלה זך ונקי להיכלו של רבינו בהגיעו לגיל גבורות ביום ב' אדר תשס"א, וארוננו הובא לא"י ת.נ.צ.ב.ה.

ופשיטות גם היא היתה למופת, החזיק עצמו לכלום ממש ויחד עם זאת היה מלא אמונה ברבינו ז"ל ובעצותיו, לר"ה היה צועד רגלית מרחק רב משכונת וויליאמסבורג לשכונת איסט סייד במנהטן, שם היה הקיבוץ של אנ"ש בראשות הרה"ח ר' יצחק מנדל רוטנברג

וַיֵּרָא אֶת הַמָּקוֹם מֵרְחוֹק

רחוק מאד וכנ"ל בהתורה הנ"ל ... כי בודאי ה' יתברך יגמור מה שהתחיל, כי בודאי בא יבא אורנו שהוא משיח צדקנו, כי בשם קדשך נשבעת לך שלא יכבה נרו לעולם ועד. ובכל יום ממשיך עלינו ה' יתברך מאורו הגדול עד אשר תצמח ישועתנו."

ובמכתביו (רל"ג) מבאר זאת מוהרנ"ת בדיבורים פשוטים למעשה: "וצריך להיות חזק כאלו אנו רואים התקנה טובה בעינינו ממש, אף הוא מרחוק מאד בבחינת וירא את המקום... כי זה העקר לבער ולסלק כל הקשיות והבלבולים והעקמימיות שבלבו ולעשות את שלו ולחטף טוב כל מה שיוכל הרבה או מעט, כי אחד המרבה ואחד הממעיט וכו'; ולהיות חזק ברצונות וקסופים טובים, ולהיות סמוך בכח הצדיקי האמת שיגמרו עמנו בודאי מה שהתחילו. ואם נעשה מה שנעשה צריכים לידע האמת שאין אנו יודעים כלל, כי אמרתי אהפמה והיא רחוקה ממני", שזהו בעצמו בבחינת "וירא את המקום מרחוק..."

נמצא שבין בגשמיות ובין ברוחניות צריכים לקיים "וירא את המקום מרחוק" לראות התקנה ממש, אף הוא מרחוק. ואז דיקא יכול להיות שתבוא התקנה בהפסח הדעת תכף ומיד בזמן קצר."

ובין רמזי דבריו הק' בריש המכתב, נמצאנו למדים שהכל כאשר לכל תלוי בהתחדשות. ככל שנזכה לקיים דבריו הק' "אלט טאר מען גיט זיין", בכל יום יהיה בעיניך כחדשים, בכך נוכל לחיות עם האמונה הפשוטה שיעבור עלי מה, אך אנו סמוכים ובטוחים על כוח צדיקי האמת שבוודאי ימשיכו לנו את הישועה הנצחית בביאת משיח צדקינו בב"א.

וזה בחינת מה שכתוב באברהם אבינו (בראשית כב, ד): "וירא את המקום מרחוק" ... אף-על-פי-כן עדין אנו רחוקים מתכלית הישועה מאד. ומי שמסתכל על האמת לאמתו, רואה ישועת ה' ונפלאות חסדיו בכל יום ובכל עת, כמו שאומרים: 'על נסיה שבכל יום עמנו ועל נפלאותיה וטובותיה שבכל עת ערב וקר וצהרים' וכו'. ואף-על-פי-כן הישועה השלמה רחוקה מאתנו מאד, כי אנו נתונים בעונותינו הרבים בתקף הגלות, אשר כמעט כשל כח הסבל, ובפרט גלות הנפש שהוא העקר, כאשר כל אחד יודע בנפשו נגעי לבבו ומכאוביו. ואף-על-פי-כן רואים ישועת ה' ונפלאות חסדיו בכל עת, ואפילו מי שאין לו דעת לראות חסדיו וישועותיו בכל יום צריך על כל פנים להאמין כי דברי אבותינו ורבותינו ז"ל בודאי אמת וצדק, והם תקנו לנו לומר שלש פעמים בכל יום, 'על נסיה שבכל יום עמנו ועל נפלאותיה וטובותיה שבכל עת' וכו' ... נמצא, שבאמת אנו רואים ומאמינים שבכל יום ויום עושה עמנו ה' יתברך חסדים נפלאים וישועות נשגבות, אף כל הישועות הם בבחינת "וירא את המקום מרחוק", שראין הישועה בכל עת אבל עדין היא רחוקה מאד.

שצריכין לידע שכל נקדה ונקדה טובה שה' יתברך עזרו בגשמיות וברוחניות הכל נמשך ונא ממרחק מאד מאד כי לפי גשמיותו הוא רחוק מישועה מאד מאד, כמו שכתוב (תהלים כב): "רחוק מישועתי דברי שאגתי". אף רחמי יתברך רבים מאד ומביא לחמו ממרחק מאד מאד, וגם אחר שהביא לחמו של תורה שהיא ישועתו עדין הוא רחוק מאד מאד, ורק זה הוא התקרבותו כי ההתרחקות תכלית ההתקרבות, כי כשיודע שהוא רחוק מאד הוא דיקא מקרב אליו יתברך בתכלית ההתקרבות, ותכף שסובר שהוא קרוב הוא

אלפי שנים אנו מחכים לביאת המשיח, מתוך אמונה צרופה שבכל יום אחכה לו עד שיבוא. גדלנו על ברכי האמונה בבית, בחיידער ובישיבה. ב"ה זכינו להקים את ביתנו, הנסיונות הגיעו עד אלינו, כך בעצם משמים התחילו לבדוק האם אכן אנחנו ממשיכים להאמין או שבלב מנקר הספק... המתחיל לעבוד את ה', הקדוש-ברוך-הוא אומר לו: יודע אני, שחפצך ורצונך לעבוד אותי, אבל מה הם הבטוחות, שמא למחר תעזוב אותי (ספה"מ)

כי בוודאי האמונה היא ברורה, וזה כוח של החינוך הטהור; אבל איך זוכים לאמונה חושית, שהיא היא הערובה לחיים שמחים, לחוש שאכן 'כי בא כי בא - האט קומט ער?' ר' נתן, בהלכות שילוח הקו הלכה ה', מאריך במתק לשונו ביסוד בדרכי האמונה שבו נמצא הכלי לרכוש ולהשריש את האמונה חושית.

יסוד הדברים הוא שדייקא ע"י שמחפשים בתוך החושך, הנסיונות וההמתנות את הישועה, על אף שעדיין לא רואים אותה בשלימות, דייקא ע"י שרואים את הישועה מרחוק - שמאמינים שהישועה נמצאת ברוב רחמנותו, דייקא על ידי כך ממשיכים את הישועה, וכך גם מקבלים את הכוח לחיות עם האמונה ש'בא יבוא לא יאחר'.

כוח החיפוש הוא ע"י שרואים ומתבוננים בנפלאותיו יתברך בכל עת ובכל שעה, בכך ממשיכים את הישועה מרחוק, כך שבעצם הישועה כבר כאן אלא שעדיין לא הגיע זמן התגלותה.

אבל אף-על-פי-כן צריך לידע שהישועה והחסד של כל התקרבות והתקרבות כל שהוא הוא חסד נפלא כי הוא התקרבות אמת וישועתו לנצח. אף אף-על-פי-כן עדין רחוק ממנו מאד תכלית ישועתו וצריכה עדין להיות עומד ומצפה הרבה לישועתו יתברך, עד שיוזקה להנשע בשלמות לצאת ממה שהוא צריך לצאת, ולהתקרב למה שהוא צריך להתקרב.

דייקא ע"י שרואים את הישועה מרחוק - שמאמינים שהישועה נמצאת ברוב רחמנותו, דייקא על ידי כך מומשיכים את הישועה

הזאת העיר שיאמרו כלילת יפי משוש לכל הארץ

לרגל

(בין שער אפרים לשער הפינה) היו ארבע מאות אמה (מלכים ב' יד, יג). ואם כן מסתבר שכל חלק הוא גדול ומכובד כשלעצמו.

ההמצאה המשובשת של החוקרים

לפני שנתעכב על המקומות שמופיעים בפסוקים ונסה לגלות היכן הם כיום, נקדים כי לפני כמאה וחמישים שנה התחילו הארכיאולוגים לחפור בגבעה שנקראת אצלם היום "עיר דוד", ומצאו שרידים לבנייני פאר, ובעיקר מערכת מים נפלאה ביותר, הנקראת כיום "ניקבת השילוח", אשר על פי המתואר בנ"ך (מלכים ב' כ, כד) ודברי הימים ב' לב, ל) היה זה חזקיהו המלך שהסיט את המים ממעיין הגיחון לבריכת השילוח דרך ניקבה זו, שכיום ניתן (בתשלום) ללכת לכל אורכה כאשר הרגלים טובלות במים נקיים ורעננים הנובעים במשך כל ימות השנה.

הארכיאולוגים הגיעו למסקנה מוזרה ביותר, כאילו בזמן בית ראשון ומלכי בית דוד, היתה כל העיר ירושלים הגדולה אך ורק בשטח גבעה קטנה ונמוכה זו ותו לא, כאשר האיזור העליון של הגבעה נקרא בפייהם "מצודת דוד - הר ציון" והשטח הנמוך יותר היא העיר ירושלים. מדובר בגבעה נמוכה ביחס לכל ההרים אשר מסביבה, והיא ארוכה וצרה, בשטח של 60 דונם בלבד, אשר כל רוחבה מ"החומה" המזרחית למערבית אינו עולה על 120 מטר, ואורכה מצפון לדרום אינו עולה על 500 מטר. לשם השוואה, מדובר בשטח שהוא רק כפליים משכונת מאה שערים "החצר הפנימית" (שהיא 32 דונם), ועל שטח קטן זה הם מנסים "להלביש" את כל העיר מרובת האוכלוסין, כולל עיר דוד ומצודת ציון - - -

ימי בין המצרים בהם אנו מתאבלים על חורבן ירושלים ומצפים ומייחלים לבנין ציון ומלכות בית דוד, ניגע על קצה המזלג באחת הסוגיות המורכבות בחקר העיר ירושלים בזמן בנינה, והוא מקומה הנכון של העיר ירושלים בימי בית ראשון, ובעיקר איה מקומה של "עיר דוד", ו"מצודת דוד" במרומי "הר ציון", שם גם קבורת מלכי בית דוד לדורותיהם כמובא בנ"ך.

בניגוד לאלו הקובעים שיטתם בעיקר על "ממצאים ארכיאולוגיים" שהחליטו כי כל כולה של העיר ירושלים כולל עיר דוד והר ציון היתה אך ורק בגבעה קטנטנה המכונה כיום "עיר דוד" למרגלות הר הבית - נוכיח על פי המקראות ומפרשיהם ועל פי דברי חז"ל ולרבות המסורת היהודית הנאמנה, כי העיר ירושלים השתרעה על מרחב גדול בהרבה, וכי עיר דוד והר ציון הם בגבעה הדרום-מערבית במקום המקובל כיום כקברי מלכות בית דוד.

במסגרת קטנה זו לא נוכל להקיף את כל הסוגיא, ולהתייחס לכל הפסוקים ומאמרי חז"ל בענין זה, וכמדומני שאף ניתן לחבר ספר שלם על כך, אלא נתייחס בראשי פרקים, בעיקר בפסוקי הנ"ך שבספר נחמיה, ועוד כפי שיספיק הזמן והמקום בעז"ה.

עיר גדולה לאלוקים

את המבוגרים, הנשים, הילדים והעבדים, היו בערי יהודה לפחות מליון וחצי נפשות מישראל, כאשר ע"פ פשטות הפסוקים חלק ניכר מתוכם היו תושבי ירושלים, ובפרט הכהנים והלוויים. כמו כן בעת חורבן בית ראשון היו כידוע כמה גלויות, ובגלות יהויכין הוגלו מירושלים עצמה עשרת אלפים גיבורי חיל (מלכים ב' כ"ד, יד).

את שטחה המדוייק של העיר ירושלים באותם ימים אין אנו יודעים להכריע ע"פ הפסוקים, אבל אם נעיין בספר נחמיה פרקים ג' ו"א, נבין כי היא צריכה להיות על פני שטח גדול מאד. ונסביר: כאשר חזרו בני ישראל מגלות בבל לבנות את בית שני, הם בנו מחדש את חומות העיר ירושלים שהיו בנויות בזמן בית ראשון ונחרבו בחלקם ע"י נבוכדנאצר וחילותיו. בפרק ג' מתואר מי הם אלו שהשתתפו בבניית החומה מחדש ואיזה חלק קיבל כל אחד, כאשר ישנם קרוב לשישים חלקים של החומה, בהם שערים ומגדלים הקרואים בשמותם. אמנם לא כתוב כמה הוא האורך בחומה של כל חלק, אבל בחלק אחד, משער הגיא לשער האשפות (אין כמובן שייכות לשמות הבדויים בימינו) כתוב שהיה ארכו אלף אמות, ובחלק אחר

העיר ירושלים מוזכרת בתנ"ך כמעט שבע מאות פעמים! כאשר אין גבול ותכלית לגדולתה ותפארתה וקדושתה. ירושלים היתה מרכז עם ישראל ובה מלכו מלכי בית דוד ויהודה. בכל התפילות שלנו נשזרת ונזכרת העיר ירושלים בגעגועים "ולירושלים עירך ברחמים תשוב" "בונה ירושלים" ועוד ועוד. אין כאן המקום להביא אפילו מקצת משבחיה, והלא הם עוברים כבריח התיכון בכל התורה כולה, כולל ספרי הקבלה והחסידות וגם בספרי רביה"ק מובאת רבות כ"לב העליון" ועוד הרבה.

גם על פי פשטות, כאשר מעיינים בפסוקי הנ"ך אנו מוצאים כי כבר בזמן בית ראשון היתה ירושלים עיר גדולה לאלוקים, שאמורה להיות גדולה ומרובה באוכלוסין. לדוגמא נזכיר כי במפקד שנעשה בימי דוד המלך (דברי הימים א' פרק כ"א) נספרו בערי ישראל מליון ומאה אלף "שולפי חרב" ובערי יהודה ארבע מאות ושבעים אלף שולפי חרב. אם כן ע"פ חשבון פשוט אם נצרף

עיר דוד והר ציון במסורת רבותינו

האמת היא כי לדידן, האמונים על מסורת רצופה, שנמסרה לנו עוד מזמן הראשונים, כמו הכפתור ופרח בשעתו, והמשך בדברי מהר"ם חאגיז בשם האריז"ל, ומאבותינו שמענו כיצד בדורות הקודמים החשיבו את הר ציון וקבר דוד המלך והשתדלו להשתטח שם ולא עלתה מעולם על לבם שום ספק בדבר - אין שום צורך להכביר במילים.

אולם לפני שנביא את הפסוקים וביאורי המפרשים, נביא את דברי הקדמונים שכתבו במפורש כי הר ציון ועיר דוד נמצאים בגבעה הדרום-מערבית העליונה, באיזור הידוע כיום כקבר דוד המלך.

כבר בכתבי יוסף בן מתתיהו (בשלהי בית שני) מצאנו בכמה מקומות שהוא מתאר את מצודת דוד המלך במקום זה, וזה לשונו בספר מלחמות היהודים (ספר ה' תחילת פרק ד'): "העיר נוסדה על שתי גבעות צופות ועמק מפריד ביניהן בתווך, והעמק הזה חסם בעד הבתים הצפופים משתי הגבעות האלה. האחת, אשר נמצאה עליה העיר העליונה, היא גבוהה הרבה מאחותה וגם ישרה ממנה בארכה. על חסנה נקראה הגבעה הזאת בשם "מצודת דוד המלך", הוא אבי שלמה, בונה בית-המקדש הראשון, ובימינו נקראה בשם השוק העליון". וכן כתב בספר יוסיפון (פרק צד) בסיפור החורבן: "אחרי שנלכדה ירושלים וגם חצר המקדש, ברחו היהודים ועלו על הר ציון. ויעל אחר כך גם טיטוס מירושלים להר ציון, וילכוד את עיר דוד ויציתה".

וכן נקט בבירור רבינו אשתורי הפרחי בספרו כפתור ופרח (פרק מ"א), שכותב כי המקום שנקרא "היכל דוד" הוא כנגד הר המוריה לדרום, ושם היה האהל של ארון האלוקים לפני שנבנה בית המקדש. בדבריו אף מיישב את מה שמצאנו בכמה מקומות בנ"ך משמעות שעיר דוד היתה נמוכה ממקום המקדש, וזה לשונו בדבריו בהלכות מעשר שני בירושלים: "האמנם מסתברא שיש ליושבי ירושלים כפי מה שאנו רואים בזה העת, הקל מטורח הוצאת הפירות למקום רחוק, ואיך שהרי ירושלים לחוד וציון לחוד וכמו שכתוב בספר מלכים (א ה, א), אז יקהל שלמה וכו' להעלות את ארון ברית ה' מעיר דוד היא ציון. וכתוב בספר דברי הימים (א טו, א), ויעש לו בתים בעיר דוד ויכן מקום לארון האלהים ויט לו אהל, הרי שזה האהל הוא בציון. והנך רואה כי עוד היום האהל הזה עומד קיים כתחלת הייתה והוא בכיפה וכנגד

ירושלים ועיר דוד בזמן בית ראשון לפי שיטת החוקרים

מפה טופוגרפית של הר ציון מול עיר דוד של החוקרים

היה הר הבית גבוה מירושלים". (יצויין כי בפרק ו' כשהוא דן על הר ציון וכסא מלכות דוד הוא מצייין לדבריו אלה בפרק מ"א עיי"ש).

גם הרדב"ז בתשובותיו (ח"ב תרל"ג) סמך ידיו על זיהוי זה של הר ציון, והתייחס לדברי הכפתור הנ"ל שהיום דרכי ציון אבילות ולא ניכר גדריהם בבירור וכתב ע"ז: "וכבר אפשר לסמוך בזה על קבלת העכו"ם שקורין לכל שכונת הישראלים ציון ומפתח השוק (כנראה כוונתו ל"באטראק") והלאה קורין אל קודס. וקרוב הוא שעל זה סמכו הראשונים לפדות מעשר שני בבתיים ולא היו מוציאים

הר המוריה לדרום והכל קורין לו היכל דוד, ולפניו לצפונה מערבו רחוב אין ספק שהוא מציון, וזה קרוב מאד אל בית הכנסת שהוא היום שם ואל השכונה. ואם כן נקל הוא להם להוליך שם פירותיהם וכו', ואולי בית הכנסת והשכונה הכל בציון, אבל מה נעשה היום שהרי דרכי ציון אבילות ומסילות ירושלים שוממות ולא נכר גדריהם בברור, שהיום תראה העיר יותר גבוהה מהר המוריה וכל שכן בית הכנסת והשכונה, ואולי היה זה מאשר נחרבה כמה פעמים וחוזרים ובונים על ההרוס ולזה תמצא כיפות ישנות תחת הבתים והם קרקע הבתים החדשים, ולעולם

ושאר מלכי יהודה". ומזה שציין את הכומר בשעתו, ברור שהתכוון להר ציון המקובל בימינו, שהנוצרים מחזיקים שטח גדול ממנו עד לימינו אנו, ולא לגבעת "עיר דוד" שלא מצאנו בה שום אחיזה נוצרית.

ואין כאן המקום להביא את שאר המקורות והמסורות שקיימו את קבר דוד המלך והר ציון במקום זה, וכבר הבאנו את רובם במאמרנו "דוד אמת וקברו אמת" שכתבנו במסגרת זו (מימי הנחל גליון כ"ז סיון תשע"ד) ומשמם תדרשנו.

ביאור הפסוקים בנחמיה

לאחר שהוכחנו כי במקורותינו הקדומים לא היה מי שיציין את הר ציון במקום אחר מאשר במרומי הר ציון הגבוה והנישא בדרום מערב הר המוריה, ובוודאי לא בגבעה קטנה ונמוכה זו, שרק שחוק מכאיב הוא לקרוא לה בשם "מצודה", כאשר ממולה ומכל צדיה מאיימים עליה הרים גבוהים ונישאים שבקלות יכולים להכניעה, כעת נבוא לעיין בפסוקים שבספר נחמיה המזכירים את קברי מלכי בית דוד (ונעיר בדרך אגב, שבדברי חז"ל אין בנמצא ספר נחמיה, אלא הוא המשך לספר עזרא, ובטעם הדבר ראה סנהדרין צג:).

וכך כתוב בנחמיה פרק ג' (פסוקים ט"ו-ט"ז) כאשר הוא מתאר חלק קטן מתוך כשישים חלקי החומה מי בנה כל חלק: "וְאֵת שְׁעַר הָעֵינָן הַחֲזִיק שְׁלוֹן בֶּן כַּחֲזֵה שֵׁר פֶּלֶךְ הַמְצַפָּה הוּא יִבְנֶנּוּ וְיִטְלְלוּ וְיַעֲמִיד דְּלִתְתָיו מִנְעָלָיו וּבְרִיחָיו וְאֵת חוֹמַת בְּרַכַת הַשְּׁלַח לְגַן הַמֶּלֶךְ וְעַד הַמַּעְלוֹת הַיּוֹרְדוֹת מֵעִיר דָּוִד: אַחֲרָיו הַחֲזִיק נְחֻמְיָה בֶן עֲזַבְיָה שֵׁר חֲצֵי פֶלֶךְ בֵּית צִוּר עַד נֶגַד קַבְרֵי דָּוִד וְעַד הַבְּרֵכָה הָעֲשׂוּיָה וְעַד בֵּית הַגְּבֻרִים."

כלומר משער העין מגיעים ל"בריכת השלח" ו"גן המלך", ואחריהם מגיעים ל"מעלות היורדות מעיר דוד". משם ממשיכה החומה "נגד קברי דוד" עד שמגיעה ל"בריכה העשויה" ו"בית הגיבורים".

היכן הם כל המקומות הללו איננו יכולים כיום לדעת בבירור, וכבר כתב רש"י על פסוק זה לגבי המעלות היורדות מעיר דוד "הם היו מכירים מקומות הללו", כלומר אנו בימינו איננו מכירים אותם. ואחריו כמעט כל מפרשי הנ"ך לא ניסו לפרש היכן הם המקומות הללו, חוץ ממפרש אחד ויחיד שנכנס לעובי הקורה והוא כן מפרש בפרוטרוט את כל הפסוקים האלו, הלא הוא רבינו המלבי"ם, שפירושו על הנ"ך התקדש

עיר דוד של החוקרים בגבעה הנמוכה ביחס להר הבית והר ציון

חלק מניקבת השילוח

אומר ועלה כי ירושלם גבוה מכל הארצות". כלומר, שכאשר הפסוק מציין דרך להר המוריה ומקום המקדש, הוא משתמש בלשון עליה גם אם מדובר בירידה.

עוד בתקופות קדומות יותר ציינו באופן ברור את קבר דוד במרומי הר ציון, וכפי שמספר הנוסע ר' בנימין מטודלא בספרו מסעות בנימין, והובא בסדר הדורות (ב"א תתקכ"ד) וז"ל: "כתב בספר מסעות בנימין זה ט"ו שנה נפלה חומת בית תיפלה שלהם שעמדה על הר ציון וצוה הכומר פאטריארך ליקח האבנים מהבנינים שעמדו מקדם שם לתקן בית התיפלה וחפרו ומצאו אבן גדולה והגביהו אותה וראו דלת במערה ופתחו וראו בנין על עמודי שיש מצופים זהב וכסף ושלחן ועליו כתר זהב וב' תיבות סגורים וכשרצו לכנס יצא מהמערה רוח סערה עליהם ונפלו לארץ ולא עמדו עד עת ערב ואח"כ יצא רוח כאלו מדבר בקול אדם עמדו והלכו מכאן ונראה להם כאלו דחפו אותם משם ונפלו כמה ימים למשכב מגודל הפחד וספרו להכומר וצוה מיד לתקן כאשר היה ושם היה קבור דוד ובשמאל קבר שלמה

את הפירות לחוץ". כמו כן רבינו עובדיה מברטנורא באגרת "דרכי ציון" (עמ' י"ח) כתב בירושלים בשנת רמ"ח "רחוב היהודים ושכונתם היא גדולה מאד והם יושבים בציון" והכוונה כדברי הכפתו"פ והרדב"ז. וכן מהר"ם חביב בספרו גט פשוט (סי' קכ"ח סקכ"ו) מעיד ששמע מזקני ירושלים שחצי רחוב היהודים המפסיק בשוק היהודים הוא הגבול שבין ירושלים לציון. והחלק מערב דרום העיר סמוך לקברות המלכים הוא ציון עיר דוד. ואילו מזרח וצפון העיר זהו ירושלים. והברכי יוסף (סו"ס רצד) הביא את דבריו להלכה לגבי דיני מעשר שני ונטע רבעי עיי"ש.

ולעצם הקושי שאנו רואים בפסוקים לשונות של עליה וירידה לגבי עיר דוד ומקום המקדש (כמו במלכים א' ט' כ"ד שבת פרעה "עלתה מעיר דוד" אל הבית שבנה לה במלוא), כבר התקשה הרד"ק בפירושו במקומות אחרים בהם כתוב "ועלה" למקום המקדש, בעוד מדובר על מקום שהיה גבוה ממנו, וכתב יסוד חזק בענין זה וזה לשונו (יהושע טו, ח): "בכל אלה הגבולים הוא

ניקבת השילוח איור להבנת שיטת החוקרים

והתקבל באהבה וחיבה בעם ישראל על כל גווניו ושבטיו.

כאן המקום לציין כי המלבי"ם ייסד את פירושו כתריס וכמענה נגד המשכילים והחוקרים הריפורמים בימיו שביקשו לפרש את התנ"ך על פי חקירותיהם ודמיונותיהם, וכך הוא כותב בהקדמתו לספר ויקרא: "זיהי בשנת ה'תר"ד ליצירה, קול כחולה שמענו צרה כמבכירה; קול תורת ה' תתיפח, תפרש כפיה; ודמענה על לחיה כי בגדו בה ריעיה ... ויעלו רועים רבים, הרועים ואוכלים את צאן מרעיתם, יכנו את עצמם "רבנים" ו"דרשנים", גם "חזנים" וזובחי עדתם, כל אלה חוברו אל עיר בראנשווייג אל עמק השדים ... בימים ההם ובעת ההוא ראיתי ונתון על לבי כי עת לעשות לה', עת לעשות לתורה שבכתב ושבעל פה ... אם לתורה שבכתב אשר דמוה העדה הרעה הזאת כאחד מספורי העמים הקדמונים, ואת שיריה ומליצותיה ערכו עם שירי האמיר והיונים ... את חכמיה בזו ויאמרו כי לא ידעו פשטות הכתובים ואת דקדוק הלשון לא הכירו וכי הלכו בדרך עקב ופתלתל; ויהיו ביניהם ללעג ולשחוק כל היום..." וראה שם בהקדמה את היסודות עליהם בנה את פירושו הקדוש, להוכיח שכל דברי חז"ל בתורה שבעל פה, הלא המה מפורשים בפסוקי התורה והנ"ך עיי"ש.

וכך כותב המלבי"ם בפירושו (מפסוק י"ב והלאה, בהשמטת החלקים שאינם נוגעים להר ציון): "מכאן חושב צד המערב מצפון לדרום... החומה של שער הגיא הלכה עד שער האשפות, ומשם אל שער העין, וקרוב לו למזרחו בתוך החומה היו מי השלוח שנקרא ג"כ בריכת המלך, שנמצאו שם גנות המלך, ונודע כי מצודת ציון עיר דוד ובית שלמה מלוא ובית מלוא, היה במורד הר ציון במזרחו, ומשם הלכו במעלות דרך גיא בן הנום וחומת העיר אל גנות המלך והברכה. כי עיר דוד היתה במערב גיא בן הנום תוך חומת הר ציון, והגן והברכה היו תוך חומת העיר, והיה גשר בנוי על שתי החומות לבא מאחד לחבירו, וז"ש ואת חומת ברכת השלח לגן המלך ועד המעלות היורדות מעיר דוד: אחרי, החומה הזו שהיתה כפולה [ונקראת חומותים] הלכה עוד לדרום נגד קברי בית דוד שהיו במרום הר ציון, ושם בגיא בן הנום היה גם כן מקוה המים שנעשה אח"כ שיקוו שם המים כמ"ש ומקוה עשיתם בין החומותים למי הברכה הישנה ועל זה אמר הכתוב עד נגד קברי דוד ועד הברכה העשויה, ר"ל שנעשית אח"כ ועד בית הגבורים, ששם היו מתקבצים גבורי מלחמה וכו".

אם כן מצאנו כי המלבי"ם מפרש את הכתוב באופן שהר ציון ועיר דוד ומצודת ציון

הנ"ך שפירש את כל הפסוקים שם, והוא לומד את הפסוקים בפירוש אחר עיי"ש.

בתוספתא (ב"ב ה"ז) כתוב שמחילה היתה מוציאה את הטומאה מקברי בית דוד לנחל קדרון, ואילו הר ציון המקובל רחוק מנחל קדרון, בניגוד לגבעת עיר דוד שגובלת בנחל קדרון? וע"ז התשובה פשוטה, שמסתבר שכל מערכת הגיאיות והעמקים מדרום לירושלים נקראת באופן כללי נחל קדרון, וכן מיישב גם הגרמ"ל שפירא ז"ל בספרו הר הקודש. ואפילו אם יתקשו לפרש שהגיא מדרום להר ציון כבר אינו נחל קדרון, יתכן שכונת התוספתא שהמחילה היתה יוצאת "לכיוון" נחל קדרון, ואין ראייה שהיא צריכה להגיע עד לנחל עצמו, שהרי עיקר עשייתה היתה להוציא את הטומאה מהעיר אל מחוצה לה ותו לא.

אנו רואים את ניקבת השילוח בימינו, ועל זה כתוב (דברי הימים ב' ל"ב, ל) "ויישרם למטה מערבה לעיר דוד" כלומר שהניקבה הוציאה את המים אל השטח שנמצא בצד מערב לעיר דוד, הרי מכאן שעיר דוד היא בצד מזרח למוצא הניקבה ולא בהר השני והגבוה? והתשובה גם היא פשוטה למדי, הפירוש בפסוק הוא כפי טעמי המקרא "וישרם מערבה, - לעיר דוד" כלומר, המים יצאו לצד מערב, לכיוון עיר דוד, ששם בצד מערב היא עיר דוד על הר ציון שמתחיל להתנשא משם ואילך. כן מפרש מהר"ם חביב (גט פשוט ס' קכ"ו סקכ"ו), וכן כותב מהר"ם חגיז בשם רבותיו (אלה מסעי עמ' ה') וז"ל: "ומה שאמר הכתוב

הכל על ההר הגבוה המקובל כיום. וכבר כתבנו כי לא מצאנו שום אחד מן המפרשים שיפרש אחרת, חוץ מאותם חוקרים בני ימינו שמתאמצים למצוא אבנים וסלעים בסביבות הגבעה הקטנה שנקראת כיום בפייהם "עיר דוד" ומנסים לזהות בכל כמה אמות מגדל ושער אחר ולתת להם שמות ע"פ הכתוב בפסוקים אלו.

לסיום חלק זה יש בנותן טעם להביא את דברי רש"י הקדוש בפירושו על שיר השירים, בהם משמע בבירור כי מצודת דוד על הר ציון היא מבנה לתלפיות בראש ההר שהכל מסתכלים בו, וז"ל (שיר השירים ד, ד): "כמגדל דוד הוא מצודת ציון שהוא מקום חזק ועופל ומבצר וכו', ואותו המגדל בנוי לתלפיות בנוי לנוי להיות הכל מסתכלין בו ללמוד צורתו ונוי מלאכת תבניתו".

ענה כסיל כאיזולתו

אמנם האמת יורה דרכו, אבל פטור בלא כלום אי אפשר, ועלינו להתייחס בקצרה לכמה טענות שהחוקרים טוענים נגד הזיהוי של הר ציון בראש ההר הגבוה כפי המקובל וכפי דברי כל הקדמונים הנ"ל. יצוין כי חלק מהטענות כבר נשזרו בתוך המאמר ולא הבאנו אותם שוב.

טענות ושרם בצדם:

- מהפסוקים בנחמיה משמע שהעופל נמצא מעל לעיר דוד ולפני בית המקדש, אם כן עיר דוד צריכה להיות בגבעה הקטנה? תשובה: כבר הבאנו את פירוש המלבי"ם, שהוא היחיד ממפרשי

בריכת השילוח לפני למעלה ממאה שנה

'מערבה לעיר דוד' למדתי מפי רבותי נ"ע דאין הכוונה שהמים הם למערבה של עיר דוד, כי אדרבה הם עומדים היום במזרחה של עיר דוד, אלא הכוונה הוא דהנהיג המים לצד מערב כלפי עיר דוד שהוא במערבית דרומית של ירושלים, נמצא שמים אלו הם היום במזרחה של עיר דוד היא ציון אשר שם קברות מלכי בית דוד".

בשמואל ב (ה, יז) כתוב: **וַיֵּעָלוּ כָּל־פְּלִשְׁתִּים לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִד וַיִּשְׁמַע דָּוִד וַיֵּרֶד אֶל־הַמְצוּדָה** הרי מכאן שהמצודה היתה במקום נמוך? תשובה: אין מפורש שם באיזה מצודה מדובר, ובמלבי"ם פירש שירד למדבר מעון למצודה שהיתה לו שם עיי"ש ובשאר המפרשים, ואפילו לפי החוקרים מדובר במצודת עדולם.

הארכיאולוגים טוענים שלפי הממצאים שהתגלו במאה וחמישים השנים האחרונות, ברור להם שירושלים ועיר דוד היתה רק בגבעה הקטנה, ואילו בהר ציון המקובל לא מצאו שום ממצאים? תשובה: לדין אין כאן שום שאלה, ולא מפיהם אנו חיים כלל וכלל. אך בבחינת "ענה כסיל כאיוולתו" אצטט מתוך אנציקלופדיה "המכלול" (ערך ירושלים בתקופת בית ראשון, מתוך השמטת שמות החוקרים) את תשובתם שלהם: "החוקרים כבר העלו את השאלה איך ליישב את דלות הממצאים עם תיאור ירושלים כבירת ממלכת ישראל המאוחדת. מחלוקת זו מהווה חלק מוויכוח מקיף יותר בנושא, ספקות אלו לגבי ירושלים הועלו על ידי חברי סגל הפקולטה לארכאולוגיה באוניברסיטת תל אביב ובראשם פרופסור... ו... ו... שטענו לאי

התאמה בין הממצאים הארכאולוגיים למתואר בתנ"ך, ההתנגדות לעמדה זו באה בעיקר מהפקולטה לארכאולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים ואוניברסיטת בר-אילן הטוענים כי העדרו של ממצא ארכאולוגי אינו יכול לשמש כערוער על הכתוב בתנ"ך, לא כל שכן באתר בעייתי כמו עיר דוד שעליו פעלו כוחות סחף חזקים והיה חשוף לתהליכי חציבה, בנייה והרס במשך אלפי שנים - תהליכים שמחוקן שרידים ועקבות של תקופות קדומות". ע"כ. בענין זה יש להוסיף עוד כי ידוע שהנוצרים בהר ציון מנעו ומונעים עד היום כל נסיון לחפור בעומק האדמה.

ונחזור לפסוק שהבאנו בכותרת המאמר: הזאת העיר שיאמרו כלילת יופי משוש כל הארץ? האם יתכן שהעיר ירושלים הגדולה וכלילת היופי שהיתה משוש כל הארץ, היתה באותה גבעה נמוכה וקטנה, העומדת בצל כל ההרים הגבוהים אשר כל סביבותיה???

עד כאן כתבתי לע"ע וכבר אכמ"ל, אם כי יש עדיין להתייחס לעוד מקורות רבים בין בפסוקי הנ"ך ובין בדברי חז"ל, בהם יש לדון לכאן ולכאן ועוד חזון למועד בעז"ה. ויה"ר שבמהרה נזכה לבנין בית אפריון וכסא דוד המלך מהרה לתוכה תכין אמן ואמן.

מכתב תגובה על המאמר בגליון ס' - קבר יתרו

לכ' הגליון הנפלא 'מימי הנחל' מדור 'לקדושים אשר בארץ'

רציתי להעיר בתוספת מלין על המאמר הנפלא בענין קבר יתרו של ידידי הרה"ח ר' שמואל מאיר חשין שליט"א, בו השכיל לאסוף כעמיר גורנה לבאר מקורי הדברים כי המקום הוא כאשר מציינים אותה כהיום במורד הר תבור, בתוך כפר הדרוזי כפר חטיין, והערביים מכנים את המקום הזה בשם 'נבי שועיב', והשכיל להשיב על הפקפוקים שביקשו לפקפק בדברי, ובאמת כבר נזכר מקורו בדברי חז"ל כמקמי בס' כפתור ופרח (פי"א).

אמנם רציתי להעיר על קושיא שעמדה לפני בענין זה, כי א"כ נמצא שבני יתרו הביאו עצמות אביהם לתוך אר"י ואז קברו את יתרו במקום אחוזתם [או שבעצמו נכנס אח"כ וגר עמם עד יום מותו], שהיה חזינן שהקפידו להיות הקבר בתוך השבט כל אחד ע"י בגמ' (ב"ב קיב.) נמצא צדיק קבור בקבר שאינו שלו. ע"ש. והנה בני יתרו לא קיבלו נחלה בארץ ונתנו להם דושנה של יריחו עד שהקימו את ביהמ"ק ואז נטלו אותה בני בנימין תמורת מה שהקצו ממקומם את מקום המקדש, כמבואר בספרי (פר' בהעלותך) והובא ברש"י עה"פ (שם) והטבנו לך, הרי שמקום מגורם היה ביריחו אשר בתוך נחלת יהודה, ואף לאחר שעלו משם הלכו לגור במדבר יהודה בנגב ערד ככתוב בס' שופטים (א, טז), ובכל ענין הרי זה רחוק מאוד מן המקום אשר מציינים אותה כהיום כקבר יתרו, ועל מה זה קברו אותו עמוק בתוך ארץ עשרת השבטים.

שוב התבוננתי אחר העיון, שאדרבא הדברים מתיישבים כפתור ופרח עם המבואר בספר שופטים (ד, יא) במלחמת סיסרא [והוא הפטורה של פר' בשלח], 'וחבר הקיני נפרד מקין מבני חובב חותן משה ויט אהלו עד אלון בצעננים אשר את קדש' ולהלן (פס' יז) כתיב סיסרא נס ברגליו אל אוהל יעל אשת חבר הקיני וגו', והנה מקום מלחמת סיסרא היתה על הר תבור, כמש"כ שם עלה ברק בן אבינועם הר תבור, ומשם ירד אל נחל קישון להלחם עם סיסרא, וכשברח סיסרא ממקום מצב המלחמה מצא לפניו את בית חבר הקיני מבני חובב חותן משה, הרי שמקום מגורי בית חבר הקיני היתה סמוך להר תבור אשר בנחלת זבולון ככתוב בס' יהושע (יט), והיינו דאף שקיבלו לנחלתם את דושנה של יריחו, מ"מ חלק מהם לא אבו להתיישב שם, והלכו להתיישב בתוך נחלת זבולון. [ויש לציין כי באגרת לר' גרשון ב"ר אליעזר סג"ל (פראג שפ"ד, נדפס בהסכמת רבינו הב"ח זצ"ל) ציין מקומה של אוהל חבר הקיני באלון בצעננים, שהוא בעמק סמוכה לעכו].

ויתכן שעשו כן, מאחר שלא היתה זאת נחלה קבועה, שהרי לא נתנו להם רק עד שיבנה ביהמ"ק ככתוב בספרי הנ"ל, וא"כ אפשר שמטעם זה ג"כ נטלו עמם עצמות יתרו וקברום במקום אחוזתם בנחלת זבולון, שתהא קברו במקום הקבוע להם לנחלת עולם, וכל זה מכוון בסביבות המקום שמציינים אליו קבר יתרו כהיום.

ובזה אחתום מתוך רוב הוקרה על המאמרים הנפלאים המתפרסמים ועיני כל אליהם נשואות.

בידידות נאמנה, יואל רובין

הנסיעה לקיבוץ בשנת תרצ"ו

אישורי כניסה ל-50 איש מפולין², המאפשר להם לבוא לאומן, ופתח את אוהל קברו של רבי נחמן, את המקוה ואת הקלוזי³, וחסידי אומן מחוץ לארץ, שמאז המהפכה [הקומוניסטית] נותקו מקבר רבם ונאלצו לצאת ידי חובה בנסיעה ללובלין, לקברו של החוזה, קיבלו, מהשנה שעברה, את האפשרות להיות באומן ולהתפלל שם בבית המדרש יחד עם כל חסידי ברסלב שעלו לראש השנה לאומן, לקברו של הרבי.

מיד לאחר המהפכה, היה הקבר סגור, ולחסידי ברסלב מפולין וממדינות אחרות לא היה לאן לנסוע, והיות ואחרי רבי נחמן אין להם שום "ממשיך", הם הבריחו את הגבול והגיעו בדרכים לא דרכים לרוסיה, העיקר להיות בקברו של רבי נחמן, ואכן, לא אחד מצעירי החסידים נהרג בגבול הפולני-סובייטי⁴.

אבל חסידי ברסלב המשיכו בחסידותם בפולין ובארץ ישראל, שם הם מונים חסידים רבים, הם בוורשה פתחו שטיבל ובלודז' פתחו ישיבה⁵.

גם בארץ ישראל גדלה החסידות, עד כדי כך,

² הפרטים לא מדויקים. אכן, בשנת תרצ"ה פורסמה המודעה הידועה (המצוטטת כאן בהמשך) ומדברת על אישור נסיעה לאומן, אולם בסופו של דבר רק שבעה מאנ"ש בלודז' קיבלו אישור.

³ הציון והקלוזי היו פתוחים עדיין בזמן המדובר (ר"ה תרצ"ו). הקלוזי הוחרם ונסגר רק לאחר מכן, בתחילת שנת תרצ"ו. המקוה לכתחילה היה לא חוקי והציון לא נסגר בפועל מעולם, כידוע.

⁴ כמדומה שלנו ידוע רק על שנים שנהרגו בעת שניסו להבריח את הגבול, מעדותו של רב"צ אפרס. באופן כללי, כידוע, כבר בשנים הראשונות לאחר המהפכה, לאחר שהברחת הגבול הפכה למסוכנת, אסרו משפיעי אנ"ש בפולין באיסור חמור להבריח את הגבול כידוע וכפי שמתאר הרה"ח ר' שמואל הורביץ ב"מי שמואל".

⁵ השטיבל בוורשה נפתח עוד לפני מלחמת העולם הראשונה ובשנה המדוברת כאן, היו שטיבלך בכל הערים הגדולות בפולין. הישיבה בלודז', "הלכתא כנחמני" היתה קיימת בשנות התר"פ כהמשך לישיבה באוסטרובצה, ובשנה המדוברת כבר היתה הישיבה בוורשה, "תורת אמת ואמונה", קיימת ועומדת מזה כמה שנים.

אחד התייעודים המעניינים של הקיבוץ באומן, פורסם בעיתון "היינט" שיצא לאור בריגה, לטביה ביום הילולת רביה"ק, ח"י תשרי תרצ"ו.

אין בתייעוד הזה פרטים חדשים שטרם פורסמו, אבל הוא מענין גם בגלל שם הכותב: חתום עליו "מ. א. גער". הכותב השתמש בשמו של אדם מוכר לנו מאוד: משה אריה גרשונוב (אולם מחוסר הדיקו בפרטים נראה ברור כי לא גרשונוב עצמו כתב את הכתבה).

ואכן, הכתבה עוסקת גם במכתבים ששלח אביו, ר' אהרן יוסף גרשונוב, לבנו רמ"א שהתגורר בקנדה. רמ"א עסק באותם ימים בנסיון להעיר את מי שאפשר במטרה לסייע לאנ"ש הנתונים תחת מסך הברזל ולסייע להציל את הציון והקלוזי (כפי שניתן לראות גם במכתב המצוטט כאן). במטרה זו שלח גרשונוב עותקי מכתבים לעיתונאים, על מנת ליצור מודעות למצב אנ"ש בבריה"מ ולרדיפות הדת שם.

זהו התייעוד השני, כרונולוגית, להתכתבות בין רא"י לבנו. הראשונה פורסמה כמה חודשים קודם לכן בעיתון בניו יורק (ובעקבותיה פנה מנשה אונגר לרמ"א גרשונוב, קיבל ממנו מכתבים נוספים, ולימים פרסמם. למכתבים צירף ר' משה אריה מכתבי הסבר השופכים אור נוסף על מצב אנ"ש שם ובכלל. אנקדוטה מעניינת וחשובה המופיעה במכתבים וכמדומה שטרם פורסמה: כאשר התבקש לספר על ניגוני אנ"ש, השיב גרשונוב: במה שנוגע לניגוני אומן, אני מכיר כמה, אולם איני יודע נגן ואיני כותב תווים. גם, איני מעונין שיהם ישמשו לתיאטרון או לסתם וולגריות מודרנית. ר' נחמן [- ר' נאשקע טולטשינער] הזהיר אותי על כך באחד ממכתביו")

על הדמויות המוזכרות כאן, ועל התכתבויות ר' משה אריה גרשונוב עם אביו ועם ר' נאשקע טולטשינער הי"ד, ראו בהרחבה בפרק על ר' נאשקע בספר "שלהבת בכפור" של ידידנו הר"ר דוד דגן.

מ.א. גער

סוכנות הנסיעות הסובייטית מובילה חסידים מפולין לקבר רבם באומן

לראש השנה הזה שוב נסעו חסידי ברסלב מפולין לקבר רבם באומן שבאוקראינה / האינטוריסט דואג להם למלון ולאוכל כשר / איך חיים חסידי ברסלב ברוסיה הסובייטית / רשמים ממכתב מהחסידים דש"י¹

האחרון לנסוע לקבר רבם, רבי נחמן, השוכן באומן, אוקראינה.

השלטון הסובייטי העניק עוד בשנה שעברה

סוכנות התיירות הסובייטית הרשמית והיחידה, לא דאגה לאוכל כשר לאיש... ראו גם בהמשך.

חסידי ברסלב, או כפי שהם מכונים "החסידים המתים", יכלו בראש השנה

¹ כמעט כל האמור בכותרת ובכותרת המשנה אינו נכון. לר"ה המדובר, ר"ה תרצ"ז לא ניתנו אישורים לאנ"ש דפולין לנסוע לאומן, ודאי שהאינטוריסט,

בעז השי"ת

ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקו את הארץ

יחסינו

חבורות הבחורים
דחסידי ברסלב
שע"י
מורשת
הנחל

התבודדות - הכי בבית בעולם

הוא מאד רוצה להימנע ממצבים מביכים (שוב מה שמוגדר בין חברתו למביכים) ולכן לא יתנהג בשונה מהמקובל, וגם בזה ישנם הרבה טיפוסים החל מאלו שבכל מקום יתנו את הטון והיו תמיד במרכז עד אלו שילכו תדיר על הקצה וינסו למתוח ולקבוע קו גבול מחדש בניסיון לראות עד היכן ניתן למותחו, אבל כל זה עדיין בתוך המסגרת שאותו קבעו או נקבע בחברתו.

ואם באנשים רגילים הדברים אמורים הרי שבבני הנעורים שכל שיחם ושיגם הוא סביב חברים ונמצאים בשיבה כל היום בחברת בני גילם הדברים נכונים שבעתיים, גם מצד התועלת העצומה שאפשר להפיק מהתחברות עם חברה טובה שבונה את האדם או חלילה למצוא את עצמו מבלה בחברת בחורי השוליים שיש רח"ל בכל מקום ורבים חללים הפילה.

וכמובן שיש לי הרבה סוגי חברים, יש לי חברים מהחידר שלמדנו יחד אי אז ויש לי חברים מהשכונה, יש לי חברים בשיבה או בכולל ויש לי חברים לעבודה, יש חברי בית הכנסת ויש גם חברי גמ"ח המרכזי, יש לי חברים מאנ"ש ויש לי שאינם אנ"ש, ישנם אלו שאני פוגש בתדירות ויש את זה שבדיוק סיבבה ההשגחה שאשב לידו באוטובוס כמה שעות, בקיצער יש לי את כל סוגי החברים.

אך הצד השווה שבהם שימו לב היטב בכל מפגש אם כל חבר מכל קבוצה שרק לא תהיה אתה זה לא אתה !!! בכל מפגש עם חברים וידידים מכל סוג שהוא אתה פשוט לא טבעי, כל פעם תנסה לשדר משהו מסוים באופן שיגרום לשני שתמצא חן בעיניו וישייך אותך למקום הנכון, אתה לא תרצה שיתכל עלך עקום וחלילה לגרום לו לחשוב שאתה השלימזל של השכונה, וכל נושא שהוא המרכז בחברה ועל פיה מדורגים חברים לא תרצה להראות את חסרונו בענין זה כי באמת אף אחד לא רוצה שחלילה יוסר חינו מעיני חבריו ולך תדע מה יחשבו עלי או חלילה איזה בעיות זה יעשה לי אח"כ.

את הסודות האפלים תמיד תשאיר בינך לבין עצמך ואת הדברים היפים והנורמאליים בעיניך ובעיניהם אותם תציג לרווחה, גם

בשיחה זו, ובפרט שאין מדבר עימו כאן על פרטי עצה והנהגה זו איך צריך לעשותה באיזה שעות באיזה מקום וכמה זמן זה צריך לקחת, ובאיזה אופן תהיה השיחה אם באופן של הודאה או תפילה או שניהם יחד וכו' וכו', אין כאן שום פרט נוסף מעבר לגוף ונשמה של עצת ההתבודדות, ופלא הוא שדווקא כך ר' נתן קיבל כאן הארה עצומה שזהו זה, מצאנו כאן את הפתרון לכל הבעיות עד שהבין שעיי"ז בוודאי יהיה נעשה איש כשר כראוי (כו"א שם).

האדם בטבעו מאד קטנותו אוהב להימצא בסביבת אנשים בגילו וכערכו ולהתנהג כמקובל בחברת חבריו ולהתאים עצמו אליהם, מילדותו ממש מתחילה הכירותו עם בני משפחתו הקרובים ובהמשך תחנות חייו כל מסגרת שהוא נכנס אליה מיד באוטומט הוא יתאים עצמו לחברתם של אלו שנבחרו למשפחתו חבריו וידידיו, בהמשך כשגדל והופך לאט לעצמאי הוא עדיין מחפש להתאים עצמו לסביבתו ולחברת האנשים איתם הוא מבלה ומסתובב והעצמאות מתבטאת רק בזה שיש לו כביכול בחירה לאיזה חברה הוא משתייך אם לחברת אנשים הגונים וירא"ש או ח"ו להיפך, על אף שבכל חברה ישנם הרבה סוגי טיפוסים יש את החברותיים יותר שמושכים אליהם חברים כמגנט וישנם את הפחות חברותיים, אך הצד השווה לכל שכל אחד אוהב חברה ומחפש אותה לכן גם תדיר יבקש לרצות את החברה לפי כלליה ולהתאים את עצמו אליה בכל הקודים בלבוש והנהגה ובכל שאר כלליה וחוקיה של עשה ולא תעשה הכתובים והבלתי כתובים שבהתאם לזה מתנהגים אנשיה וחבריה, וזוהי למעשה הסכנה העצומה להתחבר לחברה קלוקלת כי האדם נמשך חבריו ורעיו בכל לטב ולמוטב (זה לא צריך להיות קבוצה משמעותית מספיק בתפוח רקוב אחד שיכול לקלקל ארגז שלם וד"ל).

והאדם בבסיסו הטבעי בנוי בצורך הזה, וממילא הריצוי והחזיון אחר חבריו הוא כמעט ללא שליטה, אדם שיתנהג בשונה מהמקובל בחברתו מהר מהר הוא ימצא את עצמו מחוץ למסגרת, ובתת מודע של האדם

בספר כוכבי אור (אנש"מ ד) מתואר אחת מפגישותיו הראשונות של רבינו ז"ל עם מוהרנ"ת שאחר שדבר עמו ביחידות וצוה עליו אז כמה הנהגות וכו' ואחר כך יצא עמו מהבית והלך עמו בחוץ אנה ואנה ודיבר עמו הרבה דברים המשיבים את הנפש והחיה אותו מאד, ובאמצע השיחה לקחו אדמו"ר ז"ל בידיו הקדושות סביב כתפיו וענה ואמר לו בזה"ל און וויטער סע זייער גוט אז מע רעט זיך אויס דאס הארץ פאר השי"ת אזוי ווי פאר איין אמת'ן גיטן פריינד (ובכלל טוב מאד כשמשיחין את כל לבו לפני השי"ת כמו לפני ידיד טוב אמיתי) ומיד נכנסו הדיבורים בלבבו כאש בוערת ממש והבין תיכף שעל ידי עצה זו בוודאי יהיה נעשה איש כשר כראוי.

רואים כאן איזה דיבור קולע ללב ונגיעה בנקודה אמתית ביותר אצל מוהרנ"ת סוג של נפילת אסימון, נראה שהבין אחרי שיחה ארוכה והרבה דיבורים שדווקא כאן טמון הפתרון המעשי והנכון לכל מניעותיו שלו ולכל בעיות העולם בכלליות ובפרטיות, נשמע שסו"ס הוא הצליח להניח את האצבע על הנקודה המדויקת ולמצוא פתרון מעשי ואמתי שהוא כ"כ מחפש.

תבינו מה אני מתפלא, רבינו ז"ל מדבר אתו שיחה ארוכה ומצווה עליו כמה הנהגות פרטיות ונראה שהדיבור הנ"ל נאמר לו כאקט של סיום שיחה, כעוד עצה טובה הניתנת לו כבנוס למאגר העצות והדיבורים שהוא קיבל עד עתה, משום מה מכל מה שדבר עמו אז לא ידוע לנו כמעט כי אם הסיומת הזאת שאולי היה מתאים לתת לזה מקום בשוליים ובפועל זה מקבל כותרות ראשיות, והלא דבר הוא.

הרשו לי להניח הנחת יסוד מסוימת שר' נתן שהיה גאון גדול מקטנותו והתאבק הרבה בין גדולי הצדיקים והיה בקיא עצום בכל כתבי הקודש לא שמע אז לראשונה את עצת ההתבודדות שכפי שהגדירה רבינו ז"ל היא דרך ישנה מאד, הנהגה קדושה זו אין מקורה דווקא מרבינו ז"ל והיא כבר מופיעה בהרבה ספרים קדושים קדומים ואף הרבה צדיקים ואנשים יראים ושלמים נהגו כן מאז, כך שלכאורה לא זה מה שנתחדש לו כאן

שנשאר עליך לעשות זה להסכים להיפתח לפניו ולדבר אתו כידיד אמיתי, אין לך מה לפחד לשתף אותו גם בסודותיך הכמוסים וגם בדמיונות העוטפים אותך וכו' וכו' הכל !!!! תהיה בדיוק מי שאתה בשיא הטבעיות והשחרור, אל תחפש לדבר דווקא דיבורי תפילה כגחלי אש או בלשון מליצה כאילו אתה עומד כאן ומדבר לפני קהל, מצופה מאתנו שנרגיש בשעת התבודדות היימיש לגמרי ללא שום מחסום או פחד אם נדבר או נספר משהו לא לענין כי אנו בטוחים שמה שלא יהיה לעולם לא יסיר הקב"ה את חינו מאיתנו מה שרק נספר לו, הוא בכל מקרה יודע עלינו הכל וכל הלך מחשבתנו גלוי לפניו, התפקיד שלנו הוא פשוט לקרוע את המסיכה העוטפת אותנו ביום יום לשחרר את מחסום הלשון ולספר לו בדיוק מי אנחנו, ככה פשוט לשתף אותו טבעי מכל מה שקורה איתנו, רצונות כסופים דמיונות שאיפות עליות וירידות הצלחות וכשלונות חוויות נעימות ומעיקות הכל בכל.

בטח נתקלתם בתופעה המוכרת שלא הולך לי בהתבודדות או בגלל שאין לי דיבורים או מכיון שלא יודעים איך לעשות את זה נכון מה לעשות ואיך לעשות או כי לא מסתדר לי ביום / בלילה / בשדה / בחדר מיוחד / בישיבה / בבית וכו' וכו' מכל סיבה שהיא, כל הבעיות הללו ועוד הרבה נעלמות בשעה שתפסת את הנקודה, אתה לא צריך לבוא לבקש דווקא או להודות דווקא בצורה כזו או אחרת, פשוט תבוא תתיישב מול אביך הטוב והאוהב ותרגיש לגמרי בבית, לשחרר את עצמך וקצת לחשוף את מה שהנך מעוניין להסתיר בחיי היום בשגרה, אולי זה נשמע מסובך אבל זה קל ביותר, לספר ולשתף בכל צורה שזורם לך עכשיו וככה תרגיש הכי בבית בעולם,

מי שהולך עם התבודדות הוא לא עויבד או מבקש גדול הוא סה"כ גילה את הסוד שהקב"ה אוהב שפתוחים אליו וממילא הוא מגיע לקרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת, באמת זה לא דווקא מי שצועק חזק מאד עד כלות כוחותיו, אמת הכוונה באמת האמיתית שלך, לפי מה שהינך אוהב ולפי מצבך הנוכחי. וכזה תפילה מובטחת לנו שהיא נשמעת היטב.

מומלץ בחום לנסות!

עשרות אלפי חברים? מהו אמת הנמדה להגדיר מיהו חבר אמיתי ומיהו סתם חבר.

ומצאתי ברמב"ם פ"י המשניות (אבות פ"א משנה ו') וקנה לך חבר אוהב בטחון הוא שיהיה לאדם אוהב תבטח נפשו בו לא ישמר ממנו לא במעשה ולא בדיבור ויודיעוהו כל עניניו הטוב מהם והמגונה מבולתי שירא ממנו שישגיחו בכל זה חסרון לא אצלו ולא זולתו עיי"ש היטב כל לשונו שנמנעו להעתיק בשלימות לקוצר היריעה, יש כאן הגדרה חזקה מאד למבחן האמיתי של חבר וידיד אמת, הגדרה לפי הרמב"ם לידיד אמת הוא שלא תפחד ממנו ותרגיש בטוח לספר לו הכל גם את הדברים המגונים כי אתה בטוח שלא תשיג עי"ז שום חסרון לא בעיניו ולא חלילה שיפלוט איזה פליטת פה לא במקום לאזוניים הלא נכונות, אתה מוכן לתת לו נאמנות בלתי מסויגת מכיון שאתה בטוח שלא ירד מחינך אצלו כלום והאהבה ביניכם לא תיפגם כלל ע"י כל מה שרק ישמע עליך והידידות ביניכם תישאר נאמנה וחזקה ואין משהו שיכול לפגוע בזה, זוהי דוגמא לידידות אמת, לא שיש ענין לספר לחבר נאמן כל מה שעובר עליו ואדרבה אמרו חז"ל אשרי נשוי פשע כסוי חטאה חציף עלי מאן דמגלה חטאיה, אך זה ההגדרה של חבר אם אני מסוגל לכך (לא שאני עושה את זה בפועל אלא אם אני מסוגל לכך ודו"ק).

שימו לב היטב בין כל חברינו וידידנו אנחנו חיים בהצגה יום יומית כי לאף אחד באמת לא נעים להיחשף בדברים אישיים ולהציג לראווה מצבים לא נעימים, מלבד אם יש לנו ידיד אמת כזה שאנו בטוחים בו במאת באחוזים שגם אם ידע עלינו את כל חסרונותינו עדיין לא יפול כלום מאהבתו והערכתו אלינו כלל.

ולענ"ד זה הנקודה החזקה שתפס מוהר"ת בשיחה זו, כששמע זיך אויס רעדן פאר השי"ת אזוי פאר איין אמתן גוטן פריינד, אל תבוא להתבודדות ותחפש לעשות הצגות, אל תבקש דברים שהם לא מידתך עתה, כשיש לך בעיות עם כעס אל תצטנע ותדבר אתו על השגות אלוקות, אל תצעק סתם סיסמאות חלולות שאינך אווז שם וגם אוי אל תצעק סתם כדי שהחברים ישמעו אותך, תהיה אתה אורגניל בדיוק מה שאתה, הקב"ה יודע עליך הכל ואתה שקוף לפניו מה

אם למשל הנך מסתובב בין הערליכע אידן וממון למשל אינו מרכז הדירוג החברתי אף אחד אינו אוהב להציג את עצמו כעני מרוד אם לא בשביל איזה טובת הנאה כל שהיא או סתם כמפוזר חסר תקנה וכו' וכו' כי אף אחד אינו אוהב שמציפים את חסרונותיו ומציגים את זה לרווחה לעיני כל העדה, לא סתם אנו פונים לאורח שנכנס לבית ומרגיש לא בנוח להוריד את החליפה והכובע היי הלו פיל זיך היימיש..... תרגיש בבית, כי באמת יש מחסומים שונים בנפשו של אדם הגורמים לו לא להרגיש בנוח מוחלט בין חברים מפחד פנימי שאם ירגיש היימיש יותר מדי הוא יפתח קצת יותר ולך תדע איזה עוד שטויות הוא ידבר או יתנהג שלא בסדר ואז הלך עליו המעמד החברתי, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו כדבורו במושב המלך (רמ"א או"ח א') נכון ששם הוא מדבר מפחד המלך והדר גאונו וכאן עסקינן בחברת בני אדם אך עדיין זה הרעיון שבכל מצב מול חברים שונים אתה גם מרגיש היימיש בנוסח שונה לפי הענין והמצב והמקום.

ויש בזה הרבה דרגות, יש המפחדים מזה פחד כרוני עד כדי שרק זה מה שמכתוב להם את דרכם והם מאבדים כל רצון עצמי מלבד מה שנראה להם הנורמה בעיני החברה ויש שפחות מתחשבים עם זה ומנסים לעבוד על עצמם להתקדם בענין, אך גם המעידים על עצמם שאים מתחשבים כלל במה יאמרו עליהם הבריות עדיין אינם אוהבים לחשוף את סודם וחסרונם הפנימי הידוע להם, כי אין אדם אשר נמלט מהרצון לקבל אישור מידי חבריו וידידיו כי בסדר הוא, ולא נעים אף פעם לחטט בחסרונות ודברים אשר הצנעה יפה להם. (ויש עוד הרבה להאריך בסוגיא זו ודרכי ההתמודדות עמה ואולי עוד חזון למועד בע"ה).

אבל אנחנו בינתיים מחפשים את החבר האמיתי שאותו נקט רבינו ז"ל לדוגמא לשיחה לפני השי"ת, מבין כל חברי איך אגדיר מיהו החבר אמיתי ומיהו המזויף, אם יש לי כמה אלפי אנשי קשר ואני מחובר לכמה קבוצות שונות זה אומר שיש לי אלפי חברים? ואם אני חבר בקהילה גדולה שיש שם כמה אלפי משפחות זה אומר שיש לי

בס"ד װ מצורף ל"מימי הנחל" גליון ס"א װ "איינערע קינדער זאלט איר דערציילן"

דא וואוינט א ברסלבע'ד
 בניית תפוז במשנתו של רביה'ק
 לבוא לרבינו עם שליח

טו

האש הבוערת

על אם הדרך

חבורות ההשקעה והפירות

יום גיבוש משולב בנסיעה ל
חבורות הנערים // המטר
החבורות בששת הסניפים
הנער שחייב את יהדותו ל
את הש"ס לפני הבר מצוה /
משגיחי חבורות הנע

תנועת ש"ס סניף כ"ד מעייני עוז
אלהה משה

אֶלְפִינְאֵל

מבורך
לקימח התק
גליון ס"א

הנערים המסירות הנפלאים

אתרא קדישא מירון למשגיחי
יה של החברה לנערים והווי
בירושלים ובבית שמש //
משגיח החברה והנער שסיים
// "רב שיח" מעצים ומחזק עם
דים של "מורשת הנחל"

על אם הדרך,

בין פסגות הרי מדבר יהודה המתשאים לגבהים, לבין שפלת הערבה המהבילה מחום הקיץ, ישובים המשגיחים המסורים, בדרכם למעין "יום גיבוש" משולב בנסיעה לאתרא קדישא מירון.

לא קלה היתה המשימה לרכז את כל המשגיחים תחת קורת גג אחת ובזמן אחד. אברכים מופלאים המה, עסוקים כל אחד בפעליו הברוכים; אלו בעמל התורה הקדושה בהיכלי הכוללים בחצות הלילה או במשך היום, ואלו בתפקידים ומשרות תורניות אחרות. עד שנצנץ הרעיון לערוך נסיעה למירון בערב ראש חודש, וכאשר ברסלב'ר חסיד שומע על 'נסיעה' ל'מירון' הרי אין ספק כי לא יתן להזדמנות המיוחדת לחמוק תחת ידיו...

יום גיבוש ונסיעה למירון

היה זה בער"ח תמוז העבר, כאשר משגיחי חברות הנערים היקרים מששת סניפי החבורות, העמלים מידי ערב להשקות את צעירי הצאן בדרכו הסלולה של רביה"ק

לעמוד על יד דלת החברה שבשכונת מגורכם, להקשיב לקול התורה הבוקע ועולה, או לסיפור הקולח מפי המשגיח ומרתק את כל הנערים... בעצם, מספיק לפגוש את הילדים כשהם יוצאים מהפעלד כדי לקבל חיות והתחדשות בעצת ההתבודדות למשך ימים ארוכים... מעט מהאווירה תקראו בין השיטין מפי המשגיחים בעצמם.

יותר מכל, מזהים היה לשמוע מכלי ראשון, כיצד המשגיחים המסורים רואים את השליחות הקדושה שהוטלה עליהם מרביה"ק בעצמו [כפי שתקראו בהמשך...], ללבב את הלבבות הצעירים לעבודת השי"ת.

ר"ב שיח" מעצים ומחזק

על אם הדרך אל עבר היעד הנכסף - ציון הרשב"י לתפילת מנחה ויוכ"ק, פתחו שוב בשיחת חברים לבבית, מעין "רב שיח" מעצים ומחזק, ובאשר הרגשנו בחוש את התועלת הגדולה שיש מכל דיבור ורעיון שעלו במשך הנסיעה המופלאה הזו, אמרנו להעלות הדברים על הכתב, לשתף את הורי הנערים וכן את ידידנו ותומכינו היקרים, למען ידעו כמה מחשבה והשקעה, מסירות והתאמצות מושקעים ב"חבורות הנערים", למען יעמדו ימים רבים, אבוקים ודבוקים באורו של רביה"ק ותלמידיו.

ראשית שאלנו: באשר זכות גדולה נפלה בחלקכם לשמש כמשגיחים בחבורות הנערים, רצינו לשמוע מפיכם, מהי מטרותה של החברה לנערים?

ר' אליעזר הופמן: מהמבט שלי, המטרה של החברה היא לתת לילד להתחדש בעבודת ה' לאחר יום עמוס של לימודים ושאר סדרי התלמוד תורה.

שכן, ל'חברה' אין מי שמחייב לבוא, ל'חברה' באים בלי לחץ. מה גם שהנער יכול ללמוד מה שלבו חפץ, אם זה לחזור על הלימודים של החיידר, אם זה ללמוד דברים חדשים, הלכות מעניינת דיומא וכן הלאה, כפי שאיפתו ורצונותיו של כל נער צורב. כך שאם היום בחיידר הוא לא

והודעתם לבניך

חבורות הנערים שמלאו להם כעת עשרים שנה, נתיסדו במטרה אחת: לספר לדורות הבאים את כל הקורות, כמוצא עלינו מפיו הקדוש: "אייערע קינדער זאלט איר דערציילן וואס דא האט זיך געטאהן! - לבנים תספרו מה שקורה כאן" (שיחות הר"ן ק"ט). ה'חברה' שהחלה את דרכה בראמינישע שוהל (כהיום ביהמ"ד בוהוש, ברח' מא"ש פינת רח' זוננפלד, ראה מסגרת) עם כ-50 ילדים, גדלה והצמיחה וגם עשתה פרי, וכהיום מונים על שורותיה כ-300 נערים, בירושלים ובכל שכונות העיר בית שמש, שאינם מוותרים מידי ערב להתאסף ולהתחמם לאורו של רביה"ק ולנצל את הזמן בלימוד התורה הק' והקניית ערכים ומידות טובות, יהדות פשוט וטעימה מדרכי ועצות רביה"ק, לחנך אותם על פי דרכם ובעז"ה יקויים המשך הפסוק "גם כי יזקין לא יסור ממנה".

באמת, היינו צריכים להרחיב

החיזוק שאני מקבל הוא, שכאשר זוכים לעשות פעולה, קטנה או גדולה, מרגישים ורואים בחוש כי בזה זוכים להציל דורות שלמים

בתיאורים ארוכים על כל סניף והליכותיו, וכיצד כל משגיח ודרכיו למצוא בהצלחה מסילות לליבו של כל נער והתמודדותיו. יכלה הנניר והם לא יכלו, אבל מומלץ לכם להקדיש חצי שעה בלבד,

ולהעמיד את דור העתיד של חסידי ברסלב, התנסו כאמור ליום גיבוש, לחזק איש את רעהו בעבודת הקודש, וגם, לדון בנושאים העומדים על הפרק כיצד לקדם ולייעל את חבורות הנערים למעלות נוספות.

וכך מצאו עצמם חברי ההנהלה המסורים יחד עם ר' יוסף קנפלאמר ור' אליעזר זוסיא גודלסקי - המשגיחים מירושלים, כשפניהם אל עבר העיר בית שמש, לבית מדרשו "אנשי הצדיק" אשר בבית שמש העיר, להתוועד יחד עם המשגיחים מחמשת הסניפים האחרים: ר' אליעזר הופמן ור' יוסף צבי פראנק מ'נחלת חן, ר' יעקב זאב חשין מ'אנשי הצדיק, ר' חיים אייזנבך מרמה ד', ר' מאיר פוקס מרמה ג' ור' אריה ליב הורביץ מתמימי דרך.

מיטב מטעמי ליל שישי, מעשי ידי משפחת קירשבוים שיח', שניתן לקרוא להם בצדק: "האמא של מורשת הנחל"... נערכו על השולחן וכאלו רק חיכו לרגע המכונן, תיכף פתחו המשגיחים בשיחת חברים ערה על תוכניות חדשות לתועלת הנערים היקרים...

לאחר לגימה המקרבת, נשמעו ברוב קשב דברי פתיחה קצרים מאת הר"ר אליעזר קירשבוים בגודל מעלת המשמשים בקודש אצל רביה"ק (ראה מסגרת).

סניף "ירושלים"

ר' יוסף קנפלמכר: גם אני ביכולתי להעיד על העצות של רביה"ק הנחרטים בלבות הנערים בזכות החברה, כי הרבה נערים מעידים, שהקביעות שלהם בהתבודדות הוא בזכות החברה. זאת, למשל, בזכות המבצע שאנו עורכים בימי חודש אלול במטרה להתעלות בימי הרחמים והסליחות, כשאחד מהסעיפים הוא לעשות כמה דקות התבודדות בכל יום, וכך מתרגלים הנערים לקיים את עצת התבודדות.

היה מהמצוינים, כשהוא בא בערב ל'חברה' הוא יכול להתחיל מחדש ללמוד בחשק ובהתמדה... שהרי בחברה אין שיעורים מלחיצים ואין סדר יום נוקשה, כך שהילד לומד להיות טוב מרצונו הטוב. כשילד אומר לי שאין לו כבר חשק ללמוד, אני מציע לו ללמוד סיפורי מעשיות. כמו"כ מקבלים ממתקים לעידוד וחיזוק, ואחת לשבוע מספרים סיפורים מרביה"ק ותלמידיו.

סיפר לי אברך צעיר, כי בכל עת שהוא נזכר מה'חברה' הוא מקבל התחדשות בעבודת ה'!

לחינוך לכל נער

ר' אליעזר הופמן: בנוסף לכך אני משתדל בס"ד לחייך לכל ילד שאני פוגש במשך זמן החברה, משום שבטוחני כי כל חינוך או מילה טובה של המשגיח בחברה, בכוחם לעשות מהפכה לטובה בלבו של הילד.

והאמת אגיד, כי למרות שאני לא מקבל כ"כ הרבה משובים מההורים אודות החברה (ומסתמא גם המשגיחים האחרים כך, וחבל...).

"התבודדות רק בזכות החברה"

אברך אחר סיפר לי, כי כל ההתבודדות שהוא זוכה לעשות עד עצם היום, היא רק בזכות ההתבודדות שלימדו אותו לעשות ב'חברה'.

תוכן דברי הר"ד אליעזר קירשבוים שליט"א

יש תמונה מפורסמת שבה נראים נערי החמד אומרים "תיקון הכללי" בליל שישי במתיקות נועם וברצינות לפני כ-20 שנה, כאשר נתייסדה חבורת הנערים בביהמ"ד "ראמענישע שוהל".

אחד מאותם הנערים ה"ה מיודעינו ר' מאיר פוקס, שבס"ד כבר זוכה כעת לקיים מה שציוה רביה"ק: "שהתלמידים יעשו תלמידים".

ב"מורשת הנחל" מאמינים וגם מרגישים, כי רק רבינו הק' הוא זה שמנהל אותנו, והכל הוא רק באופן של תלמידים העושים תלמידים.

אבל בכל זאת, כן צריכים לשוחח יחד, לקבל דין מן דין, במיוחד כשעוסקים בדבר נפלא זה, של חינוך צעירי הצאן, לשם כך התאספנו כאן היום, לקיים "אז נדברו איש אל רעהו".

אך ראשית אנו מגלים דעת, כי יש לנו רבי גדול שאומר לנו מה לכם לדאוג מאחר שאני הולך לפניכם, דופיט אויף מיין כת. והעיקר הוא הרצון, ברם, אנו צריכים לתת כתף לרביה"ק, שלא להניח אותו כביכול לבדו, רביה"ק קורא לנו "לא תעמוד על דם רעך", יש כזה דור חשוך, ומחובתנו לדאוג להציל את הנוער.

שנית, ידוע מה שאמרנו חז"ל "כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות". ואנו רוצים לקיים "תשועה ברוב יועץ", לגלות דרכים חדשים כיצד למצוא מסיילות לליבות התלמידים ועוד. וכך כאשר יושבים כלל המשגיחים הצעירים והמבוגרים יחדיו, בודאי יהיו הדברים לתועלת גדולה, ובס"ד יהיו הדברים שמחים ומאירים לתועלת כולנו.

וה' יתן כח ואון לכל אחד, לרענן הכחות ולהוסיף חיל וכח להמשיך במלאכת הקודש ביתר שאת ועוז.

לוח שנת סניף "אנשי הצדיק" שנת ה'תשע"ה

מורשת הנחל

ע"ש רביה"ק הנחל ובביתנו

את המאמר

מאת: מרדכי לבינסקי

כמו שצריך, הרי שללכת ל'חברה' אין שום מחייב ומלחיץ, וכל ילד שמגיע, עושה זאת מרצונו החופשי.

תורה ותפילה ודרך רביה"ק מרצונו הטוב

אמור מעתה, כי המטרה של החברה והתפקיד של המשגיח בחברה, הוא לתת לכל ילד את ה'ווארימקייט' וה'ג'ישמאק' - החמימות והנעימות, לרומם את רוחו ונשמתו שירגיש רצוי עד שירצה להמשיך לבוא מידי יום. בכך בעצם משיגים את כל המטרות גם יחד.

ראשית יש את חלק התורה - רק מתוך נעימות וחיות, כפי שהזכיר ר' אליעזר הופמן, שהילד י כ ו ל ל ל מ ו ד מ ה

אך פטרון החברה הרה"ח ר' בנימין ויצהנדר שליט"א, מספר לי שהוא כן מקבל הרבה משובים חמים מההורים שמספרים לו על שינויים מפליגים בנפשות הנערים לטובה ולברכה.

ר' יוסף קנפלמכר: בטרם אענה על השאלה אודות המטרה של החברה, אספר סיפור שהיה לי בראשית דרכי. באתי בדברים עם אחד מחשובי ראשי החבורות של הבחורים והמכינה לישיבה ה"ה הר"ר בנימין פראנק שיחי, אודות ילד אחד שאביו סיפר לי כי הוא לא רוצה ללכת לחברה, וכמוכן שהוא לא רוצה לחוץ עליו, שכן כאמור ל'חברה' באים בלי לחץ... והוא הציע לי שאשתדל למצוא את הדרך שיבוא לחברה רק לפעם אחת, וכאשר ירגיש את הטעם הטוב כבר יפתח לבו להמשך. בטוחני כי תפילות האב ואולי גם האם הם שסללו את הדרך, ואכן לא ארך הזמן והוא נתפס באור החברה ונקשר אליה בקשר אמיץ, עד שהשפיע

יש לספר הסיפורים מרביה"ק ותלמידיו, למרות שלא תמיד קל להוציא לעובדא ולמעשה, שכן אנו מאמינים שכל דיבור מרביה"ק הוא סודות נוראים שמשפיעים בודאי על הנשמה והלבבות והמוחות הרכים והצעירים

על כל אחיו הקטנים

ממנו לרוץ מידי יום ביומו בלי לוותר...

ר' יוסף צבי פראנק: ראשית הבה נתבונן מה הציפיות שלנו מהנער - הילד: אנו מצפים שהוא ישתלם בתורה ותפילה ויתקרב יותר לאורו של רביה"ק. על כך אנו מתפללים ומייחלים וגם עושים השתדלות ע"י ששולחים אותו לחיידר להתחנך ביסודות הללו.

אך לעומת החיידר, שם מחייבים את הילד ללכת, וזה חשוב מאד המחייב הזה כדי שהוא יגדל ויתחנך

שלבנו חפץ, בכך הוא נקשר בחיבור לתורה הקדושה.

שנית, יש את חלק התפילה - בתפילת מעריב מידי ערב, אני נזכר איך בשנות נעורי כשהשתתפתי בחברה של הנערים באותן השנים, חשבתי לתומי כי לאור ההלכה "תפילת ערבית רשות", בכל ערב שאין 'חברה' פטורים מלהתפלל מעריב... שהנערים לומדים כיצד צריך להיראות "ברסלבר מעריב", שחודר ללבבות.

אגף הפתוח

מבורך לקימח תחוק גליון ס"א

סניף "תמימי דרך"

והודעתם לבניך

סקירה קצרה מקורות החברה מיום היווסדה ועד היום

הרה"ח ר' בנימין ויצהנדלר שליט"א שנושא על כתפיו את כל עול הוצאות החברה בסניף זה, יהי ה' עמו ויעל להתברך בשפע ברכה והצלחה וסייעתא דשמיא בכל אשר יפנה.

עם הקמת השכונות החדשות בעיר, נוסדו בשכונות החדשות סניפים נוספים של החברה, עד שכהיום מונה החברה 5 סניפים בעיר בית שמש לבדה, מלבד החברה ב"נחלת חן", כדלהלן: סניף "אנשי הצדיק" עם כ-40 נערים בליעה"ר. סניף "תמימי דרך" עם כ-20 נערים בליעה"ר. סניף רמה ג' עם כ-20 נערים בליעה"ר וסניף רמה ד' עם כ-30 נערים בליעה"ר.

יחד נמנים על שורותיה כ-300 נערים בליעה"ר, כן ירבו.

סדרי החברה

זמן החברה מתחלק לשניים: במחצית הראשונה חוזרים הנערים על מה שלמדו בחיידר, או חוזרים על משניות בע"פ ונבחנו. הגדילו לעשות בסניף רמה ד', ללמוד בשבועות אלו של בין המצרים את מסכת תמיד ובנין בית המקדש לעורך הכיסופים והגעוגועים לבניינה, לשם כך נדפסה תבנית גדולה ומפוארת, כדי לקיים 'טוב מראה עיניים'.

במחצית השנייה מתפללים תפילת ערבית בצוותא, לחונך את הנערים להכניס את כל הכח בתפילה כראוי לברסלב'ר חסידים.

הנהגה נפלאה הונהגה בסניף "רמה ג'", בשל העובדה ש הם מתפללים מעריב יחד עם המנין הקבוע בבית המדרש, הרי שלאחר שמסיימים את תפילת הלחש ועד שהש"ץ פותח בקדיש מתקבל, לומדים כל הנערים חוברות משניות מחולקות. וכך זכו כבר לסיים פעמיים ששה סדרי משנה (וגם זכו שלא לדבר בעת התפילה...).

בליל שישי מחלקים לנערים מיני תרגומא, ושרים יחד אתם ניגוני כיסופים והתעוררות לעורך הלכות לקראת שבת, או מענייני דיומא ותקופת הזמן וכן מספרים סיפורים מרביה"ק ותלמידיו.

בסניף ירושלים, שרים בנוסף ניגוני התעוררות וכיסופים מה שנקרא בברסלב "ניגוני חצות", בבת אחת משתנית האווירה למרוממת ומרגשת, מלאה כיסופים וגעוגועים לקל חי, להתעלות בעבודת ה' ביתר שאת ועוז.

בסניף "אנשי הצדיק" לומד המשגיח מתוך ספה"ק "סיפורי מעשיות" על הסדר, תוך שהוא

גם לבניכם תודיעו את כל התורות והשיחות הנפלאות והנוראות והמעשיות וכיו"ב אשר גילה לנו, ואמר אז זה הפסוק בהתלהבות גדול כגחלי אש: 'והודעתם לבניך ולבני בניך'. ואמר בזו הלשון: 'אייערע קינדער זאלט איר מודיע זיין וואס דא האט זיך גיטאן'. ואמר ברתת וזיע בהתלהבות נורא: והודעתם לבניך ולבני בניך" (שיחות הר"ן, רט).

ימי יסוד

ד' באייר תשס"ד נחקק בזכרון רבים מאנ"ש כיום בשורה.

לאחר ציפיה ממושכת ודרישה מצד הורים רבים שרוצים לחונך את ילדיהם בדרך רביה"ק המסורה לנו בספריו וע"י תלמידיו הק', נפתחו "חברות הנערים" שע"י מורשת הנחל בברכתם ובעידודם של זקני ומשפיעי אנ"ש.

כינוס הפתיחה התקיים ביום א' פרשת אחרי-קדושים בביה"כ"נ "ראמענישע שול" שברח' מא"ש, ולהפתעת המארגנים הגיעו כבר במועד הפתיחה קרוב לחמישים ילדים בליעה"ר. את מעמד הפתיחה פיארו בהשתתפותם זקני ומשפיעי אנ"ש ר' מיכל דורפמן, ר' משה בורשטיין, ר' משה אנשין ועוד.

המשגיח פתח את הכינוס בהסבירו לילדים בטוב טעם את מטרת החברה להתעלות בדרכי התורה והיראה מתוך אהבת חברים נאמנה בדרכו של רביה"ק. אחריו בהתרגשות מרובה נשא דברי ברכה לילדים היקרים, להוריהם ומתחנכיהם הרה"ח ר' מיכל דורפמן, שבשעה שדיבר אליהם מלאו עיניו דמעות מרוב התרגשות - יש המשך לחסידות ברסלב!

לאחמ"כ דיבר לפני הילדים חבר הנהלה הבלתי נשכח ר' משה גדליה אנשין ז"ל, כשהוא מציב בפניהם בבהירות את הנקודות המרכזיות עליהם תושנת החברה, בהדגשת קווי היסוד להנהגת החבורות: חינוך למידות טובות ודרך ארץ שקדמה לתורה, התמדת התורה וידיעתה, הדגשה מיוחדת על תפילה במתינות ובכוונה, החדרת דעת רביז"ל לפי דעת התלמידים ע"י שיחות וסיפורים ומבצעים שונים.

שמעה הטובה של החברה, הביאו אל שורותיה עוד ועוד נערים, עד שכהיום היא מונה כ-80 נערים בליעה"ר בירושלים לבדה. עם הזמן היא עברה אל משכנה הקבוע בהיכל עז"נ בבית מדרשנו הגדול במא"ש.

חמשה סניפים בעיר בית שמש!

כאשר רבים החלו לקבוע את משכנם בעיר בית שמש, נתייסדה גם שם חברה לנערים בביהמ"ד "נחלת חן", בו מתחנכים מידי ערב כ-120 נערי חמד בליעה"ר.

כאן המקום להודות על נס את ידידנו הנכבד

וכמובן יש את החלק השלישי: להאיר את נשמתם באורו של רביה"ק, זאת באמצעות לימוד ספרי רבינו מידי ערב, טעימה, כאמור, של קיום עצת ההתבודדות אחת לשבוע, שיחות וסיפורים מרביה"ק ותלמידיו שמשמיעים להם בתכיפות וכן הלאה.

לפני שנים שמעתי בשם הרה"ח הרי"מ שכטער שליט"א, כי החבורות של הבחורים עדיפות מללמוד בישיבת ברסלב, כי לחבורות מגיע הבחור מרצונו הטוב והוא מתחבר אליהן הרבה יותר וממילא יש להן יותר השפעה על תהלוכות חייו.

להתאסף יחד וליהנות באווירה דקדושה

ר' יעקב זאב חשין: לטעמי,

המטרה העיקרית של החברה היא לנצל את השעה הפנויה שאחרי הלימודים בחיידר, להתאסף יחד וליהנות יחד; לתת לנערים מקום ליהנות באווירה דקדושה, לחונך אותם בצעירותם להיות מחובר לצד הטוב ולאלו המנצלים את זמנם לתורה ולמעשים טובים. בנעורי התחנכתי בישיבת המתמידים, שם סיפקו לנוער הרבה הווי ילדות, מסיבות פורים בהשקעה יתירה, וכן בכל חג ומועד ובכל עת מצוא. לאחר שעברתי להתגורר בבית שמש, ראיתי את הצורך לתת לילדים מענה בשעות הערב והתחלתי לחשוב כיצד אוכל גם אני להעביר את כל הטוב שהיה לי בילדותי לצעירי הצאן, שיקנו קניינים נצחיים בעמל התורה הק' ולהיבנות ברוחניות על צד היותר טוב, ואכן זיכני השי"ת לשמש כמשגיח ב'חברה' לנערים.

ולדעתי, זוהי מטרה כשלעצמה, עוד שלפני המטרה העמוקה יותר של הטעמת אורו של רביה"ק לנערים. וכפי שאנו רואים כהיום שיש כבר תלמודי תורה שעושים בעצמם 'חברה' בערב לתלמידיהם, שלא יסתובבו בשעות הללו ברחובות, בהן הם עלולים להיסחף אחרי חברה לא טובה ה"י.

כמובן, כאשר זוכים להלהיב את לבות הנערים הבאים מידי יום לחוות את החוויות הרוחניות באווירה מרוממת, ודאי שכדאי לנצל את הזמן שהלבבות פתוחים, כדי להטעים להם גם מאורו של רביה"ק ועצותיו הק', כפי שמתאים להם. וכשהכל בא מתוך אהבה לד' ותורתו, זה נקלט אחרת במוחות הצעירים ובלביותיהם.

רק אציין לדוגמא בעלמא, כיצד המשגיח המסור ר' אליעזר הופמן

ליל שישי הראשון בראמענישע שול

המצב, החלטתי להפסיל שרוולים, ולקפוץ לתוך המים לכונן את החברה לנערים בשכונתנו.

לעודד את הנערים בלימוד התורה הק'

וכמו שהאריך ר' יעקב זאב, במחשבה ראשונה, המטרה היא שהילדים לא יסתובבו ריקם ברחוב על שלל בעיותיו. ברם עם הזמן כאשר החלו לארגן את המבצעים השנתיים כל הסניפים יחד, התעוררה בעיה עם הילדים הללו שלא באו מידי יום או שלא שמרו על הזמנים וכדו', והחלטתי לעלות אל הרה"ח ר' שמעון צבי שפירא לקבל ממנו הכוונה והדרכה.

לשאלתי מהי המטרה העיקרית של החברה, ענה לי בבירור כי עיקר המטרה היא להקנות לנערים קניני התורה. יש לצערינו הרבה נערים שבמסגרת התלמוד תורה אינם מצליחים כל אחד וסיבותיו, ועם הזמן נשחקים ל"ע והמטרה של החברה היא להקנות להם חשק וגעשמאק בלימוד התורה הק', לגלות להם מתיקות ועריבות לימוד התורה הק', ולהראות להם כי גם הם יכולים לקנות חלקים שלמים בתורה הק'.

וכאשר נשקיע למען מטרה זו, נראה כיצד נזכה להשפיע על כל הלך החיים של התלמיד, במישרין או בעקיפין. כי כאשר עושים את ה'חברה' בצורה מעניינת וחויייתית, מרוויחים את כל המטרות גם יחד. אצלינו לא מחלקים כסף על מבחנים וכדו', אבל מדי יום ממלאים בטבלה את הציונים של כל תלמיד, ואחת לתקופה מקבלים מתנות לפי כמות הציונים שצבר, שכן לדעתי עדיף להשקיע יותר בנסיעות ואטרקציות לילדים מאשר לחלק להם כמה שקלים... כפי שיעידו התלמידים של החברה, על הנסיעות שנערכות להם מדי כמה חודשים, והם לא מפסיקים לדבר עליהם...

בהקשר לכך, אספר אנקדוטה מסוימת שאירעה בסניף שלנו. ב'חברה' אצלינו חוזרים הילדים על משניות בע"פ ובאים להיבחן אצלי, במטרה להרבות קנאת סופרים... והנה, בתחילת הזמן בא אלי ילד בבקשה שהוא רוצה להיבחן משניות בע"פ. לצערי הרב, הוא לא ידע אפילו להביע כמה מילים ברצף בלי טעויות(!). הגיתי רעיון איך לחלצו מהסבך בדרך כבוד ושאלתי אותו האם המלמד שלו לומד את המשניות בניגון (כמו שנהוג בכמה תלמודי תורה)? אך למרות שתשובתו היתה חיובית הוא טען כנגדי "איך זה

רביה"ק, כפי שנהוג אצלינו ללמוד מידי ליל שישי, לאחר סיפורי מעשיות מרביה"ק על הסדר, כשאנו מנסים לתרגם את הדברים לעובדא ולמעשה בחיי היום יום.

ר' חיים אייזנבאך: את דרכי בין כותלי "מורשת הנחל" התחלתי רק ב"מכינה לשיבה". אך גם באותה שנה קצרה קיבלתי מראש החבורה ר' בנימין פראנק שליט"א, המון המון לחיי הרוחניים בדרך רביה"ק, וגם הגשמיים...

האמת היא, שלא חשבתי כלל על הכיוון לשמש כמשגיח בחברה, עד שכמה הורים נדברו יחד כי הבנים רק חוזרים מהחיידר וכבר צריכים לרוץ ל'חברה' ברמה ב' או בחפציבה וכדו', ואין כאן המקום להאריך בקשיי התחבורה הציבורית שהנסיעות אורכים זמן רב. כמו שילד אחד בא אלי בשאלה מדוע אין חברה ברמה ד', לתמייתי מדוע הוא לא נוסע לחפציבה או לרמה ב' השיב לי בצער: מספיק ההסעות של הבוקר והערב

התפקיד של המשגיח בחברה, הוא לתת לכל ילד את ה'וארימקייט' וה'גישמאק' - החמימות והנעימות, לרומם את רוחו ונשמתו שירגיש רצוי עד שירצה להמשיך לבוא מידי יום

בדרכו הייחודית, מלמד אותנו בנסיעות הנערכות בהשתתפות כל החברות יחד להשחיל לפני כל פעילות ואטרקציה את שם ה', להתפלל לה' שנצליח, להודות לה' על שמילא את מבוקשנו, וכן הלאה. או בליל שישי כשמחלקים מיני מזונות, מכריז המשגיח: "הריני אוכל שיהיה לי כח לעבודת השי"ת". כך גם כשר' אליעזר מתאר את ההתבודדות - בנועם שיחו ובתנועות ידיו, בירא"ש טהורה מתוך הרגש ודביקות לרביה"ק, הרי שהכל נחרט בלבבות הצעירים לנצח.

על דרך זו אני אומר לילדים החדשים כשנכנסים לחברה, כי מצדי אפשר להביא משחקים מהבית לשחק איתם בשעת החברה... כמובן שזה רק בדרך הלצה, אבל המסר ברור: לחברה באים כדי ליהנות ובלי לחץ, וכך זוכים בס"ד לסיים מסכתות כל אחד כפי שלבו חפץ; אחרים חוזרים על מה שלמדו בחיידר ונבחנים, והרבה נערים באים גם לשוחח את אשר לבם ממה שעבר עליהם במשך היום ומקבלים עידוד והכוונה.

בנוסף לכך, יש בחברה יתרון גדול לאלו התלמידים

המתחנכים בתלמודי

תורה שאינם מאנ"ש, שנפגשים עם שאר הנערים מביהמ"ד ומהשכונה, ומטעימים להם מדרכי ועצות

וחזור מהחיידר, שכל דרך אורכת קרוב לשעה, אין לי כח לנסיעה של עוד שעתיים בשביל החברה... נוכח

שם דגש להוציא מלימודו דברים לעובדא ולמעשה בחי היום יום.

נוהג מיוחד הנהיגו בסניף ירושלים, שבעת חלוקת המזונות, כל נער מברך ברכה ראשונה בקול וכולם עונים יחד "אמן". כך גם בברכה אחרונה.

הנחלת דרכי ועצות רביה"ק

כמו"כ משתדלים בכל עת להטעים לנערים מנועים עצותיו של רביה"ק ובמיוחד עצת התבודדות, כאשר הסניפים בבית שמש, שיש להם שדה בקרבת מקום, יוצאים אחת לשבוע או יותר לקיים עצה נפלאה זו בין עצי היער.

אחת לשבוע יוצאת כיתה אחת לשדה הסמוך, המשגיח נושא כמה דיבורים קצרים, והנערים עושים התבודדות למשך כמה דקות.

בסניף "נחלת חן" יוצאים אחת לשבוע נערי כיתה אחת לשדה הסמוכה, המשגיח נושא כמה דיבורים קצרים, והנערים עושים התבודדות למשך כמה דקות.

המבצע והנסיעה השנתית

מלבד כל הפעילות הברוכה, כל משגיח בסניף שלו, נביא בקצרה כמה דוגמאות מיוחדות: בסניף ירושלים מקדישים מידי יום רביעי זמן לספר סיפורים מכבשונו של רביה"ק ותלמידיו במשך הדורות, עם מוסר השכל לעובדא ולמעשה. בסניף "אנשי הצדיק", לומדים תפילת "ברוך שמייה" עם פירוש המילות ונבחנים עליה בע"פ.

מלבד זאת נערך מבצע שנתי, בצורה חוויתית ומושכת, להקנות לתלמידים מושגים ויסודות בתורת רביז"ל, כגון הרכבת שיחה מרביה"ק בחשיבות לימוד התורה, הרכבת אלבום מתמונות עתיקות מזקני אנ"ש בדורות עברו, יצירת פאזל מתמונה מרהיבה של ציון רביה"ק, יחד עם מילים של שיחה מרביז"ל ועוד שלל רעיונות מבריקים שהגו המשגיחים המסורים במשך השנים.

במשך חדשי המבצע מקבלים התלמידים הלומדים בקול ובהתמדה כרטיסי צבירה, ואחת לשבוע וכדו' מחליפים אותם תמורת כרטיסים של המבצע, עד לסיומו בהצלחה לקראת ימי החנוכה, אז נערכת "מסיבת חנוכה" רבתי בהשתתפות כל נערי הסניפים יחד, ומחלקים מתנות ותעודות הוקרה לכל החתנים ומצטייני החברות.

כך גם נערכת "נסיעה" שנתית למצטייני החברות, בתקופת חודש ניסן, במהלכה פוקדים כמה קברי צדיקים ולהבדיל נהנים מכמה אטרקציות, לחלץ עצמות בצורה חווייתית וחינוכית תחת פיקודם של המשגיחים המסורים שיחי'.

יעזור לי לדעת את המשנה?" אמרתי לו שהוא ישנן היטב את הניגון של המשנה עד שידע אותה טוב מאד וכך יוכל בקל לחזור על המשניות.

כהיום הילד הזה כבר נבחן מסכתות שלימות, בלי שום טעות אחת! ללמדך כמה גדול כוחו של המשגיח בחברה, שביכולתו להציל דורות שלימים.

נקודה נוספת רציתי לציין, כי לדעתי אחד מתפקידי החשובים של המשגיח הוא להקשיב ולהכיל את הנער המתקשה, הרבה יותר מהצוות בחיידר. כי הרבה פעמים יש שהילד לא מסתדר או מתבייש לשאול את המלמד מה שלא הבין, אבל ב'חברה' הוא כן מרגיש בנח לשאול כל הצריך בירור. כך לפעמים באים ומשוחחים על עניינים המעיקים על לבם, למשל, שבמשך היום בחיידר הוא לא הקשיב לשיעור והמלמד לא התייחס אליו וכן הלאה, ובס"ד מנסים לעודד אותו ולחזק את לבו, להראות לו כי הוא כן יכול ללמוד ולהצליח.

בהקשר לכך, היה אצלינו סיפור עם נער שבא אלי להתאונן כי הוא צריך למחרת היום להיבחן אצל המלמד על שני פרקים שלמים ויש משנה אחת ארוכה שהוא לא מצליח לחזור עליה בע"פ. למדתי יחד אתו את המשנה, והראיתי לו כיצד יוכל לחלק אותה לשלשה או ארבעה חלקים, ויתחיל לחזור על החלק הראשון עד שידע אותה היטב, אח"כ יתקדם לחלק השני וכן הלאה. למחרת הוא בא לחברה בשמחה לבשר כי ידע בע"פ את שני הפרקים בבחירות וברהיטות...

מטרה נוספת יש בחברה, שהזכירו אותה מקודם רק בהבלעה והיא, להכניס בקרב הנערים את חשיבות עבודת התפילה. יש הרבה להאריך בזה, ור' יעקב זאב כבר הזכיר כמה אנקדוטות מר' אליעזר הופמן במשך הנסיעה, ולדעתי יש לשים על כך דגש רב, להדריך את הנערים בדרך ישרה כיצד צריכה להיראות 'ברסלב' דאווענען, ואחת הדרכים לכך נעשית

מסיבת חנוכה השנתית בביהמ"ד "נחלת חן"

מרכז סניף ירושלים

מורשת הנחל

ע"ש רבינו הגאון אברהם אביהו

את המסורת

מצורף למסמך התורה גליון ס"א

ח-ט

שהמקום שלו, המסגרת שלו היא "ברסלב". זאת בנוסף למה שעוסקים להכניס בנערי החמד את אורו של רביה"ק, עצת ההתבודדות וכו', כפי שמתאים להם.

לספר סיפורים ועובדות מרביה"ק ותלמידיו

עוד רציתי לשתף את המשגיחים החשובים, במה שנהוג אצלנו בחברה, מידי שבוע ביום רביעי, לספר סיפורים ועובדות מרביה"ק ותלמידיו, כמובן שמנסים להוציא את מוסר ההשכל והלימוד למעשה בחיי היום יום בס"ד. ואספר מה שהיה לי בשבוע שעבר הפתעה גדולה, כאשר סיפרתי את המעשה מה"אינדיק", והנערים ישבו עם פה פעור והקשיבו מהחל עד כלה.

ראיתי את הצורך לתת לילדים מענה בשעות הערב והתחלתי לחשוב כיצד אוכל גם אני להעביר את כל הטוב שהיה לי בילדותי לצעירי הצאן, שיקנו קניינים נצחיים בעמל התורה הק' ולהיבנות ברוחניות על צד היותר טוב

והיה ניכר שלא הכירו את הסיפור. (יתכן וזה היה בעקבות שהתחלתי את הסיפור מכיוון אחר בס"ד) אבל בכל אופן יש לנו כאן המחשה חיה בנוסח שאומרים בהגדה של פסח "אפילו כולנו חכמים וכולנו יודעים את (כל) הסיפורים... מצוה עלינו לספר לדורות הבאים - - -".

ממילא, כאשר מתפללים כל יום תפילת מעריב בצוותא. אציין דבר פלא, כי בימי הספירה הדפסנו במיוחד סדר ספירת העומר לנערים, והנה כבר ביום הראשון שמו לב כבר חמשה נערים שחסרה שורה, מה שמראה על הכוונה המרובה בה אמרו "ספירת העומר" כראוי לחסידי ברסלב, וכבר הורגלו לנוסח השלם עוד משנים עברו עד שתיכף שמו לב לחסר, שאפילו המבוגרים היום בקושי שמים לב לזה.

אגב אציין, כי הסניף שלנו מאחד בתוכו תלמידים מכמה וכמה תורה, כמעט כמחצית מהם הם כאלו שאינם לומדים בתלמוד תורה של ברסלב. (אצלנו יש כמה ילדים שאפילו, עדיין...) לא נמנים על חסידי ברסלב). רק ההורים נהנים לשלוח את הילדים לחברה הנפלאה הזו, להלהיב את לבם לתורה ועבודת ה'.

וכאן המקום להכיר טובה למייסדים החשובים

ומנהלי הארגון הנפלא "מורשת הנחל" שכל הכח שלנו היום, זהו רק מכח המסירות נפש הנפלאה שעמלו במשך השנים, עד שזוכים הלום לראות בפירות הנפלאים.

ר' אליעזר זוסיא גודלבסקי:
נוכח הנקודות החשובות שהעלו כאן, אענה אף אני את חלקי, כי לטעמי, המטרה של החברה היא שהילד ירגיש

אזינו

מבורך למימי התקן גליון ס"א ו-י

סניף "רמה ג"

תוכן דברי הרה"ח ר' אליעזר בורשטיין שליט"א

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד - אחים לדעה, במטרה אחת.

יש להודות לה' שכל השאלות נענו בתשובות בהירות.

בפרשתינו, מביא רש"י את המדרש: קורח שפיקח היה מה ראה לשטות זה, ראה שושלת גדולה יוצאת הימנו וכו'.

ניתן לומר כי ענין זה שייך לעניינינו, לקבל ממנו חיזוק לכל אחד שמתעסק בקדשים בפרט עם נערים, למרות שלפעמים קשה וסובלים כאמור, אבל יש להסתכל על הדורות המפוארים שיצאו מהשקעה זו, וכפי שדיברו שכבר זוכים לראות פירות נפלאים. כן יתן ה' הלאה.

עוד חיזוק חשבתי לחזק את המשגיח לבוא לחברה, ע"פ המשל הידוע שרביה"ק מביא בחיי מוהר"ן, של המלוה הגדול שלא החזירו לו הלואים, וכאשר בא לווה אחד ואמר לו שיותר לו את חובו, אמר לו כי עדיף לו שהוא יפעל אצל האחרים שיחזירו הם את חובותיהם.

והרי כולנו בעלי חובות לרביה"ק, כל אחד יודע בנפשו כמה טובות קיבל מרביה"ק, בגשמיות ובעיקר ברוחניות. כיצד ניתן להחזיר לרביה"ק, אזי ראשית כל אחד לעצמו, כאשר מקיים את עצותיו ולומד בספריו.

אך יש גם אופן נוסף, זאת ע"פ דברי מוהרנ"ת, שכל אחד מחוייב בערבות לכל אחד מישראל שקיבלנו על עצמינו בערבות מואב, וזאת מקיימים כאשר מוסיפים נפש לקיבוץ, שאז הרי נכפל הכל לאין ערוך, כידוע החשבון.

כך כאשר מצליחים לחזק אפילו ילד אחד, מחזירים מעט מה שרבינו נותן לנו.

וכאן המקום להביע יישר כח לכל העוסקים והנותנים, ובמיוחד לידידי ר' אליעזר קירשבוים, ששקוע ראש ורובו, בכל כחו ומחו כיצד לשפר ולייעל ולהוסיף עוד כהנה וכהנה.

יה"ר שיהיו לכל אחד הישועות שהוא צריך בגשמיות ורוחניות, שנהיה משמשים טובים לרביה"ק, ורבינו הק' יניח לנו לשמש אותו.

ונזכה במהרה לגאולה השלימה אמן.

מעש... כי הוא מרגיש כי כאן הוא רצוי וכאן הוא מקומם.

וכמו שכבר הזכירו, למרות שמרבית הילדים לומדים בת"ת של ברסלב, בכל זאת ישנם הרבה דברים שבתלמוד תורה לא ניתן לחקוק אותם בלבנות הילדים כמו ב'חברה', שכן בחברה הילדים הרבה יותר פתוחים לקבל.

לדוגמא אציין מה שהנהגתי אצלנו בחברה, בשנה שעברה מסוף חודש סיון התחלנו ללמוד את הנוסח של תפילות יום הכיפורים. וכך ביום הקדוש ישבו מרבית הילדים בהיכל בית המדרש מרותקים למחזור ועוקבים אחרי החזן והפיוטים... הנערים שרו את הפיוטים בליל יום הכיפורים טוב יותר מההורים... וכן עשינו גם בנוסח של תפילת גשם.

הילדים לא מוותרים על ה'חברה' בכל מצב

ר' אריה ליב הורביץ: ראשית אשתף קצת מה שעובר על החברה שלנו, מחג הפסח. בבית מדרשנו "תמימי דרך" עמלים כעת על שיפוץ והרחבת בית המדרש ועז"נ נוכח ריבוי הציבור בליעה"ר.

ואני מוכרח לציין, כי בכל הימים האלו, ישבו נערי החברה, במקומות שאף אחד מאתנו לא היה יכול להמשיך לשבת שם יותר מכמה דקות ברצף, בודאי שלא ללמוד שם בחשק והתמדה - - - על יד שולחנות שבורים וחצאי ספסלים, בלי ריצוף ובלי מזגנים בחום המהביל של בית שמש... והילדים ישבו ולמדו בנעימות ובמתקנות. מפליא היה לראות כיצד כל הבלאגן שמסביב ועבודת הבניה והלכלוך אינו משפיע עליהם מאומה.

ברור שבתלמוד תורה לא היה קורה דבר כזה. וכל זה מראה עד כמה הרצון והתשוקה של הילדים לא לוותר על החברה הרף אי הנוחות המשוועת...

הרבה פעמים אני שואל את הנערים, לאיזו מטרה אתה בא לחברה? וכולם כאחד בלי יוצא מן הכלל עונים כי מטרת בואם לחברה היא אך ורק בשביל ללמוד ולהתפלל. ואם לא התנהג היום כראוי הרי זה מחמת איזה קושי שעבר עליו וכדומה. כל אחד מבטא זאת אחרת, אולם כולם פה אחד רוצים בכל מאוויים ללמוד ולהתפלל.

כשאומרים לילדים כי מחר לא תתקיים החברה באים הילדים

ואחד, כי יש לספר הסיפורים מרביה"ק ותלמידיו, למרות שלא תמיד קל להוציא לעובדא ולמעשה, שכן אנו מאמינים שכל דיבור מרביה"ק הוא סודות נוראים שמשפיעים בודאי על הנשמה והלבבות והמוחות הרכים והצעירים.

עוד הפתעה היתה לי לפני זמן קצר, שדיברתי עם איזה ילד לעודד אותו לאחר שהיתה לו תקופת חולשה, בתוך הדברים שאלתי אותו: לשם איזה מטרה הוא בא לחברה? שכן למרות שהוא אכן בא מידי יום, אבל הוא יושב במשך כל זמן החברה ומפטט ומשחק עם החברים לשולחן וכו', בקושי מתפלל. אך תשובתו הדהימה אותי כשהוא ענה לי ש"הוא בא להתפלל מעריב".

ר' מאיר פוקס: אני רגיל לדבר רק לילדים... לכן אפתח בסיפור.

בכיתה ד' למדתי בחברה מסויימת לנערים (לא של מורשת הנחל), והנה יום אחד, לפני שיצאתי לחברה, פונה אלי אבי מורי שליט"א, ואומר לי שהוא רוצה ללכת יחד אתי לאיזה מקום... הוא מזמין מונית ונסענו לשמעון הצדיק, וכאשר ירדנו למערת הכהן הגדול הוא אומר לי: "תתפלל שתהיה לך הצלחה ב'חברה' החדשה". בחזור הוא לקח אותי לחברת מתמידים של ארגון ירושלמי מפורסם, כשהוא אומר לי "אני רוצה שתוכל להכין כלים לקראת ה'חברה' החדשה של 'מורשת הנחל' העומדת להתייסד בתקופה הקרובה. בינתיים תלמד כאן". כך היה לי כשנה שלימה הכנה לקראת החברה של "מורשת הנחל".

שהנער יימצא ב"מסגרת" של חסידי ברסלב

ובכן למעשה לעניינינו, כמו שכבר הזכיר ר' אליעזר זוסיא, ה'חברה' מטרתה לאחד את כל הנערים תחת קורת גג אחד, שתהיה להם 'מסגרת' בין חסידי ברסלב. לתת להם להכיר כי מקומו הטבעי של כל ילד יהודי הוא בבית הכנסת של אנ"ש, וזהו ביתו השני. לדעתי, שיבוא אפילו לשחק בחצר ביהמ"ד, העיקר שלא יסתובב בחוצות קריה על שלל הסכנות האורבות לנפש הילד. שישב עם החברים שלו, כך הוא מרגיש מחובר לבית המדרש ולכל ההווי מסביב.

אצלנו בביהמ"ד רואים זאת בחוש, כגון בראש חודש שאין חיידר אהה"צ, ניתן לפגוש את הנערים יושבים בחצר ביהמ"ד, לפעמים אפילו בחוסר

ומבקשים מדוע אין היום חברה?! זה ממש בנשמה שלהם לבוא בכל יום.

בתקופה האחרונה היה לנו ילד אחד שלא הלך בתלם והייתי חייב להרחיק אותו, ומידי יום הוא נעמד על יד החלון ושואל ומבקש ומתחנן מתי יוכל לחזור לחברה.

מכל זה נוכל לראות עד כמה נחוצה החברה ומהי מטרתה, כאשר הילדים בעצמם אינם מוותרים, גם אם התנאים הגשמיים קשים מאוד כאמור...

כאן המקום אתי לציין, כי ברור אצלי שכל היסודות ביהדות פשוט ובדרך רביה"ק זכיתי לינוק בחבורת הנערים בביהמ"ד נחלת חן בראשות ר' אליעזר הופמן ור' יוסף צבי פראנק שיחי'. והאמת, שהרבה דברים נחרטו אצלי בלבי פנימה מאותן שנים טובות, אם זה בהלכות ברכות אם זה בשאר דברים.

מה אכן מניע את המשגיח לקחת על עצמו משרה מלאת אחריות זו, ומה המניע שלו להתייצב על עמדו מידי יום.

בפעולה קטנה זוכים להציל דורות שלמים

האמת היא, כי ילדים - הם ילדים ולעתים הם יודעים היטב כיצד למצות את לשד העצמות... אבל החיזוק שאני מקבל הוא, שכאשר זוכים לעשות פעולה, קטנה או גדולה, מרגישים ורואים בחוש כי בזה זוכים להציל דורות שלמים.

לא אספר עכשיו כל הסיפורים שהייתי עד להם, אבל הנה שני סיפורים מהתקופה האחרונה:

היה אצלינו בחברה ילד שהפריע במשך כל זמן החברה, לא פתח ספר ללמוד ורק בקושי מתפלל מעריב... יום אחד לאחר שהפריע כהוגן לכל האיזור שמסביבו שאלתי אותו: הרי עוד זמן קצר הנך נעשה 'בר מצוה' ומה יהיה התכלית? תוך כדי דיבור אתו, נודע לי שהוא נהיה בר מצוה בעוד פחות משנה, והצעתי לו, הצעה נפלאה לעשות הכנה חשובה לבר מצוה, כדלהלן: אני אסדר לו חברותא, ילד מתמיד מכיתה אחרת, והוא יתחיל ללמוד אתו מסכתא מן הש"ס - איזה שיבחר, שיסיים אותה עד הבר מצוה. כשאני מתחייב לדרבן אותו במיני מתיקה וכו' שיהיה לו "שווה". הוא אמר לי שהוא רוצה לחשוב על זה. ונתתי לו זמן עד אחר מעריב.

בסיום החברה הוא ענה תשובה חיובית, ודיברתי עם הילד האחר והסכים להיות לו לחברותא. כך התחילו ללמוד מסכת ברכות, ולאחר שבועות מספר סיימו את כל הפרק הראשון. ועשיתי מעמד הסיום לכל

עלי עין והוא מציע לי להיות משגיח בחברה לנערים. תשובתי הספונטית היתה 'מה פתאום אני, האם מתאים לי בכלל להתעסק עם ילדים?'. כמה ימים לאחר מכן, כשנסעתי בטנדר לשדה, התיישב על ידי הרה"ח ר' שמעון צבי שפירא והחל לשוחח אתי על החשיבות הגדולה להתעסק עם בני הנעורים. אמרתי לו אבל אני מפחד מהאחריות הגדולה, הרי בטעות קלה ניתן ח"ו להפיל דורות שלמים ה"י. אך הוא לא הרפה ממני, עד שהוחלט כי בהתבודדות אשוחח על כך עם ה', והדבר אשר ישים ה' בפי אותו אשמור לעשות.

נכנסתי לשדה בעומק היער, והיתה לי התבודדות מיוחדת במינה, שזה שנים רבות שאני מתגעגע לשעה כזו של התבודדות - - - התחננתי לה' שישמור עלי שלא אפול לטעויות ואדע את הדרך אלך בה.

בדרך חזרה אל הטנדר האיר לי ה' שאקח על עצמי את המשרה, והוא יהיה בעזרי. אני משליך את יהבי עליו והוא ינחני בדרך האמת.

היה לנו אז את ר' בנימין שטרנפלד שהיה לנו לעזרה גדולה ומאז אני זוכה לשמש במשרה חשובה זו עד הלום, כן יעזור ה' הלאה.

כ פ י
וב כן,
שנשאלה
השאלה:

■ **לאחר ששמענו על כל המטרות הנפלאות ועל הקניינים הנצחיים שזוכים להקנות לנערי החמד בחבורות הנערים, נשאלת השאלה, מהי המניע שלכם - המשגיחים היקרים - לבוא ולהתייצב מידי יום בשערי החברה? הרי לא יימלט שיהיה ימים קשים מצד הבית או משאר סיבות, ובכל זאת אתם לא מוותרים...**

ר' יוסף קנפלמכר: אספר כיצד נהייתי משגיח בחברה. ביום מן הימים ניגש אלי אחי ר' פנחס (ששימש אז כחבר בועד החינוך של "מורשת הנחל") והוא מספר לי שזה כבר זמן רב מחפשים מישהו מתאים לחברה של הנערים, כשהוא אומר כי בהנהלה שמו

אני משתדל בס"ד לחייך לכל ילד שאני פוגש במשך זמן החברה, משום שבטוחני כי כל חיוך או מילה טובה של המשגיח בחברה, בכוחם לעשות מהפכה לטובה בלבו של הילד

בימים שלפני חג הפורים נסעו הנערים לעיה"ק ירושלים ת"ו, לפקוד את ציוני הקודש של שמואל הנביא ועוד

בחודש שבט העבר, נערכה מסיבת חלוקת פרסים, לכל הנערים שנבחנו משניות בע"פ, בהשתתפות משפיעי אנ"ש שליט"א

מהנעשה בסניף רמה ד'

לאחר עמל ויגיעה של כלל התלמידים ברמה ד' במשך חודשי הקיץ האחרון יצאו הילדים למסע התרענות והתחדשות בצוותא חדא עם המשגיחים לאגור כחות ולחדש את המוחין לקראת השנה החדשה העומדת בפתח. על הדרך השמיעו המשגיחים סיפורי השגחה ואמונה.

במהלך הנסיעה נסעו עם ספינה בימה של אשדוד, כמו"כ נכנסו לתוך נחל מים מפכים. משם המשיכו למושב בית חלקיה לראות את נפלאות הבורא, ולסיום התפללו תפילת מנחה וערבית בביה"כ שבמושב.

במהלך הנסיעה חלקו לנערים מזונות וארוחות כיד המלך תרומת ידינו ר' יהודה שטיינברג בעל חנות "משקפלוס". כאן המקום להודות לאברכים החשובים והמסורים שמסרו מזמנם ובאו ממרחק רב כדי להנות ולשמח את הילדים בנסיעה זו לרומם את המוחין ולחדשם ואח"כ נתאספו כולם לתפילת מנחה ומעריב בבית הכנסת שבמושב בית חלקיה מתוך רועג ושמחה ומשם כולם נקבצו ובאו לקיים את עצת רביה"ק של ההתבודדות במעבה היער כשלאחריו קיבלו ארוחת ערב וחזרו הביתה מלא חיות ושמחה.

תבנית בית המדרש והלשכות וכו' שנלמד בימים אלו בסניף רמה ד'

נערי החברה, כדי לעודד אותם. זאת מלבד פרסי העידוד והממתקים שמקבלים כל הזמן.

ומאז הילד הזה הפך לילד אחר; הוא יושב ולומד מתחילת החברה עד מעריב, בהתמדה מופלאה המשפיעה על כל הסובבים...

זהו החיזוק הכי גדול שנותן את הכח להגיע מידי יום, כדי לראות כיצד הילד הזה מנצל עוד יום ויום בהתמדה מופלאה!

הסיפור השני: נכנסו אצלינו לחברה כמה חברים מכיתה אחת, ופחדתי שלא יקשרו קשר יחד לעשות מהפכות ובלאגנים. בס"ד מרובה ובסבלנות יתירה, נכנסו לאט בתוך התלם, לשביעת רצון המשגיחים. אך לאחרונה שמת לי לב, כי מי שהכי מחובר לחברה ומשתתף ברצינות בכל המבצעים וכו' הוא הילד שהכי פחדתי ממנו בטרם שנכנס... הוא בא בזמן ולומד בקול באופן פלאי.

זאת בזכות מילה טובה וחיוך בכל עת, כשהוא מקבל פריבילגיות מיוחדות שלא ניתן לילדים אחרים ובכך נשבה לבו - וגם לבי...

כשרואים כמה הילדים לא מוכנים לוותר על החברה

ר' אליעזר הופמן: אספר סיפור אחד, היה אצלינו ילד אחד שהיה לו

קושי גדול לשבת מידי הרבה זמן על מקום אחד, משכך חיפש 'תעסוקה' ומצא אותה באופנים שונים של התפרעות והשתובבות באופן מופרז. והנה מתוקף תפקידי כגבאי בית הכנסת "נחלת חן", החלטתי להעסיק את הילד הזה בסידור המגבות, ניר טישו וכן הלאה. מה שהרווחתי מכך שהוא מרגיש 'שווה' ונצרך, צריכים את העבודות שלו. כך גם אני עושה עם ילדים שאומרים לי כי כבר אין להם כח ללמוד, אני מציע להם לצאת ולסדר את הספסלים בחדר האחר וכדומה או להגיד תיקון הכללי, והם חוזרים מלאים סיפוק ועם כח לחזור לתלמודם ביותר חשק ומרץ.

עצם הדבר שרואים כמה הילדים רוצים ורצים לחברה, זה החיזוק הכי גדול!

ר' יוסף צבי פראנק: האמת כי אני מרגיש קצת שזקנתי... עד שמידי יום ביומו יש לי נסיון מחדש לעלות את כל מעלה ההר ולהתנתק מכל העיסוקים והטרדות הסובבים אותי ולבוא לחברה.

אולם ישנם שלשה דברים שמחזקים אותי להישאר ולא לעזוב, ומהם אני שואב כח ועידוד לבוא כל יום (מלבד הפגישה עם ידידי ר' אליעזר הופמן...)

הראשונה: מזייום רביעי אני יוצאים לשדה, לקיים עצת ההתבודדות, כל שבוע כיתה אחרת. ואז, הניצוץ בעיניים כאשר מדברים מרביה"ק

לומדים מלאיך כיד ששיתושי לומדי

מורשת הנחל

על פי דברי הגאון מהרש"א זצ"ל

את המצאת

מצודף למימון הנהגה גליון ס"א

יב - נג

לְאִסְפַּתְאֵלָה

מבורך
למזמור הנחל
גליון ס"א

יד - טז

ומספרים סיפור וכדומה, התמימות והפשטות של נערי החמד - מדביקים אותי כל שבוע מחדש. כולנו זקנים ורגילים בעצת ההתבודדות, אולם חייבים להתחדש גם בעצה זו, וזה מה שמחדש אותי, לראות את התמימות על פניהם, את הצמאון לשמוע את דבר רביה"ק. בזמן ההתבודדות של הנערים, שאורכת כמה דקות לפי הענין, אני מתפלל מעומק לבי, שאזכה גם אני לתמימות הזכה והטהורה הזו בכל עצות רביה"ק, להיות קשור ודבוק לבורא ולצדיק האמת בכל עת.

שנית: כאשר הם שואלים את השאלות והספקות העולים להם בעת לימודם, בלימודים בחיידר ובלימוד בספרי רבינו, וכאשר רואים כיצד עיניהם מאירות נוכח הסבר קולע ומניח את הדעת, זה נותן חשק ומרץ לחזור גם למחר. אילו זכיתי רק לזה והיה זה שכרי!

הסבלנות לילד מתפרע שהצילה דור שלם

אספר סיפור אישי. בשנת תשס"ט, כאשר באתי לגור בעיר, המשכתי את תפקידי כמשגיח בירושלים כאן בחברה בבית שמש. היה אז בחור אחד, שכמו שאומרים "אכלתי ממנו קש". הייתי אז משגיח חדש, והוא ואחיו ידעו למצות את לשד עצמותי באופן נורא. התגברתי בכחות אדירים שלא להגיב, ומחוסר ברירה סיפרתי מעשיות במשך שעה ארוכה, כי רק כך זכיתי לכמה דקות של חסד ושקט...

כיום שני האחים הינם אברכי משי ממש ובעלי מידות באופן מעורר השתאות. לא חקרתי את הדבר לעומק, אבל ברור אצלי, כי הגישה אליהם בחברה, לקבל אותם איך שהם ולא להתפרץ עליהם או להרחיקם וכו', (באופן שכל אחד מבין שלמלמד בתלמוד תורה קשה שבעתיים, שכן הוא מחוייב להחזיק את המשמעת של כלל הכיתה), ומשום שהצלחנו בס"ד לסבול אותם ואת תעלוליהם, הם זכו ברבות הימים להתעלות ביתר שאת.

עוד סיפור, ילד אחד יתום חי עם רקע משפחתי מורכב ביותר ל"ע, נקלע פעם אחת לנחלת חן, ור' אליעזר הציע לו לבוא לחברה, והוא החל לבוא מידי יום ביומו. בני משפחתו סטו כולם מהדרך ל"ע, ואילו הוא כיום בחור ירא וחרד, ולומד בישיבה המתאימה לו, והכל בזכות החברה, החיבור והאהבה.

לאחר החברה הוא המשיך לבוא לחבורות הבחורים, ובזכות זה הוא שומר תורה ומצוות.

מהנעשה בחבורות האברכים

מעמד לחבורות האברכים

כמידי שנה נערך מעמד התעוררות בליל ספירת "סוד שביסוד". במהלכו נשמעו דיבורים נלהבים מפי הרה"ח ר' שמעון אל"י ברין שליט"א לאחמ"כ התפללו תפילת ערבית וספירת העומר בכח ובכוונה כראוי לאנשי הבעל תפילה.

ביום רביעי פרשת מטות-מסעי, נערך כינוס מפואר ורב רושם לכינון וייסוד חבורות אברכים בשכונת רמה ד', בהשתפות של למעלה ממאה אברכים מיקירי אנ"ש.

הכינוס נועד בכדי לחזק את ההתקשרות בחבורה, לקבל דין מן דין ולהימנות על אנשי רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זיע"א, לרומם את המוחין ולהדליק את ניצוץ הנשמה באור היקרות.

הכינוס התקיים בבית המדרש "ברכת הנחל" רחוב רב המנונא 11, רמה ד' 2, במהלכו נשמעו דברים נלהבים מפי משפעי אנ"ש הרה"ח ר' שמעון צבי שפירא שליט"א שהרחיב בחיוב של כל אברך להשתתף בחבורה וכי זהו תנאי להתקרבות לצדיק. אחריו נשמעו דברים ערבים מפי הר"ר יעקב נתן אנשין שליט"א כי כמו במרחב המשפחתי חייבים תמיד לחזק את הקשר, להבדיל והרבה יותר מכך חייבים בכל עת לחזק את הקשר שלנו עם רביה"ק בתמידות.

כך גם מפי הר"ר א' השכונה, ש בשכונה מלכבים א' השכונה ב' בס"ד. אחרי מפי הר"ר א' מתושבי ה' כי ההשתתפות טובים בגשם דיבורים קצ' הר"ר מאיר לנסיונות ה' שמתאדים ולהתעורר א' האברכים התקשרות" ואופן החברות בתקוה שגז' וייסוד החברות להתקשר רביה"ק ולי כל הימים.

כינוס "א ברסלב'ר שטוב" לאברכים שנה ראשונה

כינוס ראשוני מסוגו נערך ע"י פעילי "אנשים כשרים" עבור האברכים בני שנה ראשונה, להנחיל נתיבות סלולות, עצות וזרכים מעשיים לאברך, לבנות את ביתו בדרכו הסלולה של רביה"ק ותלמידיו.

הכנס נערך באולם שע"י ביהמ"ד "אנשי מוהר"ן" בהשתתפות כ-30 אברכים שיחי'.

לאחר לגימה המקרבת, נערכה פאנל "רב שיח" בהשתתפות הר"ר ראובן שיף שליט"א, הר"ר ר' יחיאל רוזנבלט שליט"א והר"ר בנימין פראנק שליט"א.

לאחר מכן נשמעו דברים נלהבים מפי הרה"ח ר' שמעון שפירא שליט"א.

לסיום יצאו האברכים אל עבר קבר שמואל הנביא, לתפילת ערביתו ספירת העומר בכח ובכוונה.

"יסוד שביסוד" ברכים ירושלים ובי"ש

כינוס אש קודש "א קשר מיטן רעבי'ן" לכינון וייסוד חבורות לאברכים ברמה ד' בבית שמש

נשמעו דיבורים נלהבים אליהו קירשבוים מתושבי הרחיב מהנעשה והנשמע שהוא מתאר בצבעים מת העתיד החדש של יסוד החבורות לאברכים ונשמעו דיבורים מתוקים אבא צבי גלינסקי, אף הוא ששכונה, כשהוא מחדד, פותח בחבורה נותן חיים מיות גם כן. לסיום נשמעו דברים מפי מתפלל ביהמ"ד קירשבוים, כי ההצלה דברים זה רק החבורות, ומתאספים יחד להתחזק איש עם רעהו.

הזדרזו למלאות "טפי עם פרטיהם האישיים ורה שהם מעוניינים בה, כה בקרוב לראות בביסוס בורות באופן של קבע, בקשר אמיץ וחזק אל לך בדרך עצתו לטוב לנו

בלתי אפשרי להישאר אדיש נוכח סיפורי מופת כאלו מכחו של רביה"ק.

להתמוסס נוכח התמימות והפשיטות של הנערים

ר' יעקב זאב חשין: הסיבה שמניעה אותי לבוא לחברה, היא אחת

לעשות רצון צדיק

ר' אליעזר זוסיא גודלבסקי: אין לי עדיין סיפורים בתפקידי קצר השנים. אולם אגיד האמת כי כמו בשאר עיסוקי להפיץ דעת רביה"ק בין אנ"ש, ה'כח המכריח' שמניע אותי לעסוק במלאכת הקודש הוא כמו שאמרו חז"ל: "במקום שאין השתדל להיות איש"...

וכשהיום עובר בלי נזקים מודים לה' על העבר ומתפללים על העתיד.

אך בכל זאת אני מתחזק בלבי ובמוחי ובנפשי, וזה מה שמניע אותי, כי כך ציוה עלי ה'. הרבה פעמים אני חושב לעצמי אילו היו נכנעים מייסדי מורשת הנחל אז באותן השנים נוכח גלי המניעות שהיו מנת חלקם, לא היינו נמצאים כאן היום... ולכן אני גם מקבל הכל באהבה וממשיך בעשייה דקדושה שאינה ה' ליד, כי כך הוא רצון ה'. זוהי הרגשת לבי.

ר' יעקב זאב חשין: אכן לאור כך, הרבה פעמים בדרך מהכולל לחברה, אני אומר בלחש פרק תהלים שהכל יעבור היום בשלום...

ר' אליעזר זוסיא גודלבסקי: אכן, גם אני בשאר עבודת ההפצה שאני עושה, ואני נצרך לבקש כאלו ואחרים מאנ"ש לשאת שיחות או דיבורים קצרים לזכות את הרבים, והמה מתפתלים בתירוצים של פרסום וכו', אני אומר להם: "אילו היה ר' נתן מתפתל בתירוצים מעין אלו, לא היה לנו לא ליקוטי הלכות ולא חסידות ברסלב כולה". יש לגשת לכל הענין הזה 'כך ציוה ה' ואני עבדו הרוצה לעשות רצונו בתמימות ובפשיטות'.

אחד מתפקידי החשובים של המשגיח הוא להקשיב לנער המתקשה. כי שם הוא מרגיש בנח לשאול כל הצריך בירור. ובס"ד מנסים לעודד אותו ולחזק את לבו, להראות לו כי הוא כן יכול ללמוד ולהצליח

להתאחז עם הצעירים

ר' מאיר פוקס: החברה שלנו נתייסדה לאור בקשתו הבלתי מתפשרת של אברך אחד, שלא רצה שילדיו יצטרכו לנסוע לחברה ברמה ב', גם בעקבות הסיבות שנמנו לעיל והוא קפץ למים וייסד את החברה. אך הוא לא מצא משגיח כי אם אברך אחד שאביו לא הסכים שיעזוב את הכולל.

וכך נפלה עלי חובת היום לקחת את עול החברה עלי. האמת כי מעולם לא התעסקתי עם נערים, אך מאת ה' היתה זאת, וב"ה אני רואה ברכה בעמלי.

שמעתי פעם דיבור מר' שמעון צבי שפירא, בשם זקנינו הרה"ח ר' שמואל שפירא: "כשעוסקים עם הצעירים נשארים צעירים!" וזה מה שמחזק אותי כל פעם מחדש: המח שלנו מסובב בחבילי טרדות של פרנסה ושאר טרדות החיים, כדאי לפחות

זאת, כפי שכבר הזכרנו מקודם, כל מעט שאנו זוכים להאיר בלבבות הנערים מדרכי ועצות רביה"ק והיה זה שכרי.

אין לי עדיין סיפורים לספר בתפקידי קצר השנים. אך מה שמניע אותי בעיקר להמשיך בעבודת הקודש, אע"פ שאינה קלה כלל, בעיקר בגלל האחריות הכבדה והעול הקבוע. אך מה שנותן כח להמשיך זה התגובות החמות והמעודדות של ההורים היקרים, המעריכים את כל ההשקעה, ומביעים את זה בפה או בכתב, (במשלוח המנות במסיבת הפורים).

ואנצל במה זו בפניה אל ההורים היקרים, כי נחוץ לנו לשמוע חוות דעתכם יותר מפעם בשנה... בין הערות בין הארות, לתועלת בנינו וצאצאינו. כי רק בשיתוף פעולה יחד נזכה למצות את המיטב בס"ד.

ר' חיים אייזנברג: המניעים שלי המה בבחינת 'צוא ושוב', ברצוא - כאשר רואים החשק הנפלא של הנערים שמדביק גם את המשגיח... אבל בשוב - כאשר אני חוזר

ויחידה; החברה שלנו מונה כ-40 נערים, והמלאכה יחסית קלה יותר. ניתן לתת את תשומת הלב לכל אחד באופן אישי. אבל הסיבה היא כאמור, שהאחריות מוטלת עלי לדאוג שהילדים לא יסתובבו בחוצות ריק באפס מעש.

עם הזמן התקבצו גם אצלינו סיפורים חיוביים, הנה אחד מהם:

יש אצלינו ילד, שהתיימש מתלמודו, לטענת האב זה קרה בעקבות כך שלא הצליח במבצע מסויים בתלמוד תורה, ונפלו עליו כבידות וייאוש. בראותי כי הוא נסחף למחוזות של התפרעות וחוצפה, החלטתי לתת לו 'מעמד' מיוחד: הוא יישב בקדמת החברה והוא ירשום את כל הילדים המתנהגים טוב וכן אלו המפריעים. לאחר כמה ימים, כמו המעשה עם האינדיק, התחלתי לדבר אתו שכדי שיוכל לחזור על משניות בעל פה, ישקיע ראשית בידיעת כל פירוש המשנה על בוריה, כך ידע את המשנה בעל פה להפליא. ואכן כאשר הרגיש כי הוא חשוב ורצוי, החל יותר להיות ממושמע, ללמוד ולחזור משניות בע"פ, כך גם בתפילת מעריב הוא החל להתפלל בכוונה וכן הלאה.

כך גם היו אצלי עוד שני ילדים, שלמרות שהיו מהמשפחות המראות נוכחות (... בכל מקום שהם באים, בחברה הם ישבו מהחל ועד תפילת מעריב, צמודים למסכת שהם לומדים בה בחשק והתמדה מרובה, ואף זכו לסיים כמה מסכתות.

כאן אתי להעיר את תשומת הלב של המשגיחים לדבר פלא, ואני בטוח כי גם שאר המשגיחים יסכימו אתי. כאשר אומרים כל הנערים יחד, איזה ענין מרביה"ק, כגון תיקון הכללי, ליקוטי תפילות וכן הלאה, כולם כאחד עוטים ארשת רצינות ואומרים את האמירה בכוונה יתירה, במתינות ובנעימות שובה לב. כמעט ולא צריך לעורר לאף אחד.

זוהי עוד אחת מהסיבות שמעודדות אותנו לבוא אל החברה....

המח שלנו מסובב בחבילי טרדות של מכלול טרדות החיים, כדאי לפחות שעה ביום לרענן את המחשבות בעיסוק עם הנערים וצעירי הצאן, עם התמימות והפשיטות שלהם, בכל דבר שבקדושה... והפשיטות שלהם, בכל דבר שבקדושה...

שעה ביום לרענן את המחשבות בעיסוק עם הנערים וצעירי הצאן, עם התמימות והפשיטות שלהם, בכל דבר שבקדושה... כך גם סיבב ה' שאתעסק עם בחורי החמד בבית מדרשנו בסעודה שלישית, בימי בין הזמנים ובשאר יומא דפגרי ועוד.

מהחברה, לפעמים עולים במוחי מחשבות של "מה הועלתני היום בשעה של החברה". הן אמנם עזרתי לנערים שלא לבטל את הזמן, והמה עזרו לי להעביר שעה נוספת ביום...

מהנעשה בחבורות הבחורים ירושלים

"שינון בשבת הענוג"

מיזם מיוחד בחבורות הבחורים ירושלים, לנצל את השעות הארוכות של ימי השב"ק אה"צ בלימוד התורה הקדושה. כאשר מידי שבוע נערכים הגרלות על סכומי כסף במזומן ועוד פרסים יקרי ערך.

השבת פרשת במדבר - הגרלת המזומן בשבת 5:05

מזומן - 500 ש"ח
 מזומן - 250 ש"ח
 מזומן - 100 ש"ח
 מזומן - 50 ש"ח
 מזומן - 20 ש"ח
 מזומן - 10 ש"ח
 מזומן - 5 ש"ח
 מזומן - 2 ש"ח
 מזומן - 1 ש"ח

מזומן - 500 ש"ח
 מזומן - 250 ש"ח
 מזומן - 100 ש"ח
 מזומן - 50 ש"ח
 מזומן - 20 ש"ח
 מזומן - 10 ש"ח
 מזומן - 5 ש"ח
 מזומן - 2 ש"ח
 מזומן - 1 ש"ח

"היום חייתי חיים טובים..."

בסדר הלימוד היומי בספרים הקטנים של רביה"ק ותלמידיו, החלו בימים אלו ספה"ק "חיי מוהר"ן" - 2 סעיפים ליום.

לחזוק הלימוד, נערך בחבורות הבחורים ירושלים, חגיגת התחלת הספר, במהלכה נשמעו דיבורים נלהבים לחזוק הלימוד הקבוע לקנות קנייני נצח בחייו המופלאים של רביה"ק, לסיים חולקו ספר "חיי מוהר"ן" בכריכה רכה - מהודרת כ"ס.

מהנעשה במכינה לישיבה ירושלים

כינוס הכנה לחג השבועות

במוצאי שב"ק יצאו נערי המכינה אל היכל ציון דוד המלך, לחגוג סיום אמירת ספר תהלים שנאמרו בנעימות במשך ימי הספירה, בשילוב סעודת דוד מלכא משיחא.

לאחר שיחה מרוממת בין עצי היער, שפכו את הלב באמירת ליקוטי תפילות לזכות להרגיש נעימות בתורה, ושיזכו לשבת באהלה של תורה כל ימיהם.

אנחנו מלאיך כ"ז שיתחיל ללמוד

מורשת הנחל

את המשיחה

מזרחי למעמד הנחל גליון ס"א

טז - ז

בשיחה ערה ורבת גילויים כזו, כמעט ולא הרגשנו איך הדרך רצה לפנינו, והנה כבר עומדות רגלינו בשערי מירון...

שובו לכם לאהליכם

לאחר תפילת מנחה ויו"ק בהתעוררות רבה, ניגשים המשגיחים אל הציון לשאת תפילה עבור הנערים החשובים שיזכו הוריהם ומוריהם לגדלם ולחנכם לתורה ולחופה ולמעשים טובים בדרכו הסלולה של רביה"ק.

בדרך חזור, השמיע דברים קצרים בנושא בעולה של "מורשת הנחל" מיום היווסדה, הרה"ח ר' אליעזר שליט"א, בורטיין

יחד עם זאת, יש את המשובים החמים שמקבלים מההורים, יש, למשל, אמא לנערים בחברה שלנו שמתנדלת להתקשר אחת לכמה שבועות כדי לספר כמה בניה נהנים מהחברה וכו'.

ועל הכל, כמו שאמרתי מקודם, עצם הדבר, שרואים שהנערים חיים את בית המדרש ומרגישים שם את מקומם הטבעי - שווה את הכל.

שנה שעברה היה אצלינו ילד, שנבחן על כל מסכת ברכות עוד בטרם למדו אותה בחיידר...

יש אצלנו ילד שנעשה בר מצוה, וסיים את כל הש"ס לפני הבר מצוה כשחלקים נרחבים מהש"ס למד בשעת החברה.

רבינו הקדוש קורא לך

אמר לי אחד מידידי המשמש כמלמד, כדברים הללו: "רבינו הק' מחפש אברך למשרה מסויימת, האם אתה מוכן לקחת את זה על עצמך?" הרגשתי כבת קול הקורא אלי להמשיך את תפקידי כמשגיח בחברה ביתר שאת

כשהוא מעלה

על נס כל המתעסקים במלאכת הקודש, במיוחד את ר' אליעזר קירשבוים, שמקדיש את כל כחו ומוחו לשפר ולהוסיף עוד כהנה וכהנה.

לאחר מכן פתח המשגיח ר' יוסף קנפלאמכר, להעלות לדיון כמה שאלות חינוכיות הנוגעים למשגיחים היקרים, ומפליא היה לראות כיצד המשגיחים עונים ברהיטות ובהירות, מתוך נסיונם רב השנים ומייעצים אחד למשנהו בטוב ליב כיצד להתמודד עם אתגרים כאלו ואחרים.

בתוך כך דיברו ביניהם, כיצד לקיים את המבצעים השנתיים לתועלת כל הצדדים, וכן למדו אחד מהשני על קיום מבצעים וחידונים כאלו ואחרים לתועלת הנערים. כאשר המה משתפים מהנעשה אצלם בחבורות הנערים במשך ימות השבוע. כך נמשכה השיחה עד שחזרו העיר בית שמש ומשם אל עיר הקודש ירושלים.

*

ניתן לומר כי מבחינה מסוימת, הדרך חזור, היתה מעניינת עוד יותר מהדרך הלך, אך מחמת שהיריעה כבר התארכה יתר על המידה, וגם משום שכפי שכל אחד מבין, לא ניתן לפרוס את האתגרים החינוכיים בפני כל קהל ועדה, נסיים בברכה קצרה למשגיחים, שה' יתן להם כח ומח, להמשיך במלאכת הקודש ביתר שאת ועוז, ויזכו לראות ברכה בעמלם, לראות את הפירות הנפלאים ההולכים וגדלים בדרכו הסלולה של רביה"ק ותלמידיו, לטוב לנו ולהם כל הימים.

- אתה מוכן?!

ר' אריה ליב הורביץ: בטרם נכנסתי לשמש בתפקידי בחברה, בסוף הקיץ לפני כשלוש שנים, היו לי כמה הצעות לקחת משרת מלמד בכמה תלמודי תורה. מסיבות מסויימות לא לקחתי משרה זו. אולם בחג הסוכות המשגיח בחברה נאלץ לעזוב את תפקידו ובא אלי לשאול אם אוכל למלאות את מקומו. כאן כבר חשבתי שאני לא יכול להתחמק. רבינו הק' בא וקורא לי לשמש בחברה שלו, מלמד איני יכול, אבל בחברה אני כן יכול.

התחלתי את עבודתי בלי שום ידע מוקדם. קפצתי לתוך המים, אך עם הזמן ב"ה רואים את הפירות הנפלאים, ומהם מקבלים עידוד להמשיך הדרך...

לפני תקופה קצרה, אמר לי אחד מידידי המשמש כמלמד, כדברים הללו: "רבינו הק' מחפש אברך למשרה מסויימת, האם אתה מוכן לקחת את זה על עצמך?" הרגשתי כבת קול הקורא אלי להמשיך את תפקידי כמשגיח בחברה ביתר שאת, כן יעזור ה' הלאה.

ואני חושב כי זהו חיזוק לכל המשגיחים, רבינו הק' קורא לכל אחד: אני מחפש אברך שיתעסק עם בני - תלמידי, מי יכול להגיד לא?!

עוד אוסיף: כי במיוחד כשאין מישהו אחר, זוהי גם הבת קול מלמעלה הלוחשת לך: אין לי מישהו אחר, אתה חייב להמשיך בעבודת הקודש! אתה תהיה שלוחי האישי להשקות את הצאן.

*

לְבַיְתָא פְּתִיחָא

מבורך למימי התקן גליון ס"א

ח - יט

אליך אחי ורעי שותף יקר של "מורשת הנחל"

זכיתי להשתתף בנסיעה המרוממת של המשגיחים היקרים שיחי' מששת הסניפים (ירושלים עיה"ק, בית שמש; נחלת חן, אנשי הצדיק, תמימי דרך, רמה ג' ורמה ד').

מה אומר לך?! כמה שידעתי כי אחד מהדברים החשובים ביותר ב"מורשת הנחל" היא חבורות הנערים; שהרי "אם אין גדיים אין תישים", לא שיערתי עד היכן הדברים מגיעים...

וכאשר שומעים מהמשגיחים את התוצאות בשטח, איך שהילד מתחנך להיות ברסלב'ר חסיד, שלומד איך עושים התבודדות, איך מתחזקים לחטוף עוד מעט טוב, וגם לקבל חיוך והארת פנים מהמשגיח היקר, לסיים את היום בהרגשה טובה... בודאי כי זה נכלל בכוונת שיחתו הנפלאה של רביה"ק שאמר (שיחות הר"ן ר"ט): "איערע קינדער זאלט איר מודיע זיין וואס דא האט זיך גיטאן" ואמר בררת וזיע בהתלהבות נורא: "והודעתם לבניך ולבני בניך" - דאס האט ער געמיינט!

ובטוח כי כל מי ששולח את בניו להתחנך בחבורות הנערים מדי ערב, זוכה לראות במו עיניו את כל הטוב הזה, שהנערים סופגים מצעירותם דעת רביה"ק ועצותיו, למען ייחרטו בלבם לאורך ימים, יחד עם שאר קנייני הרוח בהתמדת התורה, במידות טובות ודרך ארץ, ביהדות פשוט בברכות הנהנין ובתפילה כראוי, ועוד הרבה שאי אפשר לפרט. ויזכה לראות את צאצאיו גדלים ברסלב'ר חסידים, יראים ושלמים, זרע קודש בה' דבקים, בעזרת ה'.

שותף יקר דע לך! כי בזכות השותפות הקבועה ל"מורשת הנחל" הנך זוכה לתת כח לרביה"ק לגמור על ידו, כמו שאמר: "אני בלעדיך איני יכול". בנוסף הנך זוכה לקחת חלק בכל ההתעוררות וההתחזקות הנפלאה של בני הנוער, לבנות את הדורות הבאים של חסידי ברסלב. ויותר מכך, הרי במעמד הר סיני נעשו בנינו ערבים לנו (מדרש רבה, שיר השירים פרק א'), ומה לנו גדול מאשר לחזק את העוסקים במלאכת הקודש, שיוכלו להמשיך בגידול דור העתיד של חסידי ברסלב.

וגם בגשמיות כבר הבטיח רבינו 'אצל מי שאני לוקח אני נותן', 'אצלי עוד לא הפסיד איש', לא נותר לנו אלא לברך בברכת הדיוט שבזכות כחו של זקן דקדושה תזכה לכל הברכות האמורות בתורה, ותרווה רוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח.

ב/הנהלה
נתן יוסף בורשטין

מי שרוצה להיות נמנה על השותפים הקבועים עם רביה"ק ולזכות לכל הברכות הנ"ל
יכול לפנות אלי בטלפון: 05276-83232

הנחשונים שדאגו לציבור איש
היראים להגיע לרבינו, בלי להיכשל
בדברים שאנו נלחמים בהם בכל
ימות השנה תוך דאגה אמיתית
למצוא פתרונות מהודרים הן
בטיסות והן בגסיעות הפנים.
בתחנות הריענון וכאכסניה.

02.673.4318

הבית של איש באומן. מתחם
בני עם כניסה נפרדת, קדושה
וטהרה, רוגע ושלווה, נוחות
ובטיחות. כולם נפגשים בבניין
אחד. בביסופין אדירים לרבינו
הק' מתוך רוח טהרה ושמחה
אמיתית. במחיר שווה לכל נפש.

02.673.4318

אעופה
איתן לאן שתסתם

סוכנות הנסיעות היחידה ללא
סמארטפונים, שעושה מעל
ומעבר כדי לעמוד כל הדרך
לצד לקוחותיה בכל מה שאפשר,
ומציעה השנה מגוון מסלולים
ופתרונות לאיש ללא עיכובים
במעבר הגבול.

073.236.7722

כל
הפתרונות
לציבור
היראים

”שְׁמַעְתִּי טְפַעַם
אֶחָת אָמַר
לְאִנְשָׁיו: מַה לָּכֶם
לְחַשֵּׁב מַחֲשָׁבוֹת,
אִין אַתֶּם צְרִיכִים
כִּי-אִם לְתֵת
אֲבָנִים וְסִיד וְאֲנִי
בּוֹנֶה מֵהֶם בְּנֵינִים
נִפְלְאִים וְנֹרְאִים.
”אֵיךְ דָּאֲרַפֵּט נָא
צוּ טְרָאָגֵן טְטִינְעֵר
און וואָפֿנע און
אֵיךְ בַּאווע דער
פֿון בְּנֵינִים”
(חיי"מ רצ"ג)

